

ATHENS^{voice}

102.5
ATHENS
VOICE
RADIO

Θαλάσσια σπορ
Surf & Kite
Της Κατερίνας Καμπόσου

Μιλούν στην Α.Υ.
Δημήτρης Πλατανιάς
Βασίλης Λαμπρινουδάκης
Ρένα Μόρφη

Κοντινές διαδρομές
Ναύπακτος, Ναύπλιο, Εύβοια

ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΕΣ ΓΕΥΣΕΙΣ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΓΕΥΣΗΣ ΓΙΑ 27 ΠΡΟΪΟΝΤΑ LIDL.

Κάθε μέρα αξίζει!

Αυτή τη χρονιά τα αποτελέσματα των Superior Taste Awards μας άφησαν πολύ καλή γεύση. Γιατί 27 προϊόντα μάς βραβεύτηκαν μετά από αξιολόγηση κορυφαίων σεφ και σωματιέ από τον διεθνή οργανισμό International Taste Institute.

Μία ακόμη διάκριση που επιβεβαιώνει ότι η γεύση και η ποιότητα των προϊόντων μας αποτελεί για εμάς απόλυτη προτεραιότητα.

με 2 Αστέρια
ΤΥΡΙ ΦΕΤΑ Π.Ο.Π.

με 2 Αστέρια
ΤΥΡΟΠΙΤΑ ΧΩΡΙΑΤΙΚΗ

με 1 Αστέρι
ΦΡΕΣΚΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΓΑΛΑ
ΠΛΗΡΕΣ 3,8%

με 3 Αστέρια
ΦΡΕΣΚΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΣΙΠΟΥΡΑ
ΚΑΘΑΡΙΣΜΕΝΗ

με 1 Αστέρι
ΦΙΛΕΤΙΝΙΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΠΟ ΑΤΟΦΙΟ ΦΙΛΕΤΟ

με 2 Αστέρια
ΤΑΧΙΝΙ ΜΕ ΜΕΛΙ

με 2 Αστέρια
ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ
ΧΑΝΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ Π.Γ.Ε.

με 2 Αστέρια
ΖΥΜΑΡΙΚΑ LINGUINI

ATHENSvoice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές

Σύμβουλος Έκδοσης
Σταυρούλα Παναγιωτάκη

Διευθύντρια Σύνταξης
Αγγελική Μπιρμπίλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πεκλιβανίδης

Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντσίρμας

Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρους

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης
Αρχισυντάκτες Γιάννης Τσάκαλος, Έρρικα Ρούσσου

Συντακτική ομάδα: Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Ντ. Βλαχοπούλου, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ν. Γεωργιλάδης, Κ. Γιαννακίδης, Α. Γκόρου, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δημητράκοπουλος, Θ. Ευθυμίου, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Μ. Κοντοβά, Β. Κορωναίος, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένες, Γ. Πουλιόπουλος Μ. Νομικός, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Κ. Περρή, Μ. Προβατάς, Ν. Σταμάτη, Ζ. Σφυρη, Σ. Τριανταφύλλου, Ε. Τσαβδάρη, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Γ. Ψύχας

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Μορπούλα Βογιατζόγλου, Sotos Anagnos
Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr
Φωτό Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσος, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Πέτρος Νικολάτσος

Advertising Manager Πέννη Κράλιοβιτς

Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη

Διεύθυνση Direct Market Δημήτρης Καλαμάρης

Direct Market Στεφάνια Μουστάκη, Βασίλης Ζαφειρούλης
Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα
marketing@athensvoice.gr
Digital Advertorial Coordinator Έφη Ορφανάκου
efiorfanakou@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύν Ταρνάρη

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαρία Καραχοντζή, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση
Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ
Διανομή: Free Sunday

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369
fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
Athens Voice Radio 102.5: 210 3648. 213
Αγγελίες: 210 3617. 369
Λογιστήριο: 210 3617. 170

www.athensvoice.gr
Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής, μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα: 210 3617.360, 210 3617.369

ATHENS!

Κωδικός εντύπου: 7021
ISSN 1790-6164

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ

24

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

Μας έβγαλε το μάτι αυτό το... σικότη (στην Αρεόπολη Λακωνίας)

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει η **Ναταλία Κερκύρα**. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε Ζωγραφική στο Α΄ Εργαστήριο της ΑΣΚΤ της Αθήνας (2001-2007) από όπου αποφοίτησε με άριστα. Με υποτροφία του ΙΚΥ, φοίτησε στην Accademia di Belle Arti di Brera στο Μιλάνο (2004-2005) στα πλαίσια του Erasmus. Παρακολούθησε τον κύκλο σπουδών Fashion Design στην ίδια σχολή (2006-2007). Το 2019 αποφοίτησε από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οπτικοακουστικές Τέχνες στην ψηφιακή εποχή» του Τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου, με άριστα. Έχει πραγματοποιήσει δύο ατομικές εκθέσεις και έχει λάβει μέρος σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Συνεργάζεται με την Αίθουσα Τέχνης Αστrolάβος, όπου μπορεί κανείς να δει έργα της αυτή την περίοδο στην ομαδική έκθεση «Το Παιχνίδι».

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

Από το δικό τους κτήμα, στο Κορωπί, εφοδιάζουν το μαγαζί με τα νοστιμότερα οπωροκηπευτικά της Αθήνας. Ξεκινήστε από τις ντομάτες, τα αγγουράκια και τα καλαμπόκια. Θα κολλήσετε εντελώς.

REALPHARMACY.GR

Σ αυτό το e-shop καθώς και στο κατάστημά του στα Εξάρχεια βρίσκουμε πάντα τα πιο φθηνά φάρμακα και καλλυντικά. Δοκιμάστε το. (Φαρμακείο Χαρ. Ρουχωτάς, Διδότου 39 & Μαυρομυχάλη 2103609096)

ΦΘΗΝΟΤΕΡΟ ΤΑΣΙ

Πλέον και μέχρι 31 Οκτωβρίου 2020, ο ΦΠΑ μειώνεται σε 13% και αυτό ισχύει και για τα ταξί. Η νέα δομή τιμολόγησης: Ελάχιστη χρέωση: €3,16 - Αεροδρόμιο (05.00-23.59): €35 - Αεροδρόμιο (00.00-04.59): €49

Ο ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ, ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΩΝ ΝΕΑΝΙΚΩΝ ΜΑΣ ΔΙΑΚΟΠΗ

Δείτε την ταινία αφιερωμένη στο θρυλικό καράβι της άγονης γραμμής, στον θερινό κινηματογράφο Λαΐς. (Ταινιοθήκη της Ελλάδος) 27 Ιουλίου & 3 Αυγούστου

ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Κι ακόμα δεν μπήκε ο Αύγουστος...

ΒΙΤΑΜΙΝΗ D

Δεν υπάρχει περίπτωση να πας σε γιατρό και να μη σου πει ότι πάσχεις από έλλειψή της. Τι τρέχει;

ΤΟ ΕΜΒΟΛΙΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ COVID-19

Προς το παρόν είμαστε στη φάση της βιομηχανικής κατασκοπείας.

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΕΣ ΠΙΣΙΝΕΣ ΣΤΑ ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ

Παιδιά, δεν σπκώνουν πολύ βάρος τα μπαλκόνια, μην κάνετε απδίες.

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

Όλη την Αθήνα καθαρίζει ο Δήμος, μόνο η Μαρασλή έχει μείνει βρώμικη και μόνη. (θα το γράφω μέχρι να με διαβάσει κάποιος)

ΟΙ ΣΕΙΡΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΔΑ

Όταν μου λέτε να δω ο-πωσ-δή-πο-τε μία σειρά γιατί είναι φοβερή, δεν είναι ανάγκη να μου περιγράφετε όλο το σενάριο. Σας πιστεύω.

ΤΟ ΜΟΤΟ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

«Ζητούνται ξενοδοχοϋπάλληλοι με δικό τους μισθό».

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Σούπερ μάρκετ, στην ουρά για το ταμείο, γεροπαράξενος με μάσκα καθυστερεί και δεν προχωράει.

-...περάστε! του λέει η ταμίας.
-Αφού δεν φοράς μάσκα, δεν πλησιάζω.
-Περάστε, κύριε! Υπάρχει το προστατευτικό, δεν πειράζει.
-Όχι. Δεν προχωράω. ...

-Περάστε, επιτέλους, κύριε! ξαναφωνάζει η ταμίας και συμπληρώνει χαμηλόφωνα: Πρόσχεσε γιατί δεν φοράω και φίμωτρο και βλέπω να σε δαγκώνω. (Χαλάνδρι, Πέμπτη πρωί)

«Καλέ! Αυτές κουφτώ- νουν τον Γιώργο μου! Καλά, δεν είναι ότι ζηλεύω, για τον κορωνοϊό λέω». (Καρίτσι με φίλες σε μπαρ, πύκτρα, στου Ψυρρή. Σάββατο βράδυ)

Μπαμπάς κρατώντας τη μικρή κορούλα του από το χέρι, διασχίζουν βιαστικά τον δρόμο, λέγοντάς της: «Γρήγορα! Περπάτα γρήγορα! Πιάσαμε πολλά πόμολα σήμε- ρα! Πάρα πολλά πόμολα!» (Λεωφόρος Αλεξάνδρας, Παρασκευή μεσημέρι)

Δύο καλοντυμένες, ώριμες κυρίες συζητούν σε κολωνακίωτικο café, πίνοντας τα ποτάκια τους: -Το ξέρεις ότι έχω πάει με τη Σπυριδούλα; -Ποια; Αυτήν που σιδερώσανε; -Όχι, το συγκρότημα. (Φίλιον, Τρίτη βράδυ)

Σούπερ μάρκετ. Μεσήλικας κύριος μιλάει στο κινητό του:

«Καλά είμαι. Ήρθα να δω γιαούρτια». (Βασιλόπουλος, Σάββατο πρωί)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
→ panikoval500@gmail.com

Σχετικά μ' εκείνους τους τρεις μήνες

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΤΣΟΥΚΑ

ΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΚΕΙΝΕΣ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ. Υπάρχει ένα μικρό πράσινο σημειωματάριο με σελίδες γεμάτες από τις ίδιες βασικές πληροφορίες: ονοματεπώνυμο και διεύθυνση, ημερομηνία και ώρα, και λόγος μετακίνησης. Αυτά, όλα κι όλα, συνθέταν την αναφορά στον έξω κόσμο. Το καθημερινό προσκύνημα στην πραγματικότητα. Ξαφνικά, η ζωή ήταν ξανά απλή.

Κυρίως, ήταν απενοχοποιημένη από την υποχρέωση να αφιερώσω χρόνο και προσοχή στις υποθέσεις άλλων ανθρώπων. Τα δύσκολα αφεντικά και τα επαγγελματικά αδιέξοδα, η υγεία των γονιών, τα σχέδια για το καλοκαίρι... Φυσικά και αντιλαμβάνομαι ότι αυτά συνθέτουν τον κοινωνικό ιστό. Φυσικά κι ένιωθα ένοχος που τόσο λίγο μ' ενδιέφεραν. Ήταν σαν μια πάθηση που όφειλε να κρατηθεί κρυφή, κι από μένα τον ίδιο. Ο εγκλεισμός, και η ανακούφιση που τον συνόδευε, με έφεραν ενώπιον ενωπύ. Αναγκάστηκα να παραδεχτώ τα πάντα. Ότι βιώνω την κοινωνικότητα σαν μια μορφή αδιάκοπης πολιορκίας. Ότι, για μένα, φιλία είναι η τέχνη των αποστάσεων. Ότι οι μαζώξεις με πάνω από τέσσερα-πέντε άτομα με διασπούν με τρόπο οδυνηρό (: σαν να πρέπει να φας σταφύλια, μετά μελιτζάνες, μετά μουσταλευριά, και στο τέλος να φύγεις πεινασμένος.) Ότι μέσα σ' ένα πλήθος, με κυριεύει άγχος εκμηδενισμού. Μισό εκατομμύριο hikikomori δεν μπορεί να κάνουν λάθος, σκεφτόμουν όταν άκουσα για πρώτη φορά για τους Ιάπωνες αναχωρητές των πόλεων. Ιδού, λοιπόν, η τέλεια ευκαιρία να εξερευνήσεις κανείς αυτόν τον τρόπο ύπαρξης χωρίς να γίνει γραφικός. Από τις πρώτες ημέρες, οι ενδείξεις ήταν κάτι παραπάνω από ενθαρρυντικές. Η βουή από τον δρόμο, πέντε ορόφους πιο κάτω, σταμάτησε σαν κάποιος να είχε πατήσει έναν διακόπτη. Το εντυπωσιακό ήταν ότι, για μέρες, κάθε πρωί, η ησυχία ήταν πιο

έντονη λες και νέα στρώματα σιωπής συνέχιζαν να προστίθενται. Ή, σαν να κατακαθόταν, μόριο προς μόριο, η ηχώ του δρόμου. Λες και το νευρικό σύστημα δυσπιστούσε απέναντι στην καινούργια πραγματικότητα, λες και περίμενε κάποιο σινιάλο για άμεση επιστροφή στις παλιές συνήθειες.

Όμως, οι αισθήσεις τώρα τελούσαν σε καθεστώς επανεκπαίδευσης!

Η ποιότητα του αέρα, ο καινούργιος πλούτος από μυρωδιές, τα οργασμικά κελαπήματα κάθε ξημέρωμα, αγριογούρουνά στην Πάρνηθα και δελφίνια στον Πειραιά... Μια αλληλουχία από μικρές παλιγγενεσίες που πληθύναν κι εντεινόταν όσο περνούσαν οι μέρες. Την ίδια στιγμή, οι ανθρώπινες υποθέσεις είχαν πάρει την κατιούσα, η οικονομία κλυδωνιζόταν, τα μάτια όλων στραμμένα στα ποσοστά θανάτων. Η άμεση σύνδεση, η συνάρτηση, καλύτερα, των δύο συνθηκών ήταν μια ανυπόφορη, όσο και απαραίτητη συνειδητοποίηση.

Οι βραδινές βόλτες στην πόλη ήταν το ακριβώς αντίθετο: υπερβατικές.

Όλα εκείνα τα μνημεία-βωμοί στην ανθρώπινη επινοητικότητα και δράση, κτίρια, δρόμοι, πλατείες, απαλλαγμένα τώρα από τον λόγο ύπαρξής τους –τον άνθρωπο– είχαν φτωχύνει και μαζί λαμπρυνθεί. Έστεκαν βουβά και φωταγωγημένα, γεμάτα φαντάσματα από τις ημέρες που είχαν παρέλθει, εστεμμένα απουσία, ένδοξα και μαζί θρηνητικά. Ήταν μάρτυρες ενός τέλους, ή μιας αρχής στην οποία κανείς δεν τολμούσε ακόμα να πιστέψει; Η πλατεία Κοτζιά θύμιζε τον ναό της Μπορομπουτούρ, στην Ιάβα: τόνοι τσιμέντου που θαρρείς ήταν έτοιμοι για απογείωση. Η ίδια αίσθηση όπως τότε, εκεί, κάποιου αδιανόητου επικείμενου.

Ή, πάλι, η αμφίβολη αίσθηση των λίγων, ελάχιστων, ανθρώπων που έβλεπες στον δρόμο. Το πόσο εκείνες οι ανθρώπινες

φιγούρες θα σε πλησίαζαν. Τα διερευνητικά βλέμματα, σαν να ήταν όλοι, εν δυνάμει, μια απειλή. Και, μετά, η παρόρμηση να χαιρετήσεις περνώντας κάποιον παντελώς άγνωστο. Σε αναγνώριση ότι ανησυχεί, όπως εσύ, για τα ίδια πράγματα όπως εσύ, την ίδια διάχυτη απειλή.

Κι ακόμα, η αποαύτιση του προσωπικού χρόνου από τον ημερολογιακό, η μικρή πλάνη αιωνιότητας όταν σταματάει το μέτρημα και οι μέρες της εβδομάδας χάνουν τη σειρά και τον λόγο ύπαρξής τους. Ο ρυθμός και η αξία της απραξίας.

Οι καταναλωτικές συνήθειες, οι τελετουργίες συνεύρεσης, η μέτρηση του χρόνου, όλα αυτά συνθέτουν έναν προσανατολισμό, έναν ορίζοντα ύπαρξης. Ο εγκλεισμός ήταν ευκαιρία για ένα πιο ουσιαστικό τετ α τετ με τον εαυτό, χωρίς το πρόσχημο κοινωνικών δράσεων και υποχρεώσεων. «Ποιος είσαι χωρίς τους συνηθισμένους σου περιραιοσμούς;»

Διαπίστωση ότι τις λίγες φορές που βρέθηκα, παράνομα, σε φιλική σπίντα, πραγματικά ορεγόμουν τη συνάντηση, τη ζωντανή επαφή. Άλλη ευχάριστη έκπληξη το ότι έκανα τα πράγματα που είναι σημαντικά για μένα, πιο συστηματικά και πειθαρχημένα από ποτέ. Σε βαθμό, που άρχισα να φαντασιώνομαι αυτή τη συνθήκη στο διπνεκές. Μια φυλή ανθρώπων, τους neohikikomori, τους Covid19ers, που θα αρνούσαν να βγουν από τα σπίτια τους και να επιστρέψουν στην καθημερινότητα μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων.

Ανοησίες, ίσως. Εκείνο που ξέρω με βεβαιότητα είναι ότι αναθάρρησα με τις ανακαλύψεις αυτής της τόσο ιδιαίτερης συνθήκης. Και ότι χαίρομαι που την έζησα. Όχι μόνο επειδή δεν έχασα κανέναν δικό μου άνθρωπο κι ούτε καταστράφηκα οικονομικά. Κυρίως εξαιτίας εκείνης της βαθιάς ησυχίας που επέβαλε, μέσα κι έξω, προτού «μας ξυπνήσουν οι ανθρώπινες φωνές και πνιγούμε». **A**

Ζήσε το καλοκαίρι σου... Κράτα τις στιγμές σου...

...με τις πιο «δροσερές» τιμές!

1. Πάρε το ρυθμό μαζί σου με το μικρό και ασύρματο ηχείο SRS-XB12 της Sony το οποίο διαθέτει **Extra Bass** για βαθύ και γεμάτο ήχο. Είναι **αδιάβροχο** και **ανθεκτικό** στη σκόνη, ιδανικό για κάθε καλοκαιρινή εξόρμηση. (197721: €59,90 » **€39,90**)

2. Απόλαυσε έως και 7 ώρες ψυχαγωγίας, όπου κι αν βρίσκεσαι, παρακολουθώντας τα αγαπημένα σου **video** με ήχο **Dolby Atmos** από το λεπτό και **ελαφρύ tablet Tab E10 της Lenovo**. (195719: €349,90 » **€139**)

3. Περιπλανήσου ανέμελα με το ηλεκτρικό scooter F500-FB5K της Fiat, με ταχύτητα έως 25km/h και τροχό 8.5". Είναι **ελαφρύ** με **πτυσσόμενο** σχεδιασμό, για να **αποθηκεύεται** και να **μεταφέρεται εύκολα**. (208711: €399 » **€379**). Νιώσε ασφάλεια φορώντας το **κράνος (4) F500-HSM-W S/M της Fiat**, το οποίο διαθέτει μικρό βάρος, έχει **ευπροσάρμοστο μέγεθος** και σου **χαρίζει** στιλ όταν κινείσαι με το ηλεκτρικό πατίνι ή το ποδήλατο. (208712/14: **€39,90**)

5. Κατάγραψε κάθε σου στιγμή με το εξαιρετικά μικρό και ελαφρύ Mavic Mini Drone της DJI, το οποίο διαθέτει **σταθερότητα** στην κάμερα, όπως και την **εφαρμογή DJI Fly** για να δημιουργείς υπέροχα **video** με ένα πάτημα. (205511: **€399**)

6. Αποτύπωσε κάθε καλοκαιρινή σου δραστηριότητα μέσα ή έξω από το νερό με την Action Camera Fun της Rollei, η οποία διαθέτει **ανάλυση video 4K** και **πλήρες πακέτο με αξεσουάρ** για να έχεις τη δυνατότητα **εναλλαγών δράσης** και **αυτονομία** για έως και **90'**. (203564: €69,90 » **€49,90**)

ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ

Οι τιμές των προϊόντων ισχύουν έως 31/07 και μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων.
Αναζητήστε ακόμα περισσότερα προϊόντα τεχνολογίας στα καταστήματα Κωτσόβολος, στο kotsobolos.gr και στο 210 28 99999.

ΦΟΙΒΟΣ ΚΑΡΖΗΣ

Γιατί χρειαζόμαστε τη μεσαία τάξη;

Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΣΑΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΜΕ ΠΟΙΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ την ορίζουμε; Το εισοδηματικό, το κοινωνικό, το δημογραφικό, η κοινή κουλτούρα, κάποιο άλλο; Ό,τι και να πουν οι ειδικοί, όμως, κανείς δεν μπορεί να εμποδίσει τους ανθρώπους να αισθάνονται ότι ανήκουν σε αυτή τη ρευστή και ιδιαιτέρως ελκυστική τάξη. Ελκυστική τόσο στα φτωχότερα στρώματα που ζουν με την προσδοκία της κοινωνικής ανόδου όσο και στα πλουσιότερα, στα οποία προσφέρει μια αποδεκτή κοινωνική θέση σε περίπτωση ξεπεσμού. Στο βιβλίο «Το Μεσαίο κενό - Η ακμή και η κρίση της μεσαίας τάξης στην Ελλάδα και τον κόσμο» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος, ο Φοίβος Καρζής επιχειρεί μέσα από τη χρήση αριθμών και στατιστικών να αναλύσει και να εξηγήσει τη συμπεριφορά, τη δυναμική, τις προοπτικές, τους φόβους, τις ελπίδες αυτής της «ευρύχωρης» ομάδας του παγκόσμιου πληθυσμού.

Όπως παρατηρεί, όταν η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση σήμανε το «τέλος του ονείρου», χτύπησε κατεξοχήν τη μεσαία τάξη στη Δύση συρρικνώνοντάς τη δραματικά. Πώς συνέβη αυτό, τι συνέπειες έχει ο φόβος της κοινωνικής καθόδου και περιθωριοποίησης και πώς αντιδρούν οι άνθρωποι σε αυτή την προοπτική; Πώς περάσαμε από την κοινωνία της αποταμίευσης που συνδέονταν άμεσα με την αμοιβή από μισθωτή εργασία στην κοινωνία της κατανάλωσης στη βάση δανεισμού και την κατάργηση των παλαιών παραδοσιακών «κοινωνικών συνόρων»; Τι οδήγησε στη συντριβή των αμερικανικών νοικοκυριών ή στην ακραία εξαθλίωση τα μεσοστρώματα στις ευρωπαϊκές μητροπόλεις σε αντίθεση μάλιστα με την άνθιση τους στις αναπτυσσόμενες χώρες; Η διάχυση της ανισότητας σε όλη την κοινωνία, που απειλεί βασικά κεκτημένα όπως την υγεία και την εκπαίδευση, την εργασιακή ασφάλεια, τη συνταξιοδότηση, την πρόνοια, που υπήρξαν η ηθική βάση των δυτικών κοινωνιών, ισοδυναμεί με κρίση της Δημοκρατίας;

Πάνω σε αυτό τον καμβά έρχεται ο Καρζής να εξετάσει και την περίπτωση της Ελλάδας, μιας χώρας με ιδιαιτερότητες. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της ελληνικής μεσαίας τάξης και ποια η συμπεριφορά της στη διάρκεια της Μεταπολίτευσης αλλά και μετά, την περίοδο της κρίσης. Πόσο καθοριστικός ήταν ο ρόλος της στον τρόπο που κυβερνήθηκε η χώρα, ποιες οι εκλογικές της συμπεριφορές και ποιες οι προτεραιότητές της. Πώς αποφάσισε για το «πρώτη φορά Αριστερά» αλλά και τι επιπτώσεις θα έχει η επιδείνωση της οικονομίας λόγω της πανδημίας.

Πόσο αναγκαίο είναι για μια χώρα να διατηρηθεί το μέγεθος της μεσαίας τάξης και γιατί; Οι χώρες επιβιώνουν ανεξάρτητα από τη διαστρωμάτωση. Οι κοινωνίες, όμως, έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά. Και η εμπειρία δείχνει πως κοινωνίες με ευρεία και ακμάζουσα μεσαία τάξη, που επηρεάζει τις αποφάσεις για την πορεία τους, είναι πιο ανθεκτικές στις κρίσεις και πιο δημιουργικές.

Μιλάμε για κρίση της μεσαίας τάξης ή της δυτικής μεσαίας τάξης; Η συμπίεση της μεσαίας τάξης αφορά τις ανεπτυγμένες χώρες της Δύσης, αυτές που κυριάρχησαν στο μεταπολεμικό, διπολικό κόσμο. Το τέλος αυτής της εποχής, το 1989, ακολούθησε η λεγόμενη «παγκοσμιοποίηση»: μεγάλο μέρος της παραγωγής μετακινήθηκε προς την Ασία (και λιγότερο τη Λατινική Αμερική), ευνοώντας την ανάδυση μεσοστρωμάτων, ενώ τα οφέλη της στη Δύση μοιράστηκαν εντελώς άνισα υπέρ των ανώτερων στρωμάτων.

Παράλληλα, βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη η υποχώρηση του κράτους ως αναδιανεμητικού μηχανισμού. Το αποτέλεσμα είναι μια πρωτόγνωρη καθολική κινητικότητα, ιδίως για την κατώτερη μεσαία τάξη, που οδηγεί σε ριζοσπαστισμό, αμφισβήτηση του πολιτικού κατεστημένου, ευνοεί τον λαϊκισμό και πυροδοτεί την άνοδο δημιουργών μέσω της διχαστικής τους ρητορικής. Ο Τραμπ είναι απλώς η ακραία εκδοχή.

Πιστεύετε ότι για την κρίση της έχει ευθύνες και η συμπεριφορά της μεσαίας τάξης, που τις δεκαετίες της αφθονίας ξέχασε τα χαρακτηριστικά της και μιμήθηκε άλλο τρόπο ζωής; Η αφετηρία βρίσκεται στην απουσία πολιτικής διαχείρισης της παγκοσμιοποίησης. Ο αχαλίνωτος καταναλωτισμός ήταν το σημείο σύμπτωσης των στερημένων που αποκτούσαν πρόσβαση στον πλούτο και των ήδη πλούσιων χωρών που αδιαφορούσαν για τη συσσώρευση και την ανισοκατανομή του. Τα πρότυπα που επικράτησαν άφησαν στο περιθώριο τις παλιότερες αρχές, που ίσχυαν απολύτως για τα ανώτερα μεσοστρώματα της Δύσης, της αποδοχής μιας κοινωνικής ευθύνης για το συλλογικό μέλλον. Ήταν κυρίως νεόκοποι μεσοαστοί, σε μεγάλο αριθμό και με μεγάλη προβολή, που έδιναν τον τόνο. Παρέμειναν ξένοι και μάλλον απεχθείς στους παλιότερους, που όμως ήσαν σχετικά λίγοι και, οικειοθελώς ή αντικειμενικά, αποτραπηγμένοι.

Αναφέρετε στο βιβλίο σας ότι η ακραία εξαθλίωση δεν αποτελεί πια αποκλειστικό «προνόμιο» του Τρίτου κόσμου. Μπορείτε να μας το εξηγήσετε; Στη μεταπολεμική Ευρώπη λειτούργησε το κοινωνικό συμβόλαιο, που παρείχε μια στοιχειώδη προστασία από την πλήρη περιθωριοποίηση. Στις ΗΠΑ και τον αγγλοσαξωνικό κόσμο η ανάπτυξη ήταν συνεχής, απαλύνοντας τις εντάσεις. Τα τελευταία χρόνια, ακόμη και στις ανεπτυγμένες χώρες, η ακραία περιθωριοποίηση δεν είναι πια μια ατομική περίπτωση, αλλά αφορά ομάδες πληθυσμού – κι αυτό είναι κάτι πολύ διαφορετικό.

Σε πολλές δυτικές χώρες παρατηρήθηκε μια ριζοσπαστικοποίηση μεγάλου τμήματος της κοινωνίας. Το αίσθημα της ανισότητας και της αδικίας δημιούργησε τεράστιο «ψυχικό ρήγμα» ανάμεσα στην κοινωνία και τους πολιτικούς με κερδισμένη μια ελίτ με αντισυστημική ρητορική (χαρακτηριστικές οι περιπτώσεις Τραμπ και Τζόνσον). Τι κάνει τόσο ελκυστικό τον «πλουτοκρατικό λαϊκισμό» στα κατώτερα και μεσαία στρώματα και πόσο επικίνδυνο είναι αυτό για τη Δημοκρατία; Η περιγραφή είναι απόλυτα ακριβής. Η αιτία βρίσκεται στην αδυναμία των πολιτικών ηγεσιών (αλλά και στην απουσία ιδεολογικών συντεταγμένων) για την κατοχύρωση των κοινωνικών κεκτημένων των μεσοστρωμάτων και τη διατήρηση των ευκαιριών ανόδου για τις κατώτερες και μεσοκατώ-

τερες ομάδες. Ταυτόχρονα, στην εμπάθουση του χάσματος ανάμεσα στις διαφορετικές συνιστώσες της μεσαίας τάξης (μικρότερο ή μεγαλύτερο εισόδημα, περιουσιακή κατάσταση, υπαλληλική σχέση ή ελεύθερο επάγγελμα κ.ά.). Η δημοκρατία απειλείται με το ισχυρότερο δικό της όπλο: την εκπροσώπηση του συνόλου, ισότιμα και χωρίς εξαιρέσεις.

Στο βιβλίο σας εξετάζετε και την ελληνική μεσαία τάξη, τη συμπεριφορά της καθ' όλη τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης αλλά και στην περίοδο της κρίσης. Υπάρχει ένα γενικό μοτίβο με το οποίο λειτουργεί; Το αντίθετο. Το πρότυπο της κατέρρευσε στην κρίση, ενώ είχε αλλοιωθεί νωρίτερα με την επικράτηση του νεοπλουτισμού. Όμως, η Μεταπολίτευση είναι, ιστορικά, η καλύτερη περίοδος του ελληνικού κράτους και γι' αυτό δεν είναι άμοιρη η διεύρυνση της μέσης τάξης, έστω και με στρεβλώσεις που υποθήκευσαν τις προοπτικές της.

Γιατί η κρίση στη χώρα μας ήταν τόσο ασύμμετρη και διήρκεσε τόσο πολύ και γιατί η μεσαία τάξη ήταν ο μεγάλος χαμένος; Αυτό είναι κατά τη γνώμη μου το καίριο ερώτημα. Η κρίση ήταν αναπόφευκτη. Η ένταση και η διάρκειά της, αλλά και η εκπληκτική ασυμμετρία της, ήταν αποτέλεσμα πολιτικών επιλογών στη διαχείρισή της. Η προστασία εξωφθαλμων προνομίων για ψηφοθηρικούς λόγους βαρύνει, σε διαφορετικό βαθμό, σχεδόν όλους όσοι είχαν την ευθύνη των αποφάσεων – κυρίως γιατί δεν είπαν ποτέ όλη την αλήθεια και την πραγματική κατάσταση της χώρας.

Η ανασφάλεια των μεσοστρωμάτων σε όλο τον κόσμο μεταφράστηκε σε έντονη αμφισβήτηση των πολιτικών ελίτ. Παρατηρήθηκε ο κατακερματισμός του εκλογικού σώματος και μια μεταστροφή προς «αντισυστημικά» κόμματα. Στην Ελλάδα στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015 εκλέχθηκε μια νέα κυβέρνηση με δηλωμένη την εμμονή της για τη διανομή των βαρών στους μεσαίους επαγγελματίες και με «συνειδητή επιλογή» τη φορολογική στοχοποίησή της. Πώς εξηγείτε το γεγονός ότι η ίδια η μεσαία τάξη υπονόμωσε τα συμφέρόντά της; Άνθρωποι παραδοσιακά συντηρητικοί ψήφισαν με κριτήριο την υπόσχεση της «κατάργησης του ΕΝΦΙΑ» ένα πρόγραμμα ριζοσπαστικής Αριστεράς – έστω κι αν τελικά δεν εφαρμόστηκε. Ήταν μια συνάντηση του ενός νεοπερονικού ρεύματος με ένα ενδημικό κυνισμό. Η Ελλάδα έχει κάνει πολλές φορές βήματα μπροστά, πάντοτε όμως ως υποχρέωση και με εξωτερικό καταναγκασμό.

Εκφράζεται ο φόβος ότι η νεότερη μεσοαστική γενιά στην Ελλάδα θα ζήσει φτωχότερα από τους γονείς της. Το brain drain είναι μία από τις επιπτώσεις. Τι προβλέπετε για το μέλλον της; Το μέλλον μπορεί να είναι καλύτερο. Η γενιά αυτή, σε γενικές γραμμές, έχει προδιαγραφές για να ανταγωνιστεί στην ανοιχτή, παγκόσμια αγορά εργασίας. Το ζήτημα είναι πώς η χώρα θα μπορέσει να τη φιλοξενήσει και να μην παραμείνει ο τόπος στον οποίο θα απομένουν, με καχεκτικές προοπτικές, όσοι δεν καταφέρουν ή δεν θελήσουν να φύγουν.

Η πανδημία έδειξε αναγκαστικά τον δρόμο στην τηλεργασία διαλύοντας τις εργασιακές δομές με τον τρόπο που τις γνωρίζαμε, πιθανότατα οριστικά και ανεπίστροφα. Ποιες θα είναι οι κοινωνικές και πολιτικές παρενέργειες; Η αλλαγή στον κόσμο της εργασίας είναι οριστική. Η μισθωτή σχέση, το ωράριο, οι γραφειακοί χώροι και μαζί ο τρόπος ζωής και οργάνωσης κοινωνιών και πόλεων που συγκροτήθηκαν γύρω από την παραδοσιακή εταιρική δομή φεύγουν γρήγορα προς το παρελθόν. Η πανδημία ήταν ένας επιταχυντής, αλλά η τεχνολογία, που είναι η αιτία, υποχρεώνει να ξανασκεφτούμε δύο εκδοχές: την οργανωμένη διανομή του πλούτου που παράγει χωρίς ανθρώπινη εργασία ή τη σύγκρουση εκείνων που θα συμμετέχουν στην παραγωγή του με όσους θα περιθωριοποιούνται. **Α**

Προδημοσίευση από το βιβλίο του **Θοδωρή Πελαγίδη** **Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης** **και η οικονομία** (εκδ. Παπαζήση)

Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης μας δεχόταν οικογενειακώς, αδιαλείπτως από το 2010, κάθε καλοκαίρι στο σπίτι του στο Ακρωτήρι Χανίων. Όπως μπορεί να φανταστεί κανείς, η συζήτηση μαζί του ήταν πάντα συναρπαστική. Τα θέματα περιστρέφονταν συνήθως γύρω από την πολιτική και την οικονομία. Μέσα στη θύελλα της οικονομικής κρίσης, το 2012, ένα πρωί ανηφόρισα προς το φιλόξενο σπίτι για ένα καφέ και μια συνέντευξη που θα αφορούσε την οικονομία, στο πλαίσιο ενός βιβλίου για την ελληνική οικονομία που ετοίμαζα για το Brookings Institution στην Ουάσινγκτον. Η εντολή που είχα τότε ήταν, μεταξύ των άλλων, να προσπαθώ να ριξω φως στα αίτια της πολύ δυσάρεστης οικονομικής κατάστασης στην οποία είχε βρεθεί η Ελλάδα, αίτια που έπρεπε οπωσδήποτε να αναζητηθούν στο παρελθόν. Ιδίως από τη στιγμή της απόφασης που είχε ληφθεί να βαδίσει η χώρα προς την κατεύθυνση του ευρώ, επί κυβερνήσεως Κωνσταντίνου Μητσοτάκη 1990-1993. Αυτή τη φορά λοιπόν είχα μαζί μου κι ένα μικρό recorder για τις ανάγκες της ηχογράφησης της σχετικής συνέντευξης που του είχα ζητήσει. Ο Πρόεδρος με υποδέχτηκε όπως πάντα καθισμένος στο γραφείο του, λες και ήταν μια κανονική ημέρα εργασίας κι όχι διακοπές. Φυσικά χωρίς κλιματισμό παρά τη ζέστη, για την οποία μάλιστα έκανα κι ένα τυπικό σχόλιο. "Τι θέλετε, κ. Πελαγίδη;", μου απάντησε, "...καλοκαίρι είναι. Πιείτε και μια πορτοκαλάδα, κάνει καλό...". Η αίσθηση που αποκόμιζα πάντα από τις συναντήσεις μας ήταν η αίσθηση ενός ανθρώπου λιτού, κάπως αυστηρού, ρεαλιστή και φυσικά πειθαρχημένου. Εννοώ και πάνω στην συζήτηση. Όλα τα ζητήματα ήταν σοβαρά και ως τέτοια έπρεπε πάντα να αντιμετωπίζονται. Δε χρειάζεται φυσικά να αναφερθώ στην αστική ευγένεια του ανδρός. Πρόκειται για μια συμπεριφορά που δυστυχώς εκλείπει στο σημερινό μας κόσμο. Του ζήτησα την άδεια της ηχογράφησης της συζήτησης και την έκανε αμέσως και ευχαρίστως αποδεκτή. Μάλιστα, κάποιες στιγμές του έλεγα ότι «... αυτά θα τα σβήσω...», αλλά εκείνος πάντα επέμενε να γράφονται όλα, όπως ακριβώς τα λέει. Άλλωστε, λίγα "γαλλικά" είναι ενίοτε αναγκαία για να αποτυπώνονται με ακρίβεια πρόσωπα και πράγματα. Πέρασαν οκτώ χρόνια από τότε και πιστεύω πως ήρθε η κατάλληλη στιγμή αυτή η συνέντευξη, η οποία τονίζω ξανά αφορά την οικονομία, να δει το φως της δημοσιότητας. Ιδίως όταν πρόκειται για ένα κείμενο όπου όλα τα πράγματα λέγονται με το όνομά τους, χωρίς περιστροφές, χωρίς τη συνήθη στρογγυλοποίηση που απαιτεί η πολιτική πρακτική, η πολιτική συγκυρία, η πολιτική ανάγκη. Επέλεξα μόνο στο κείμενο να τονίσω με έντονα γράμματα τα σημεία που εγώ βρήκα πως είναι κάπως περισσότερο ενδιαφέροντα ή που η συζήτηση έχει κάποιο κρεσέντο. Τα υπόλοιπα είναι δουλειά του αναγνώστη αλλά και του ιστορικού της οικονομίας ο οποίος ενδεχομένως να δει και να βρει περισσότερα κρίσιμα σημεία από τα λίγα που επεσήμανα εγώ. Στο τέλος, πάντως, περισσότερη σημασία έχει μια τέτοια συνέντευξη για την εθνική αυτογνωσία. Τι κάνουμε και τι δεν κάναμε σωστά και τι πρέπει να κάνουμε από εδώ και πέρα.

Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, η Ευρώπη, η κρεοκοπημένη Ελλάς και ο Ντελόρ - Αύγουστος 2012

ΚΜ: Ο Αντρέας έκανε δύο πράγματα: πρώτον έκανε πολιτική –υπέρ των- ελλειμμάτων και δεύτερον αύξησε κατά τρόπο τραγικό το κατώτατο ημερομίσθιο. Το οποίο αυτό το τελευταίο είναι διδάγμα και για τα σημερινά. Πράγματι στην Ελλάδα ήταν πολύ χαμηλό. Εγώ τότε ήμουν και ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας στην αντιπολίτευση, αρχηγός. Έκανα παρατήρηση στην Βουλή ότι δεν σκέφτεται τις συνέπειες. Η απάντηση ήταν, «...μα δεν είναι σωστό να γίνει; δεν πρέπει να ανέβει; το χρειάζεται κι ο κόσμος». Το χρειάζεται, αλλά η οικονομία δεν το αντέχει. Αυτά τα δύο οδήγησαν ουσιαστικά την Ελλάδα σε πτώχευση. Το 1985 η Ελλάδα είχε πτωχεύσει. Όταν κάνει τις εκλογές ο Αντρέας, τις έκανε ολίγον πρόωρες, υπάρχει η πιθανότητα να κερδίσω εγώ τις εκλογές. Αυτό το φοβάται, με φοβάται και δεν θέλει να μου δώσει περιθώριο για να κερδίσω τις εκλογές. Επιβάλλει και τη λίστα. Ένα μυστήριο το οποίο κανένας δεν ερευνάσε ιστορικά. Τη λίστα την επέβαλε ο Αντρέας και την κατήργησε την επόμενη. Την κράτησε για μία εκλογική μόνο, για να με φέρει εμένα σε μεγάλη δυσκολία. Ήταν πράγματι πάρα πολύ δύσκολο καθώς δεν είχα ακόμα την επιβολή –στο κόμμα- που χρειάζεται ένας αρχηγός. Λοιπόν, κάνει εκλογές και την επομένη των εκλογών ο Αντρέας αλλάζει ρότα για την οικονομία. Ταυτόχρονα, ήταν και άνθρωπος ο οποίος ήταν ικανός και για το καλό και το κακό. Εξήγγειλε, είπε τότε, και μια φράση, ότι το τέρας του πληθωρισμού θα μας σκοτώσει και φώναζε τον Σημίτη να το καταπολεμήσει.

ΘΠ: Και τον Σπράο

ΚΜ: Και τον Σπράο

ΘΠ: Πολύ καλός

ΚΜ: Ο οποίος έκανε τότε την έκθεση, τον είχε φωνάξει ο Σημίτης, βασικά, να σχεδιάσει την περιοριστική πολιτική. Ο άνθρωπος άρχισε να κάνει τη δουλειά του, αλλά δεν τον άφησε ο Αντρέας και επανήλθε στη γνώριμη λογική των ελλειμμάτων και έγραψε τότε ο Σημίτης ότι η οικονομία εκδικείται.

ΘΠ: Δεν ήταν πάντως περιοριστική η πολιτική του Σπράου, δεν ήταν αντικεινσική, έκανε δημόσιες δαπάνες με σκοπό την τόνωση της ζήτησης για επενδύσεις.

ΚΜ: Ο Σπράος είχε λογική, και αυτά που είπε ήταν σωστά. Τώρα βέβαια αυτό το πράγμα για εκείνη την εποχή ήταν βλασφημία. Εφτάσαμε τότε στο αποκορύφωμα του «Τσοβόλα δώστα όλα». Ο Αντρέας αρρώστησε, δεν έδινε καμία σημασία και όταν φτάσαμε σε εκλογές έκανε αυτό τον άθλιο νόμο, μοναδικό στα παγκόσμια χρονικά, ο οποίος έδινε στο πρώτο κόμμα με 47% 150 βουλευτές. Και οδήγησε σε τρεις απανωτές εκλογές με αυτές οι δυσκολίες που είχαμε τότε, διότι ο Αντρέας φοβόταν μήπως πάρει η Νέα Δημοκρατία εξαρχής την εξουσία, φοβόταν την εκκαθάριση που θα κάναμε. Κέρδισα... με το γεγονός ότι η Ελλάδα ήταν πτωχευμένη, επιβεβαιώνεται πλήρως, διότι στην κυβέρνηση Ζολώτα είναι γνωστό ότι είχαμε πρόβλημα να καλύψουμε τις δαπάνες μισθοδοσίας. Είχαμε δεν είχαμε, να πληρώσουμε μισθούς και συντάξεις...

ΘΠ: Υπήρχε και μια προειδοποίηση του Ντελόρ εκείνη την εποχή.

ΚΜ: Πρόσεξε, πρόσεξε, θα σου πω μετά για τον Ντελόρ. Έχει σημασία να δούμε τη στάση που τήρησε η Ευρώπη. Ο Ντελόρ ήταν μεγάλος άντρας, είχε εξαιρετικές ικανότητες αλλά ήταν Γάλλος και καθολικός και είχε όλα τα ελαττώματα του Γάλλου αλλά και τα προσόντα του Γάλλου. Εγώ βλέποντας τα χάλια της οικονομίας τότε, ήδη, προτού αναλάβω την κυβέρνηση, στις αρχές του 1989, επήγα στις Βρυξέλλες μία φορά όλη κι όλη, να δω τι κάνει η Ευρώπη και πως αντιμετωπίζει τα χάλια της Ελλάδος. Είχε αναλάβει να κάνει το ραντεβού ο Χριστοδούλου οποίος ήταν επίτροπος της Ελλάδος, και πήγα στη συνάντηση με τον Χριστοδούλου. Έχει σημασία να σου περιγράψω ακόμα και ο ίδιος την σκηνή της συνάντησής μας. Δεν έκωδαι στη ζωή μου πιο αντιπαθητικό άνθρωπο, ήταν τόσο αντιπαθής όσο μόνο ένας διάβολος μπορεί να είναι. Με άκουσε με πολύ ψυχρότητα. Ήταν σοσιαλιστής και είχε στηρίξει και τον Αντρέα και του είπα «...ήθελα να σας ρωτήσω κύριε Ντελόρ αν ξέρετε πως πάει η –ελληνική-οικονομία».

CITIZEN

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗ

Transhuman

Αν δεν έχετε δει το «Years and Years» πρέπει να το κάνετε τώρα, μόλις τελειώσετε με αυτό το κομμάτι. Είναι, κατά την εγωιστική μου γνώμη, η καλύτερη σειρά τελευταίας κοπής και οφείλετε να τη δείτε επειδή πραγματεύεται μία εκδοχή του κοντινού μας μέλλοντος –όλοι μας σχεδιάζουμε να είμαστε εδώ το 2030, έτσι δεν είναι; Μικρή σειρά, μόλις έξι επεισόδια, βρετανικής παραγωγής, με την Έμα Τόσον στον ρόλο του πολιτικού υβριδίου που προκύπτει από τη διασταύρωση της Λεπέν με τον Μπόρις Τζόνσον. Το σενάριο καταπάναται με όλα αυτά που συζητάμε κάθε μέρα, στον πραγματικό κόσμο και στα social. Προσωπικές σχέσεις, οικογένεια, πολιτική, λαϊκισμός, μεταναστευτικό, οικονομικά αδιέξοδα και τεχνολογική εξέλιξη.

Σε ένα επεισόδιο οι γονείς ελέγχουν το ιστορικό περιήγησης της έφηβης κόρης τους στο δίκτυο. Το κορίτσι κάνει αναζητήσεις για trans. Αλλά, εντάξει, πλησιάζουμε στο 2030, αυτά τα ταμπού έχουν γκρεμιστεί. Οι γονείς αποφασίζουν να της μιλήσουν. Θα έχει την αμέριστη υποστήριξη τους στο δύσκολο ταξίδι της μετάβασης. Όταν κάθονται στο τραπέζι της κουζίνας, η μικρή τους εξηγεί ότι αισθάνεται μια χαρά με το φύλο της. Δυσφορεί, όμως, με την ανθρώπινη φύση της. Θέλει να γίνει transhuman, να ξεκινήσει, δηλαδή, τη μετάβασή της προς ένα άλλο ον που θα γεννηθεί από τη συνάντηση της ανθρώπινης φυσιολογίας με την τεχνολογία και την τεχνητή νοημοσύνη. Οι γονείς τρελαίνονται. Αντιδρούν λες και βρίσκονται στα 80s, μπροστά στο coming out του gay γιου τους. Φαντάζομαι ότι αρκετοί από σας συμφωνείτε μαζί τους. Ένας transhuman ενδεχομένως να σας προκαλούσε φόβο, απέχθεια, όπως και δεκάδες ηθικά ερωτήματα. Α, ναι, ειδικά η ηθική περί ανθρώπινης φύσης είναι ένα ζήτημα. Διότι ως συζήτηση κρατάει εδώ και κάτι αιώνες, αλλά διατάζει να αλλάξει θέμα. Όσοι, όμως, αντιδρούν στην ιδέα των μηχανικά εξελιγμένων όντων, αν ζούσαν στον 18ο αιώνα θα δυσφορούσαν στην ιδέα ενός ανθρώπου με φακούς επαφής για να βλέπει καλύτερα, εμφυτευμένο ακουστικό για τη βελτίωση της ακοής, βηματοδότη που υποστηρίζει την καρδιακή λειτουργία, τεχνητά άκρα και στο χέρι ένα smartphone που επεκτείνει στο άπειρο τα όρια συγκεκριμένων εγκεφαλικών λειτουργιών.

Τέλος πάντων, επειδή δεν θέλω να υποπέσω σε spoilers, το κορίτσι έκανε μία επέμβαση. Εμφύτευσε στο νευρικό της σύστημα συνθετικούς νευρώνες που της έδιναν όχι μόνο συνεχή πρόσβαση στο δίκτυο, αλλά δυνατότητες πολύ πέρα από αυτές που χορηγεί η χρήση συμβατικών υπολογιστών. Τα υπόλοιπα δείτε τα στη σειρά. Αν βαριέστε να δείτε σειρά, ρίξτε μια ματιά στην περίπτωση του Νιλ Χάρμπεσον, του τύπου που έχει φυτέψει στο κρανίο του μία κεραία από την οποία παίρνει πληροφορίες μεταφρασμένες σε νηπιακά κύματα. Όχι πως δεν είχε και αυτός τα προβλήματά του. Για κάποιο διάστημα δεν του ανανέωναν το βρετανικό διαβατήριο επειδή η φωτογραφία με την κεραία στο κεφάλι δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή. Τελικά οι αρχές δέχτηκαν την κεραία ως μέρος του σώματος. Αν ρίξετε μια ματιά στα projects που τρέχουν τώρα με αντικείμενο την εξέλιξη της ανθρώπινης φυσιολογίας μέσω της τεχνολογίας, θα μείνετε με ανοιχτό το στόμα. Είτε θα έχετε εντυπωσιαστεί, είτε θα έχετε τρομάξει. Όμως σε αυτά τα πράγματα, από τη στιγμή που μπορεί να γίνει κάτι, τότε θα γίνει. Σε τριάντα χρόνια το κινητό σας τηλέφωνο μπορεί να αποτελείται από φακούς επαφής και ένα ακουστικό ενσωματωμένο στο αυτί ή, ακόμα καλύτερα και ακριβότερα, με ένα εγκεφαλικό εμφύτευμα που θα επεκτείνει απεριόριστα τη μνήμη και τις υπολογιστικές δυνατότητες του νου. Αν ο Θεός έφτιαξε τον άνθρωπο κατ' εικόνα και ομοίωση, ο άνθρωπος κάνει κάτι πολύ πιο προχωρημένο: φτιάχνει μία καινούργια μορφή ζωής παίρνοντας στοιχεία από την εικόνα του, εμβαπτισμένα στη γνώση και στην τεχνολογική εξέλιξη. Αυτό δεν είναι τρομακτικό. Είναι ένα θαύμα. Στο τέλος του δρόμου είναι βέβαια η αθανασία με την πλήρη μεταφορά της συνείδησης σε μηχανικό περιβάλλον. Με μία κρίσιμη λεπτομέρεια. Το ζητούμενο είναι να γίνει cut and paste της συνείδησης. Αν γίνει copy and paste, θα είναι απλώς σαν να έχουμε μία ομιλούσα φωτογραφία. ●

→ kostas@giannakidis.com

Βόλτα σε μια πόλη

Η αθηναιογράφος Άρτεμις Σκουμπουρδή, η πρόεδρος της Action Plus Άννα Κονιωτάκη και η αστροφυσικός Φιόρη Αναστασία Μεταλληνού μάς ξεναγούν στα πιο όμορφα αθηναϊκά «μυστικά»

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ - Φωτό: WOLF SUSCHITZKY - Φωτό πορτρέτων: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

μαγική

ΦΩΤΟ: WOLF SUSCHITZKY, «ΓΑΣΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ», ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΝΙΚΟΥ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ ΓΚΙΝΑ

Μια περιήγηση στην όμορφη παλαιά Αθήνα

Γράφει η **Άρτεμις Σκουμπουρδή**

Στη δισεκτα εποχή που βιώνουμε και έχει φέρει τόσες ανατροπές στη ζωή μας, ας χαρούμε τα θέλγητρα των μεγάλων ημερών του θέρους με κοντινές αποδράσεις μέσα στην καρδιά της μοναδικής Αθήνας. Έχουμε την ευτυχία να ζούμε σε μία πόλη μαγική! Κάτω από τη σκιά του Ιερού Βράχου με τον κορυφαίο Παρθενώνα, ξεδιπλώνεται η Αθήνα με τη σαγήνη της. Κάθε γωνιά της και μια ιστορία, κάθε μνημείο και ένας θρύλος. Ελάτε, λοιπόν, να περπατήσουμε στο ιστορικό μας κέντρο και όχι μόνο. Να παίξουμε το «παιχνίδι του χαμένου θησαυρού». Να αποκαλύψουμε τις άγνωστες θελκτικές πτυχές της αθηναϊκής διαχρονίας, να μυηθούμε στα μυστικά της όμορφης πόλης. «Γεύσασθε και ιδετε»...

Σεριάνι στη γειτονιά των Ηρώων

Ας είναι αφετηρία το θαυμάσιο μνημείο του πρώιμου κλασικισμού που, σήμερα, λειτουργεί ως βιβλιοθήκη της Αρχιεπισκοπής (Αγίας Ελεούσης 4). Υπήρξε εκκλησία της Αγίας Ελεούσας που, το 1836, μετατράπηκε σε Κακουργιοδικείο από τον Χριστ. Χάνσεν. Πορευθείτε στην οδό Αγίας Θέκλας 14 που κάποτε λάμπρυνε το σπίτι της κόρης των Αθηνών. Εδώ, φιλοξενήθηκε ο Μπάιρον. Κλείστε τα μάτια σας και ονειρευτείτε το ειδύλλιο του διδάσκαλου ποιητή και της Αθηναίας καλλονής. Λίγο παρακάτω, περιηγηθείτε στη θρυλική πλατεία Ηρώων και στον περίγυρο της εκκλησίας των Αγίων Αναργύρων, εκεί όπου βρισκόταν το κοιμητήριο των πρώων του '21 αλλά και το κελί του κοσμοκαλόγηρου Παπαδιαμάντη. Τερματίστε την περιήγησή σας με κρασοκάνυξη στα γραφικά στέκια της παλαιάς γειτονιάς...

Περιήγηση στην οδό Φιλελλήνων, στο Αλίκκοκκο* και το Κουντίτο*

Αφετηρία το επιβλητικό βυζαντινό μνημείο της Σωτείρας Λυκοδήμου, 11ου αιώνα, που λειτουργεί ως Ρωσική Εκκλησία. Περάστε στο εσωτερικό της. Θα εκπλαγείτε από την αρχοντιά των αγιογραφιών της που ιστόρησαν μεγάλοι ζωγράφοι του 19ου αιώνα, της περίφημης Σχολής Μονάχου. Θαυμάστε τη γειτονική νεογοτθική Αγγλικανική Εκκλησία (1839-1844)

του Χριστιανού Χάνσεν, από τα ωραιότερα μνημεία του αθηναϊκού ρομαντισμού! Η οδός Κυδαθηναίων, το Αλίκκοκκο, σας υποδέχονται με την Αγία Σωτείρα και τα ιστορικά αρχοντικά της. Διασχίζοντας την πλατεία Φιλομούσου Εταιρείας θα βρεθείτε στο Κουντίτο και το πλάτωμα του βυζαντινού ναού της Αγίας Αικατερίνης, ανάμεσα στα μάρμαρα δρόμου και μνημείων της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας. **Ονομασίες των συνοικιών των χρόνων της οθωμανικής κατάκτησης, τις οποίες κάποιοι κάτοικοι της Πλάκας θυμούνται.*

Πλατεία Ομονοίας, δημαρχείο, χαμένα θέατρα και Άι Γιάννης της Κολώνας

Επιλέγουμε την πλατεία Ομονοίας που, ακόμα ευτυχώς, διατηρεί τα πιο σημαντικά κτίριά της, έργα Ερνέστου Τσίλλερ. Φανταστείτε πως οι βοσκότοποι του 19ου αιώνα έδωσαν τη θέση τους στην πλατεία Όθωνος, παρ' όλο που φιλοξενήσουν και τα ανάκτορα και κατέληξαν στην πολυπαθη, αισθητικώς, πλατεία Ομονοίας... Το απλούστατο Δημαρχείο του Παναγιώτη Κάλκου, λόγω ελλείψεως χρημάτων (1874) και το «ωραιότερο θέατρο της Ευρώπης». Αυτό το στολίδι της Αθήνας, που τρομάξαμε να στήσουμε (1857-1884) και που το... κατεδάφισε, σιωπηρώς, ο Κοτζιάς, τον Μάιο του 1939! Τελειώνοντας τον περίπατο, λόγω επικαιρότητας, επισκεφθείτε την παλαιότερη εκκλησία της πόλης μας, τον Άι Γιάννη της Κολώνας, στην οδό Ευριπίδου, για να... εξορκίσετε το θανατικό του κορωνοϊού!

Εις την Αιολικήν οδόν!

Οδός Αιόλου, ο πλέον κεντρικός και εμπορικός δρόμος της Αθήνας του 19ου αιώνα. Ξεκινά από το «Ωρολόγιον του Ανδρόνικου Κυρρήστου» (2ος π.Χ. αιώνας), τη Ρωμαϊκή αγορά και τη Βιβλιοθήκη του Αδριανού. Εδώ, χτυπούσε η καρδιά της Αθήνας από το τέλος του 3ου αιώνα έως τη νύχτα της 9ης Αυγούστου 1884, όταν αποτεφρώθηκαν τα πάντα, από τον εμνηρησμό του παζαριού... Η περίφημη Αιολική οδός τελειώνει στα Χαυτεία της πλατείας Ομονοίας. Όταν η πόλη μας ανακηρύχθηκε πρωτεύουσα τότε, η Αιόλου γνώρισε τη μεγαλύτερή της αίγλη, καθώς ευτύχησε να πρωτοπορεί και να διεκδικεί τις περισσότερες πρωτιές! Φιλοξένησε τον πρώτο μητροπολιτικό ναό, την αρχοντική Αγία Ειρήνη, τα πρώ-

τα πολυτελή καφεενεία, «Της Ευρώπης» και «Της ωραίας Ελλάδος» και άλλα τέσσερα ακόμη. Τα πρώτα σπουδαία φαρμακεία (Καβάκου, Καλαφάτη και Κρίνου), τα πρώτα θέατρα Σκοντζόπουλου και Meli και αργότερα το Δημοτικό Θέατρο. Το πρώτο γλυκισματοποιείον του Σπυρίδωνος Παυλίδη, που μας γλύκανε με την πρώτη ελληνική σοκολάτα! Στον ίδιο σημαντικό δρόμο και η πρώτη ελληνική τράπεζα, η Εθνική τράπεζα και όλα τα κομψότερα τότε εμπορικά καταστήματα της πρωτεύουσας. Μετά τις πρωτιές αυτές, ιδιαίτερης μνείας αξίζουν η Χρυσοσπηλιώτισσα και η γραφική Αγία Παρασκευή, αλλά και τα ξενοδοχεία της Αγγλίας και της Ανατολής. Οι εξέχοντες Έλληνες επιχειρηματίες και τραπεζίτες της Ελλάδας του 19ου και 20ού αιώνα, από τον Γεώργιο Σταύρου έως και τον Ξενοφώντα Ζολώτα, ξεκίνησαν τις δόκιμες σταδιοδρομίες τους από τις μικρές επιχειρήσεις της οδού Αιόλου.

Και μερικοί περίπατοι ακόμα

Έχει η Αθήνα ομορφιές ατελείωτες! Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε τις γειτονιές των Θεών, την αιώνια Πλάκα και το Μοναστηράκι. Αποτελούν τον πιο δελεαστικό και ενδιαφέροντα περίπατο. Χαθείτε μες στα στενά της παλαιάς πόλης και θα αποζημιωθείτε. Από τα «ψηλά εκείθεν» Αναφιώτικα με τις ανθισμένες ξερολιθιές ως την πολυσύχναστη πλατεία στο Μοναστηράκι και την πανέμορφη Παντάνασσα. Ευχάριστη νότα δροσιάς θα χαρείτε περπατώντας στην παρλιόσια περιοχή, από την Πύλη του Αδριανού ως τον Αρδηττό. Και κάτω, στο ειδικολογικό τοπίο του Ιλισού, γύρω από την Αγία Φωτεινή που υπήρξε προσφιλής τόπος περιπάτου των ρομαντικών Αθηναίων, διαχρονικά, από τον Σωκράτη και τον Φαίδρο ως τους ποιητές των πρόσφατων χρόνων! Όποιον περίπατο και αν ακολουθήσετε, θα σας χαρίσει ένα μικρό «ωραίο ταξίδι». Συνάμα, ψυχική, και πνευματική ανάταση. Ανάμεσα στα μαρμάρινα, ένδοξα απομεινάρια του αλλοτινού «κλειστού άστεως», τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά αγίσματα, κάποια μνημεία με άρωμα Ανατολής και νεοκλασικά αρχοντικά, θα εντυπωσιαστείτε από την αθηναϊκή διαχρονία. Θα διαπιστώσετε πως, πράγματι, η Αθήνα είναι μία πόλη μαγική!

Η Άρτεμις Σκουμπουρδή είναι Αθηναιογράφος και ξεναγός. Το τελευταίο από τα 10 της βιβλία έχει τίτλο «Μοναστηράκι-Πλάκα, γειτονιές των Θεών» και κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη. Αυτή την εποχή γράφει το 11ο βιβλίο της.

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΠΕΡΠΑΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟ, ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΤΟ «ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΟΥ ΧΑΜΕΝΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ», ΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΟΥΜΕ ΤΙΣ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΘΕΛΚΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΙΑΧΡΟΝΙΑΣ.

Τα μυστικά της αρχής του Μεγάλου Περιπάτου της Αθήνας

Γράφει η Άννα Κονιωτάκη

Η συζήτηση για τον Μεγάλο Περίπατο της Αθήνας μεγάλη. Εγώ χαίρομαι γιατί θα περιλάβει τα αγαπημένα μου δύο χιλιόμετρα στην Αθήνα: αρχή Βασιλίσσης Σοφίας μέχρι γωνία με Ηρώδου Αττικού, στροφή δεξιά μέχρι Καλλιμάρμαρο, πάλι δεξιά την Όλγας έως το άγαλμα του Βύρωνα και την Λεωφόρο Αμαλίας. Η αίσθηση μιας άλλης Αθήνας, μιας άλλης εποχής, μιας άλλης αισθητικής. Το περπάτημα στο φαρδύ πεζοδρόμιο δίνει μια ανάσα απόστασης που σε ηρεμεί, ιδιαίτερα μετά από μια δύσκολη μέρα.

Το μέγαρο της Πρεσβείας της Αιγύπτου στο νούμερο 3, η Πρεσβεία της Γαλλίας (έργο του Μεταξά), το Ίδρυμα Θεοχαράκη (πρώην οικία Ρέντη), η Πρεσβεία της Ιταλίας (γωνία με Σέκερη, έργο του Τσίλερ) μέχρι το Μουσείο Μπενάκη απαρτίζουν μια οικογένεια κτιρίων που υψώθηκαν για να σηματοδοτήσουν τη δύναμη των κατόχων τους απέναντι στο τότε παλάτι. Με μία κομψότητα, όμως, που ομορφαίνει τον δρόμο και μας θυμίζει ότι η εξουσία και ο πλούτος κάποτε συμβάδιζαν με την αισθητική. Περνώντας το φανάρι προς την Ηρώδου Αττικού ρίξτε μια ματιά στην πολυκατοικία της γωνίας (γραφεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής) και παρατηρήστε το όμορφο της κομψό κτίριο επί της Βασιλίσσης Σοφίας. Έργο του Τσίλερ και αυτό, πρώην πολυκατοικία Πεσματζίδη, κατεδαφίστηκε κατά το ήμισυ για να κτιστεί το εν λόγω κτίριο. Πιο παλιά, εκεί ήταν το σπίτι του Ανδρέα Μιαούλη με τον κήπο του, το φαντάζεστε;

Μπαίνουμε Ηρώδου του Αττικού, εδώ όπου κάποτε τελείωνε η πόλη και αρχίζανε τα περιβόλια. Πάντα διαλέγω το δεξιό πεζοδρόμιο, από τη μεριά του Εθνικού Κήπου. Και για τη δροσιά και για να χαζεύω καλύτερα τα κτίρια της απέναντι πλευράς. Όταν ήμουν μικρή και πέρναγα με τη μαμά μου, πάντα μου θύμιζε ότι «εδώ από πίσω» έμενε η Βουγιουκλάκη και στη γωνία με Βασ. Κωνσταντίνου ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Σημειώνω να κάνω μια βόλτα στον κήπο του Προεδρικού Μεγάρου, όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν.

Λατρεύω την αντίθεση αυτού του δρόμου – από την μια η εξουσία της χώρας συγκεντρωμένη σε γραφεία και κατοικίες και από την άλλη ο κήπος και οι ήχοι του. Τερετίσματα, κρωξιματα, κελαηδήματα. Πίσω από τα κάγκελα, στα μισά περίπου της Ηρώδου, ξέρετε ότι βρίσκεται ο «βράχος της Αμαλίας»; Σημείο υπερυψωμένο, άγνωστο στους πολλούς. Ανεβαίνεις κόβοντας δεξιά από το μονοπάτι και βρίσκεσαι σε ένα σημείο θέασης που χωράει μόνο έναν άνθρωπο. Από εκεί η Αμαλία ρέμβανε και επέβλεπε της εργασίες αποπεράτωσης του Κήπου. Τι μοναξιά, σκέφτομαι κάθε φορά που κάθομαι στον «θρόνο» της μακριά από τα μάτια των περπατητών.

Πλησιάζουμε τη Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ο Ξυλοθραύστης του Φιλιππότη σε πρώτο πλάνο, στο βάθος το Καλλιμάρμαρο. Το έργο αυτό και η ιστορία του με συγκινεί πάντα. Στροφή δεξιά προς Όλγας. Φωκιανό, Κολυμβητήριο, Όμιλος Αντισφαίρισης και ξάφνου αριστερά προβάλλει η ωραιότερη για μένα όψη του Ζαπτείου, ενώ απέναντι και λίγα βήματα παραπέρα υψώνονται οι Στύλοι του Ολυμπίου Διός, με κρυμμένα στο βάθος τα Παριλίσσια Ιερά. Σταματάω και αφουγκράζομαι. Αν το σιντριβάνι είναι σε λειτουργία πλησιάζω για να πάρω λίγη δροσιά. Σε λίγα μέτρα το ταξίδι τελειώνει. Το άγαλμα του Βύρωνα μου θυμίζει όλα τα κακόβουλα σχόλια που γράφτηκαν κατά καιρούς, και αυτό με θυμώνει, ενώ η βοή των αυτοκινήτων στην Αμαλία με επαναφέρει στο τώρα.

Η Άννα Κονιωτάκη είναι πρόεδρος της Action Plus, η οποία μέσα από περίπου 70 διαφορετικές προτάσεις ξεναγεί τους κατοίκους και τους επισκέπτες της πόλης στην ιστορία και τον πολιτισμό της. (www.action-plus.gr)

ΦΩΤΟ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΝΑΤΑΣ

Βόλτα στ' αστέρια, από τα Αστεροσκοπεία Θησείου και Πεντέλης

Γράφει η Φιόρη Αναστασία Μεταλληνού

Κέντρο Επισκεπτών Θησείου

Ανηφορίζοντας με τη δύση του Ηλίου στον λόφο των Νυμφών, αντικρίζει κανείς το ιστορικό κτίριο του Αστεροσκοπείου Αθηνών (έτος ίδρυσης 1842), που στέγαζε το πρώτο Ερευνητικό Ίδρυμα της χώρας μας. Σήμερα, φιλοξενεί επιστημονικά όργανα των δύο προηγούμενων αιώνων, τηλεσκόπια, χάρτες του ουρανού και ένα εκπαιδευτικό αντίγραφο του Μηχανισμού των Αντικυθήρων.

Ένα κτίριο σύμβολο για την ιστορία της σύγχρονης επιστήμης στην Ελλάδα, που συνδέει το παρελθόν με τις σύγχρονες προοπτικές της Αστρονομίας στον τόπο μας.

Ξεναγήσεις - επισκέψεις στο Αστεροσκοπείο στο Θησείο πραγματοποιούνται από την Τετάρτη έως και το Σάββατο από τις 21.00 έως τις 22.30 και κάθε μισή ώρα από ειδικευμένους αστρονόμους του Αστεροσκοπείου. Ξεκινούν από το ιστορικό κτίριο Σίνα, το οποίο σήμερα λειτουργεί ως μουσείο, συνεχίζονται με μια περιήγηση στους κήπους και καταλήγουν στον λόφο της Πνύκας για αναγνώριση των θερινών αστερισμών - ουρανογραφία και παρατήρηση του ουρανού με τη χρήση του τηλεσκοπίου Δωρίδη. Πρωινές ξεναγήσεις πραγματοποιούνται επίσης από Τρίτη έως Παρασκευή στις 11.00.

Στη διάρκεια των επισκέψεων για αυτό το καλοκαίρι ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να περιηγηθεί στην έκθεση γλυπτικής του εικαστικού Αντώνη Πολιτάκη «Το μουκάλι που ήρθε από τα αστέρια», η οποία φιλοξενείται στους κήπους για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Το φυσικό τοπίο στους λόφους των Νυμφών και της Πνύκας, απέναντι από τον ιερό βράχο της Ακρόπολης, προσφέρει ένα μαγευτικό θέαμα, που ο επισκέπτης μπορεί να εντάξει κατά τον περίπατό του στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

Κέντρο Επισκεπτών Πεντέλης

Ο επισκέπτης που επιθυμεί να απομακρυνθεί από το κέντρο της πόλης έχει την ευκαιρία να βρεθεί στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Αστεροσκοπείου στην Πεντέλη. Το κτίριο του τηλεσκοπίου, κατασκευασμένο το 1958 εξ ολοκλήρου από πεντελικό μάρμαρο, περίπου 18 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας και σε υψόμετρο 500 μέτρων, εντυπωσιάζει. Για το κοινό παραμένει ανοιχτό κάθε Τετάρτη, Πέμπτη και Σάββατο, όπου ξεκινώντας στις 21.00 πραγματοποιούνται παρουσιάσεις σε θέματα Αστρονομίας, αναγνώριση των αστερισμών του καλοκαιρινού ουρανού - ουρανογραφία και παρατήρηση με τη χρήση του τηλεσκοπίου Newall, το οποίο υπήρξε το μεγαλύτερο τηλεσκόπιο της χώρας μας μέχρι το 1975. Τις Παρασκευές στις 21.00 πραγματοποιείται το πρόγραμμα «Παιχνίδια Αστρονομίας» για οικογένειες και παιδιά 5-7 ετών. Πρωινές επισκέψεις πραγματοποιούνται από Δευτέρα ως Παρασκευή στις 11.00. Για όλες τις δράσεις απαιτείται προκράτηση θέσης. Ο έναστρος ουρανός της Πεντέλης σε συνδυασμό με την πανοραμική θέα της Αττικής αποτελεί ιδανικό τόπο για μια συζήτηση με ειδικευμένο προσωπικό, κάτω από τα αστέρια.

INFO

- Κέντρο Επισκεπτών Θησείου, πληροφορίες και κρατήσεις για οργανωμένες ομάδες στα 2103490160, 2103490055, 2103490036 και visitorcenter@noa.gr / www.facebook.com/visitorcenters
- Κέντρο Επισκεπτών Πεντέλης, πληροφορίες και κρατήσεις για οργανωμένες ομάδες στα 2103490022, 2108109107 και visitorcenter@noa.gr

Η Φιόρη Αναστασία Μεταλληνού είναι αστροφυσικός, υπεύθυνη σε θέματα επικοινωνίας της Αστρονομίας στο Κέντρο Επισκεπτών Θησείου.

Super Unleaded 98

**Νέα BP Super Unleaded 98
με τεχνολογία ACTIVE.
Περισσότερα οκτάνια,
super προστασία κινητήρα
και super επιδόσεις!**

Everyday, brighter

Ο κορυφαίος αρχαιολό-
γος Βασίλης Λαμπρι-
νουδάκης μιλά στην Α.Υ.
για το ιστορικό Ιερό -
πόλος έλξης ιατρικού
τουρισμού του Ασκληπι-
ού και του Απόλλωνος

Της ΕΡΡΙΚΑΣ ΡΟΥΣΣΟΥ

Η ιστορία. Οι μνήμες. Η λατρεία τους. Ολόκληρη η μυσταγωγία του Αρχαίου Θεάτρου της Επιδαύρου θα μπορούσε να περιγραφεί σε μια λέξη: Μοναδικότητα. Σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου δεν μπορεί κάποιος να βιώσει τα συναισθήματα και την ένταση που προσφέρει στην ψυχή όποιου την επισκέπτεται. Αυτός είναι και ένας από τους βασικούς λόγους που τουρίστες, μελετητές αλλά και απλοί θεατές των παραστάσεων του Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου θέλουμε να βρεθούμε εκεί. Να απολαύσουμε το τοπίο και να κρατήσουμε ενός ή περισσότερων λεπτών σιγή παρατηρώντας ένα μέρος που έχει μνήμη ίασης, μιας και ο χώρος της Αρχαίας Επιδαύρου τεκμηριώνει χωρίς διακοπή την ιστορία της φροντίδας της υγείας από τα βάθη της αρχαιότητας. Μια μνήμη που θέλει να μοιραστεί στους αιώνες που θα έρθουν.

Ο Βασίλης Λαμπρινουδάκης, ένας εκ των κορυφαίων αρχαιολόγων και πανεπιστημιακών της χώρας μας, συνδέθηκε στο Skype στις 10.02 το πρωί. Με ένα πλατύ χαμόγελο ξεκίνησε να μιλάει για το πιο αγαπημένο του θέμα: την ιστορία της Επιδαύρου. Και πιο συγκεκριμένα, του Ιερού του Ασκληπιού και του Απόλλωνος Μαλεάτα το οποίο μελετά τα τελευταία 50 και κάτι χρόνια. Μιας και στην Επίδαυρο βρέθηκε το 1974. «Η ζωή μου θα έλεγα ότι έχει ζυμωθεί εκεί. Ξεκίνησα γνωρίζοντας πολύ λίγα πράγματα αλλά στη συνέχεια κατάφερα να μπω τόσο στην ουσία του Ιερού όσο και της λατρείας του Ασκληπιού».

Η ιστορία ενός παγκοσμίου φήμης Ιερού

«Το πρώτο Ιερό είναι αυτό του Απόλλωνος Μαλεάτα, το οποίο πολύ πριν γίνει Ιερό στο ίδιο σημείο υπήρξε την 3η π.Χ. χιλιετία μια εγκατάσταση μιας πλούσιας οικογένειας η οποία διαφέντευε και διάφορα κτήματα στην περιοχή. Προς το τέλος της 3ης π.Χ. χιλιετίας η οικογένεια αυτή μεγάλωσε, μετακινήθηκε, όμως επειδή οι άνθρωποι συνέχιζαν να πηγαίνουν, υπήρξε μια προγονολατρεία. Είχαν ταφεί δηλαδή εκεί κάποια από τα πρώτα μέλη της οικογένειας και πήγαιναν οι επίγονοι για να τους αποδώσουν τιμές. Τη 2η π.Χ. χιλιετία γνωρίζουμε στο ίδιο σημείο ένα μυκηναϊκό υπαίθριο Ιερό από τα πιο μεγάλα που ξέρουμε (η έκτασή του έφτανε τα 50 μέτρα) και στο οποίο εντοπίζεται η πρώτη αναγνωριζόμενη λατρεία της υγείας. Καταρχήν, στο σημείο υπάρχει το νερό. Σε όλα τα Ασκληπεία υπάρχει το νερό. Το νερό έχει μια διπλή ιδιότητα: καθαρίζει και τρέφει.

» Γύρω στον 8ο π.Χ. αιώνα βλέπουμε ότι αναβιώνει με αρκετή δύναμη αυτή η λατρεία και εκεί γύρω στον 7ο αιώνα βρίσκουμε τον Απόλλωνα ο οποίος γίνεται και αυτός ένας Θεός που γιατρεύει. Σε πολλές περιοχές λεγόταν ως Απόλλων ο ιατρός. Τον 7ο αιώνα, η Επίδαυρος γνωρίζει μια άνθηση χάρη σε έναν τύραννο που λεγόταν Προκλής και ο

Βασίλης
Λαμπρινουδάκης

Η Επίδαυρος
ως τόπος ίασης,
μια ιστορία
που κρατά αιώνες

ο οποίος παντρεύτηκε την κόρη του Περίανδρου από την Κόρινθο. Τότε φαίνεται ότι και το Ιερό του Απόλλωνα Μαλεάτα γνωρίζει μεγάλη άνθηση. Και ακριβώς επειδή συμβαίνει, γίνεται και το **Ιερό του Ασκληπείου**, δηλαδή μεταφυτεύεται η λατρεία. Εκεί λοιπόν σιγά-σιγά ο γιος ξεκινά να κερδίζει το ενδιαφέρον. Τον 5ο π.Χ. αιώνα, το Ιερό γίνεται σε όλη την οικουμένη η βασική έδρα του Ασκληπείου και αρχίζει και δημιουργεί αφιδρύματα, δηλαδή Ιερά με το τυπικό της λατρείας του πρώτου. Κάπως έτσι, δημιουργήθηκε ένα δίκτυο το οποίο τον 4ο αιώνα π.Χ. βλέπουμε ότι φτάνει μέχρι τα Βαλκάνια και τη Σικελία – το βρίσκουμε από επιγραφές που δείχνουν τους απεσταλμένους προς τα θυγατρικά ιερά αλλά και τους προξένους τους. Αυτή η άνθηση κρατάει μέχρι και τον 3ο αιώνα π.Χ. όπου γίνεται το μεγάλο οικοδομικό πρόγραμμα στο Ασκληπιείο με τα γνωστά οικοδομήματα όπως το **Άβατον**, η **Θόλος**. Στην περιοχή έχουν ανακαλυφθεί περισσότερα από 70 οικοδομήματα. Εν συνεχεία οι πόλεμοι ρίχνουν τη φήμη του Ιερού το οποίο παρά τις καταστροφές συνεχίζει την παροχή της ίασης. Τον 2ο μ.Χ. αιώνα το Ιερό γνωρίζει και πάλι την ακμή χάρη σε έναν συγκλητικό από τη Ρώμη με καταγωγή από τη Μικρά Ασία ο οποίος έδωσε όλη του την περιουσία για την ανέγερση του Ιερού. Ο Ιουλιανός φαίνεται επίσης ότι προσπάθησε να δώσει στο Ιερό μια τελευταία πνοή, η οποία όμως δεν διήρκεσε πολύ. Έτσι τον 5ο αιώνα μ.Χ. Φαίνεται ότι τελειώνει η παρουσία του ως λειτουργού Ιερού».

Η λατρεία και η θεραπευτική τεχνική του Ασκληπείου

Η φροντίδα της υγείας και του ευ ζην γενικότερα, αυτοί οι βασικοί στόχοι του Ασκληπείου. «Ο Θεός δεν ίαине μόνο αρρώστιες αλλά αποκαταστούσε και κακές καταστάσεις στη ζωή των ανθρώπων οι οποίες τους τυραννούσαν». Οστόσο πώς κατάφερνε να πετύχει το «θαύμα» του; Με δύο τρόπους. «Με τα λεγόμενα **Θεοξένια**. “Θυσιάζω στον Θεό, του προσφέρω ένα κομμάτι από τη θυσία και το υπόλοιπο το καταναλώνω εγώ εκεί επιτόπου”. Επομένως με αυτόν τον τρόπο δυναμώνω όπως ο Θεός. Αυτή η κοινή εστίαση γινόταν στο εστιατόριο, ένα μεγάλο οικοδομήμα το οποίο και έχουμε αναστηλώσει. Ο δεύτερος τρόπος ήταν ο χαρακτηριστικός τρόπος της λατρείας του Ασκληπείου: Η **εγκοίμηση**. “Κοιμάμαι και ξυπνώντας έχω γίνει καλά”. Είναι μια μίμηση ενός θανάτου μιας και ο ύπνος είναι ένας προσωρινός θάνατος. Αυτήν τη διαδικασία είναι που μαγικά χρησιμοποιεί ο Ασκληπιός ο οποίος ιαίνει τον ασθενή εμφανιζόμενος στο όνειρό του».

Τα παραπάνω συνέβαιναν χάρη στους ιερείς οι οποίοι «πρέπει να φανταστούμε ότι έκαναν την πραγματική δουλειά και, ουσιαστικά, αποκτώντας την εμπειρία γίνονταν πρακτικοί γιατροί. Πράγματι, τον 2ο μ.Χ. αιώνα βλέπουμε στην Επίδαυρο την παρουσία πραγματικών γιατρών οι οποίοι βρίσκονται έξω από το Ιερό και παρέχουν υπηρεσίες ως αστικοί γιατροί. Η θεραπεία στα Ασκληπιεία δεν έμεινε στις πρακτικές αυτών, αλλά είχε πάντοτε αναφορά στη λατρεία του Θεού. Προς το τέλος, λοιπόν, άρχισε και ο ίδιος ο Θεός στα όνειρα των πιστών του να εμφανίζεται και να δίνει συνταγές ίασης. Ακόμα και οι πιο σημαντικοί γιατροί κάνουν αναφορά στο Θεό».

Ο μύθος του Ασκληπείου

«Ο Ασκληπιός εφάρμοζε τον ύπνο ως τρόπο ίασης γιατί και ο ίδιος είχε αυτή την τύχη. Ο μύθος λέει ότι όταν γεννήθηκε ως το νόθο παιδί ενός θείου πατέρα, του Απόλλωνα με τη θνητή Κορωνίδα, ήταν ένας ημίθεος που τον εξέθεσε η μητέρα στο βουνό για να πεθάνει εκεί. Τον ανακάλυψε ωστόσο μια κατσίκά από ένα κοπάδι, τον έθρεψε με το γάλα της, τον βρήκε μετέπειτα ένας βοσκός και έτσι το παιδί γλίτωσε και όχι μόνο αυτό αλλά ξεκίνησε και να γιατρεύει. Αλλά και να ανασταίνει ανθρώπους, όπως τον Ιππόλυτο. Τότε ο Άδης επισήμανε

στον Δία ότι η ισορροπία του κόσμου έχει ταραχθεί και έτσι ο Ζεύς τον σκότωσε με τον κεραυνό του. Ο Απόλλωνας τότε αντέδρασε και έτσι οι θεοί επέτρεψαν στον Ασκληπιό να ζήσει και να θεραπεύει αλλά μέσα από τη γη. Με αυτόν τον τρόπο ο Ασκληπιός έγινε μια χθόνια θεότητα που ενσάρκωνε όλες τις δυνάμεις της φύσης».

Τα σημαντικότερα οικοδομήματα του Ιερού: Η Θόλος, το Άβατον

Ο κύριος Λαμπρινουδάκης με ένα πλατύ χαμόγελο ζήτησε την άδεια να μιλήσει για τα επιμέρους οικοδομήματα του Ιερού και για μερικά λεπτά ένιωσα φοιτήτρια Αρχαιολογίας στο μάθημά του. «Η Θόλος ήταν ένα κυκλικό οικοδόμημα και τα κυκλικά οικοδομήματα στην αρχαιότητα έχουν να κάνουν με ταφικά οικοδομήματα. Πράγματι, λοιπόν, οι μεταγενέστεροι συγγραφείς που αναφέρονται στο Ασκληπιείο αναφέρονται σε τάφο του Ασκληπείου. Η Θόλος λοιπόν ήταν ένα κενοτάφιο και γι' αυτό είχε και το υπόγειο το οποίο συνδεόταν με τον κάτω κόσμο.

» Σε τελευταίες μετρήσεις που έχουν γίνει φαίνεται πως η οροφή του υπογείου της Θόλου ήταν στο ίδιο επίπεδο με την οροφή του υπογείου του Αβάτου, εκεί ακριβώς που κατέβαιναν οι ασθενείς για να κοιμηθούν και να δουν τον Ασκληπιό. Η αρχιτεκτονική σκηνογραφία έβαζε τον ασθενή να καταλάβει ότι κατεβαίνει στον κάτω κόσμο για να συναντήσει αυτόν τον χθόνιο Θεό. Μέχρι τώρα ξέραμε ότι το Ασκληπιείο ξεκινάει περί τα μέσα του 6ου αιώνα π.Χ. Τα τελευταία χρόνια διαπιστώσαμε με λίγα αλλά χαρακτηριστικά ευρήματα ότι ανάγεται αυτό το δημιούργημα στο τέλος του 7ου αιώνα π.Χ. Είχαμε λοιπόν την τύχη στην περιοχή της Θόλου να ανακαλύψουμε ένα προγενέστερο ορθογώνιο οικοδόμημα το οποίο πήγαινε κάτω από τη Θόλο και εκτεινότο λίγο νοτιότερα της και χρονολογείται γύρω στο 600 π.Χ. Έχει ένα σκαλιστό υπόγειο μέσα στον βράχο βάθους πάνω από τρία μέτρα, πάνω από αυτό υπάρχει το ισόγειο και μέσα εκεί έχουν βρεθεί και κάποια μικρά αφιερώματα. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό γιατί δείχνει ότι από την αρχή η λατρεία γινόταν και για τον Ασκληπιό και για τον Απόλλωνα».

Το «Διάζωμα» της επαφής με τα μνημεία

«Το “Διάζωμα” είναι μια κίνηση πολιτών με κύριο στόχο της την ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων» εξηγεί ο κύριος Λαμπρινουδάκης, μέλος του Δ.Σ. του σωματείου «Διάζωμα». «Η διάθεση του “Διαζώματος” είναι να βοηθήσει στο να έρθουν τα μνημεία όσο το δυνατόν πιο κοντά στην καθημερινή ζωή. Να εμπλακούν σε αυτήν. Για τον σκοπό αυτό προσφέρονται πολύ περισσότερο από άλλα οικοδομήματα τα θέατρα. Πρώτον, γιατί διατηρούνται σε καλή κατάσταση. Δεύτερον, διότι είναι οικοδομήματα που μπορούν να ανακτήσουν τη χρήση που είχαν στην αρχαιότητα. Τρίτον, γιατί βοηθούν ιδιαίτερα στην οικονομία και γενικότερα την κίνηση της σύγχρονης ζωής. Το “Διάζωμα” δεν κάνει ούτε αναστηλώσεις ούτε την πραγματική ανάδειξη. Αλλά βρίσκει χρήματα για να γίνουν οι μελέτες οι οποίες εγκρίνονται από την αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία. Προχώρησε μάλιστα και σε ευρύτερα προγράμματα όπως είναι τα αρχαιολογικά πάρκα».

Μια ερώτηση: «Πόσο κοντά είμαστε στην Αρχαιολογία»

Είμαστε αρκετά μακριά, όμως υπάρχουν ελπίδες. «Με τις αναστηλώσεις προσπαθούμε να κάνουμε τα μνημεία αναγνώσιμα στον κόσμο. Ο πολύς κόσμος αυτό θέλει: Να καταλαβαίνει και τη μορφή και τη λειτουργία. Τα μνημεία είναι φορείς μνήμης, είναι η ανθρώπινη εμπειρία. Η ιστορία είναι ένα βασικό κομμάτι της ζωής μας και τα μνημεία είναι οι άμεσοι φορείς της ιστορίας. Πιστεύουμε πως με αυτόν τον τρόπο το κοινό θα κερδηθεί ολοκληρωτικά». **A**

Η ζωή μου
θα έλεγα
ότι έχει ζυ-
μωθεί εκεί.
Ξεκίνησα
γνωρίζο-
ντας πολύ
λίγα πράγ-
ματα, αλλά
στη συνέ-
χεια κατά-
φερα να
μπω τόσο
στην ουσία
του Ιερού
όσο και της
λατρείας
του Α-
σκληπείου.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ

Βασίλης Λαμπρινουδάκης, Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, 1978-2006 (Βοηθός 1964-1968, Επίκουρος καθηγητής 1968-1972, Μόνιμος καθηγητής 1972-1978). Ομότιμος από Σεπτ. 2006. Αντεπιστέλλον μέλος της Académie des Inscriptions et Belles-Lettres των Παρισίων (1999 κ.ε.), Αντεπιστέλλον μέλος της Akademie der Wissenschaften της Βιέννης (2000 κ.ε.), Μέλος της Academia Europea (2000 κ.ε.), Τακτικό μέλος του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, Τακτικό μέλος του Αυστριακού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, Ισόβιο μέλος της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της από το 1980 μέχρι το 2002.

Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Φιλεκαπαιδευτικής Εταιρείας (1988 κ.ε.), Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού (2006 κ.ε.), Γ. Γ. του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου ΔΙΑΖΩΜΑ (για την φροντίδα των αρχαίων θεάτρων, 2008 κ.ε.), Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων του Υπουργείου Πολιτισμού (2011).

Υπήρξε: Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών (1986-1989, 1993-1995, 2003-2005), Αντιπρόεδρος Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2000-2007), Μέλος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (1981-2005),

Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (2000-2002), Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων του Υπουργείου Πολιτισμού [Τ.Δ.Π.Ε.Α.Ε.] (1998-2007), Πρόεδρος του Διεθνούς Ιδρύματος Fondation pour le Lexikon Iconographicum Mythologiae Classicae (ILIMC) με έδρα τη Βασιλεία (1995-2006).

Έλαβε το πρώτο βραβείο της Europa Nostra για την ανασκαφή και την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων Υρίων και Γύρουλα Σαγκρίου Νάξου.

Τιμήθηκε με τον Ταξιάρχη του Τάγματος του Φοίνικος από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας (2003) για την προβολή της Ελληνικής Ιστορίας και Αρχαιολογίας διεθνώς.

Διευθυντής των ερευνών στο Ιερό του Απόλλωνος Μαλεάτα και το Ιερό του Ασκληπείου στην Επίδαυρο και Πρόεδρος της Επιτροπής Συντήρησης Μνημείων Επιδαύρου του ΥΠ.ΠΟ. (Διευθυντής: 1974 κ.ε., Πρόεδρος: 1984 κ.ε.). Διευθυντής των ερευνών και των εργασιών ανάδειξης στην Γρόττα, το Ιερό των Υρίων, το Ιερό του Γύρουλα και την περιοχή των αρχαίων λατομείων και του αρχαίου υδραγωγείου Μετάνων Νάξου (1976-2009). Διευθυντής των ανασκαφών στην Παλαιόμάνια (αρχαία Μητρόπολις) Ακαρνανίας (2006 κ.ε.). Διηύθυνε ακόμη ανασκαφικές έρευνες ακόμη στη Χίο, τον ορεινό Μαραθώνα και τη Μάνη.

Έχει δημοσιεύσει 11 βιβλία και μονογραφίες, 145 επιστημονικά άρθρα με θέμα την αρχαία Ελληνική Τέχνη, την αρχαία Αρχιτεκτονική, την Τοπογραφία της αρχαίας Ελλάδας, την Επιγραφική, την αρχαία Θρησκεία και λατρεία, την Θεωρία της Αρχαιολογίας, καθώς και τη Διαχείριση και Ανάδειξη Μνημείων, Οδηγούς αρχαιολογικών χώρων και πολλά άρθρα σε εγκυκλοπαιδείες.

Εκδότης του περιοδικού Αρχαιογνωσία, τόμων επιστημονικών Συνεδρίων, τιμητικών επιστημονικών τόμων και Διεθνών Εγκυκλοπαιδικών Λεξικών.

Κοντινές διαδρομές

Όταν σκεφτόμαστε διακοπές το μυαλό μας τρέχει σε προορισμούς μακρινούς, σε ταξίδια με καράβι, σε νησιά κοσμοπολίτικα ή της άγονης γραμμής. Όμως παρόμοιες ομορφιές υπάρχουν και πολύ κοντά στην Αθήνα. Μέρη που θα ερωτευθείτε και θα επιστρέψετε ξανά και ξανά – και για έναν ακόμη λόγο: είναι από μία μέχρι το πολύ δυόμισι ώρες δρόμος. Η ATHENS VOICE ταξίδεψε και σας ξεναγεί σε τρεις προορισμούς που θα σας μείνουν αξέχαστοι: Ναύπλιο, Εύβοια, Ναύπακτος.

Ναύπλιο Δεν το βαριέσαι ποτέ!

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ,
Φωτό: KIRILL SAMARITS

ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ, ΚΑΘΕ ΕΠΟΧΗ, ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ. ΞΕΚΙΝΟΥΝ ΟΙ ΔΥΟ τους, συνήθως από την Αθήνα. Μετά γίνονται τέσσερις, αφού κολλάει στην παρέα τους και ένα ακόμη ζευγάρι ή φίλοι φίλων που έμαθαν για την εκδρομή. Ωσπου ακολουθεί και δεύτερο αμάξι μαζί τους για το Ναύπλιο. Πώς γίνεται να μη το βαριούνται ποτέ; Είναι αυτή η νοσταλγική αύρα μάλλον που θυμίζει κάτι από μεσαιωνικό παραμύθι με ιππότες και που φαίνεται σαν να έχει τυλίξει τα φρούρια, τα επιβλητικά αρχοντικά, και τους φοίνικες – σήμα κατατεθέν της πόλης. Η πρώτη στάση στο Ναύπλιο επιβάλλει περαντζάδα στον **Μεγάλο Δρόμο** με παγωτό στο χέρι από τον Ιταλό (**Antica Gelateria di Roma**) και τον **Κουστένη**. Εκεί είναι το βασικό σποτ που συναντιούνται οι παρέες για να καταλήξουν στα μαγαζιά της μεγάλης αλάνας, της **Πλατείας Συντάγματος** δηλαδή, όπου μαζεύονται και οι πιτσιρικάδες για παιχνίδι. Διαφορετικά, κινούνται προς τα παραλιακά καφέ ή για χάζι στα καταστήματα με τα χειροποίητα είδη και τα παραδοσιακά προϊόντα. Τον καλύτερο περίπατο όμως θα κάνει κανείς στα στενά της παλιάς πόλης. Οι γωνιές και τα σκαλιά της **Σταϊκοπούλου** προς τον **Ψαρομαχαλά** φέρουν το αποτύπωμα τον Οθωμανών, των Ενετών και της νεότερης ιστορίας ταυτόχρονα. Γι' αυτό στην πόλη αυτή μπορείς να δεις ένα αρχοντικό σαν εκείνο των Καπουλέτων του Σέξπηρ δίπλα σε ένα παλιό τζαμί και όλα να οδηγούν προς τον **Άγιο Σπυρίδωνα** για να θυμίσει ξανά το έργο του Καποδίστρια. Για την καλύτερη ποδηλατάδα ενδείκνυται ο πλακόστρωτος **Γύρος της Αρβανιτιάς** δίπλα στις φραγκοσυκιές, με ποδήλατα που νοικιάζονται στην **πλατεία Δημαρχείου**. Για το πιο ρομαντικό ηλιοβασίλεμα στα **Κανόνια** που βλέπουν στον φάρο και το **Μπούρτζι**. Την εντυπωσιακότερη θέα στα φώτα της πόλης θα απολαύσει κάποιος από το **Παλαμήδη** ή το **Ρολόι**. Η πρόσβαση και για τα δύο γίνεται με αυτοκίνητο – αλλιώς στέκουν πάντα εκεί και περιμένουν αναλλοίωτα στο πέρασμα του χρόνου, τα 999 σκαλιά προς το κάστρο. Στο **Ρολόι** μπορεί να φτάσει κάποιος ακόμη και ανηφορίζοντας μέσα από τα σοκάκια, παρόλο που οι περισσότεροι χάνονται καθώς περιπλανιούνται για να το βρουν. Φήμες όμως λένε ότι έτσι τα ζευγάρια ερωτεύονται περισσότερο, ειδικά αν

βρεθούν μπροστά στην **Φραγκοκλησιά**, την καθολική του **Ναυπλίου**, την ώρα που μυρίζουν τα νυχτολούλουδα. Κάθε πεζούλι, κάθε παγκάκι και κάθε άγαλμα εκεί είναι ως διά μαγείας ιδανικό σποτ για φιλί. Λίγα μέτρα από το **Ρολόι**, βρίσκεται η περιβόητη **Εξέδρα**, με θέα την απέραντη θάλασσα που φτάνει στο **Μυρτώο πέλαγος**. Παλιά σπίτια με ξύλινες πόρτες και τρύπες στα κεραμίδια μέσα από τις οποίες μπαίνει φως και ζεστός αέρας, δίπλα σε πολύχρωμες πανσιόν προσφέρονται για φωτογραφίες για τους απανταχού insta-lovers.

Τα βράδια η καρδιά της πόλης χτυπά στο **Blublanc**, τις καυτές αυγουσιτιάτικες μέρες όμως τουρίστες και ντόπιοι δίνουν ραντεβού στις παραλίες. **Καραθώνα** και Αρβανιτιά για μια γρήγορη βουτιά εντός των τοιχιών και **Πλάκα**, **Κονδύλι**, **Κάντια** ή **Τολό** στα λίγα κλμ. έξω από την πόλη με ασύγκριτη αίσθηση όμως των νερών. Για όσους πάρει το αυτί τους το **Νεράκι**, πρόκειται για τη μικρή, «μυστική» από τους τουρίστες παραλία μεταξύ **Καραθώνας** και **Αρβανιτιάς**. Μερικοί θα γκρινιάζουν για τη δύσκολη πρόσβαση, οι μυημένοι όμως στα μυστικά της πόλης ορκίζονται σε αυτή την παραλία. Μέρη για φαγητό δίπλα σε διατηρητέα νεοκλασικά και ουζάκι κάτω από ανθισμένες βουκαμβίλιες υπάρχουν σχεδόν σε κάθε δρόμο της παλιάς πόλης αλλά η πίτσα του **Scuola** στο λιμάνι θεωρείται από τα must. Στο σύγχρονο κομμάτι της περιοχής από την άλλη αξίζει οπωσδήποτε ένας καφές στον πολιτιστικό πολυχώρο, **Φουγάρο**. Έπειτα στάση στο **Άνω Κάτω** για το θρυλικό του μπέρκερ και στον **Καλλίνη** για σουβλάκια που κάνουν επισκέπτες και Ναυπλιώτες να παραμιλούν.

Tips

Μια από τις εμπειρίες που αξίζει να δοκιμάσεις στο Ναύπλιο είναι αυτή της αρχαίας ελληνικής μάλαξης στο **Πάντα Ρει** πίσω από το θεατράκι **Τριανόν**. Το **Μουσείο κομπολογιού** με την τεράστια συλλογή ως εναλλακτική για αναμνηστικό από εκεί αντί για μαγνητάκι από τα Greek art. Επίσης η εκδρομή συνδυάζεται πάντα άψογα με παράσταση στο **αρχαίο θέατρο Επιδαύρου**. ●

Εύβοια

Ο πιο καλοκαιρινός, κοντινός μας προορισμός

Της ΤΑΝΙΑΣ ΔΕΛΗ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ΕΙΝΑΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ και είναι το δεύτερο μεγαλύτερο νησί μας, που τα έχει όλα. Άγρια φυσική ομορφιά, δάση, φαράγγια, πηγές, μαγευτικές παραλίες, ορεινά γραφικά χωριά. Η Χαλκίδα, που ενώνεται με την παλιά και την καινούργια γέφυρα σε δύο σημεία με τη Στερεά Ελλάδα, είναι από τους πιο ωραίους μονοήμερους προορισμούς για μπάνιο και θαλασσινά. Εκτός από την Παραλία της πόλης με τα ουζερί και τα καφέ, με την υπέροχη θέα του **πορθμού του Ευρίπου** και την παλιά γέφυρα, σούπερ καλοκαιρινό μέρος για μπάνιο είναι οι **Αλυκές**, από την πλευρά της Στερεάς, πολυσύχναστη παραλία με beach bars, και ο **Άγιος Μηνάς**, μικρός κολπίσκος λίγο πιο δίπλα, ιδανικός... για καλαμαράκια δίπλα στο κύμα. Για την πλευρά του νησιού παίρνουμε την καινούργια γέφυρα και αν δεν θέλουμε να απομακρυνθούμε πολύ πηγαίνουμε στην **Ερέ-**

τρια, παραθαλάσσιο θέρετρο τουριστικά αναπτυγμένο, με πολλά ξενοδοχεία, θαλάσσια σπορ και όμορφα μέρη να κάνουμε μπάνιο, να φάμε και να πιούμε, στην καρδιά του **Ευβοϊκού κόλπου**. Στην Ερέτρια φτάνουμε και μέσω θαλάσσης από Ωρωπό.

Νότια Εύβοια

Σε 2 ώρες από τη Χαλκίδα, περνώντας από **Βασιλικό, Ερέτρια, Αμάρυνθο, Αλιβέρι**, στο χωριό **Λέπουρα** στρίβουμε δεξιά προς Νότια Εύβοια και συνεχίζουμε διασχίζοντας έναν ευρύχωρο ασφάλτινο δρόμο ανακαλύπτοντας παραλίες στη διαδρομή. Πολύ εύκολη είναι η πρόσβαση και από Αττική. Με караβάκι από την Αγ. Μαρίνα περνάμε στα **Στύρα** σε 45 λεπτά ή στον **Αλμυροπόταμο**, ενώ από τη Ραφήνα φτάνουμε στο **Μαρμάρι** σε μία ώρα. Από εκεί είναι μια ανάσα η **Κάρυστος**, γραφική παραθαλάσσια κωμόπολη με δεκάδες ουζερί και ταβερνάκια κρυμμένα στα γραφικά στενά, καφέ και μπαράκια, αλλά και πλούσια αρχιτεκτονική, το επιβλητικό **Μπούρτζι** δίπλα στο λιμάνι, το **Αρχαιολογικό Μουσείο** που αξίζει να επισκεφθείς. Ανηφορίζοντας, ωραία βόλτα είναι στο κτήμα **Μοντοφώλι**, μια έκταση 32 στρεμμάτων - αρχαιολογικός χώρος, όπου μπορείς να περιηγηθείς στα αμπελίσια του (πλέον επισκέψιμου) οινοποιείου, στο υπέροχο ενετικό κτίριο και τους φροντισμένους αμπελώνες, θαυμάζοντας τα ίχνη της ιστορίας αλλά και την ίδια την πόλη της Καρύστου να απλώνεται στο βάθος. Την τιμητική της φέτος είχε η παραλία **Μεγάλη Άμμος**, στο **Μαρμάρι**, με τη χρυσαφένια άμμο, τα τερκουάζ νερά και το σχήμα της που αλλάζει χάρη στους ανέμους, αφού πρωταγωνίστησε στο διαφημιστικό σποτ του ΕΟΤ για τον ελληνικό τουρισμό και το ελληνικό καλοκαί-

ρι – state of mind. Έχει χαρακτηριστεί από το National Geographic ένας από τους 10 κορυφαίους προορισμούς για surf παγκοσμίως. Στο Μαρμάρι βρίσκουμε και τους παραμυθένιους **Πεταλιούς**, το νησιώτικο σύμπλεγμα με τις αμμουδερές παραλίες, τα γαλαζοπράσινα νερά και την πλούσια βλάστηση, γνωστοί και ως η Καραϊβική της Ελλάδας.

Τα **Νέα Στύρα** είναι ένα γραφικό λιμάνι με πεντακάθαρο νερά. Στη μεγάλη παραλιακή του περατζάδα έχει καφέ, εστιατόρια και μπαρ με τα τραπέζια δίπλα στο κύμα (ακριβώς όπως στην παραλία της Καρύστου, στο Μαρμάρι και στον Αλμυροπόταμο). Σήμα κατατεθέν στα Στύρα είναι το **Κάστρο των Αρμένων** και τα περίφημα **Δρακόσπιτα** – τεραστίων διαστάσεων πέτρες η μία πάνω στην άλλη από τον 4ο αιώνα π.Χ. που δεσπόζουν και στην κορυφογραμμή του όρους **Όχη** σε υψόμετρο 1.398 μ. Στη βόρεια πλευρά του επιβλητικού αυτού βουνού οι λάτρες της πεζοπορίας θα συναντήσουν το **Φαράγγι του Δημοσάρη**, μία από τις ομορφότερες πεζοπορικές διαδρομές της χώρας. Το μονοπάτι ξεκινάει από τη θέση **Πετροκάναλο**, σε υψόμετρο 954 μ. και μετά από 10 χλμ. κατάβασης καταλήγει στην παραλία των Καλιανών – κατεβαίνοντας μια καταπράσινη διαδρομή σε λιθόστρωτο μονοπάτι κάτω από τη σκιά των πλατανίων θα δροσιστείτε στους καταρράκτες. Αν τα 10 χλμ. σας πέφτουν πολλά, μπορείτε πάντα να ακολουθήσετε τη μικρή διαδρομή, περίπου 40 λεπτά, ξεκινώντας από το τέλος του φαραγγιού και ακολουθώντας αντίστροφα το μονοπάτι μέχρι τους καταρράκτες. Είναι τόσο όμορφο το μέρος, που η προσπάθεια αξίζει και με το παραπάνω. Κι αν δεν φτάσει τόση δροσιά, υπάρχει για εξερεύνηση και η παραλία του **Αγίου Δημητρίου**, κάτω από το ομώνυμο χωριό.

Η Νότια Εύβοια είναι ένας πολύ κοντινός νησιώτικος προορισμός γεμάτος ομορφιές, που συνδυάζει βουνό και θάλασσα, κτηνοτροφία και αλιεία, άρα γαστρονομικά θα γευθούμε από φρέσκο ψάρι και οστρακοειδή μέχρι πεντανόστιμο ντόπιο κατσικάκι. Τα τυριά τους εξαιρετικά, ψάξε τις κουρκουμπίνες (ή γκόγκλιες), τρομερό χειροποίητο ζυμαρικό – σερβίρονται με φρέσκο, κατσικίσιο βούτυρο ή με κοκκινιστό κρέας και μπόλικο τυρί.

Από Χαλκίδα προς Βορρά

Ανηφορίζοντας από Χαλκίδα βόρεια, τη δυτική πλευρά του νησιού, στα 25 χλμ. συναντάμε το χωριό **Πολιτικά**, στο δάσος του **Προφήτη Ηλία**, με πέτρινα σπίτια, έναν επιβλητικό βενετσιάνικο Πύργο, αλλά και ξενοδοχεία, κάμπινγκ, ψαροταβέρνες, καφετέριες. Και λίγο μετά τη **Δάφνη**, γραφικό οικισμό στη σκιά του όρους **Καντήλι**, και πανέμορφη παραλία με beach bar, αγαπημένη των Χαλκιδαιών. Συνεχίζοντας βόρεια φτάνουμε στη **Λίμνη**, γραφικό παραθαλάσσιο χωριό που θυμίζει νησί, με τα λευκά του σπίτια, τα στενά σοκάκια και τις ψαροταβέρνες στο λιμανάκι. Λίγο πιο πάνω οι **Ροβιές**, επίσης παραθαλάσσιο χωριό, πνιγμένο στο πράσινο, με ψαροταβέρνες δίπλα στη θάλασσα και παραλίες με κρυστάλλινα νερά για κολύμπι. Στη συνέχεια της διαδρομής ο ταξιδιώτης συναντά τη γνωστή για τα ιαματικά της λουτρά **Αι-δηψό**, με δεκάδες ξενοδοχειακά συγκροτήματα και spa. Στο βορειότερο άκρο του νησιού οι **Ωρεοί**, επίνειο της **Ιστιαίας**, λιμανάκι γραφικό, φημισμένο για τα ουζερί του και το φρέσκο ψάρι. Για μπάνιο θα πάμε στην παραλία του χωριού ή στον **Νέο Πύργο**. Στην περιοχή ξεχωρίζει και η παραλία της **Αγίας Άννας**.

Από τη μεριά του Αιγαίου

Η βόλτα συνεχίζεται στο γνωστό παραθαλάσσιο θέρετρο **Πευκί**, που συνδυάζει πράσινο και γαλάζιο. Ο οικισμός βρίσκεται σε πυκνή, δασώδη πευκόφυτη περιοχή και στην παραλία υπάρχουν εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες και μπαράκια. Το Πευκί ενώνεται με τις Σποράδες και συγκεκριμένα με τη Σκιάθο, με ιπτάμενα δελφίνια. Βορειοανατολικά βρίσκονται τα επίσης γνωστά **Βασιλικά** με την όμορφη παραλία **Ψαροπούλι** και την ομώνυμη ταβέρνα για φρέσκο ψάρι και εξαιρετική αστακομακαρονάδα. Κατεβαίνοντας πιο νότια, κάνουμε μια στάση για ψητά κρέατα στο χωριό **Παπάδες**. Οι ντόπιοι την προτιμούν! Μετά βόλτα στο γραφικό **Αχλάδι** χτισμένο σε υψόμετρο μέσα στα πεύκα και μια παραλία μήκους ενός χιλιόμετρου από κάτω, με άμμο και βότσαλο. Άλλα χωριά στην ίδια διαδρομή νοτιότερα για να επισκεφτείς είναι το **Μαντούδι**, το **Προκόπι** με το καφενείο του Αλεξίου δίπλα στο ποτάμι κάτω απ’ τον πλάτανο, που μετράει 2.000 χρόνια, για καφέ και τέλειους λουκουμάδες, το **Πήλι** με την ταβέρνα δίπλα στο κύμα για φρέσκα ψάρια και θαλασσινά, η **Βλαχιά** και οι **Μύλοι**. Όμορφες παραλίες, κατεβαίνοντας νότια, παρεκκλίνοντας από την κεντρική διαδρομή, είναι το **Σαρακηνίκο**, ο **Λημιώνας**, η **Πετάλη**, η **Βύθουρη**, η **Κοκκινιά**, η πιο παρθένα και με απαιτητική πρόσβαση, όλες και για ελεύθερο κάμπινγκ, ενώ λίγο πιο νότια στην ακτογραμμή της ανατολικής πλευράς του νησιού ξεχωρίζει η δημοφιλής και πανέμορφη **Χιλιαδού**, γεμάτη κατασκηνωτές αλλά και εκδρομείς της μιας μέρας, με μικρά ξενοδοχεία, ταβέρνες δίπλα στην άμμο και υπέροχη θάλασσα. Το τοπίο σε αυτή την πλευρά της Εύβοιας είναι καταπράσινο και άγριο, με το βαθύ Αιγαίο να δεσπόζει από ψηλά, με εικόνες εξαιρετικής ομορφιάς, καθώς κάτω από την επιβλητική

Αστυνομία: **2221022100**
Λιμεναρχείο: **2221077333**
Δήμος: **221023263**
Πρώτες Βοήθειες: **2221021912**

Δίφνη και τις οροσειρές που συνεχίζουν, κατάφυτες πλαγιές με έλατα πιο ψηλά, πουρνάρια και ελιές, καταλήγουν σε απόκρημνους βράχους που πέφτουν κάθετα στη θάλασσα. Από τη Χιλιαδού μπορούμε να πάρουμε τον δρόμο της επιστροφής για Χαλκίδα κόβοντας το νησί στη μέση ανεβοκατεβαίνοντας τα βουνά, ξεκινώντας από **Λάμαρη**, **Στρόπωνες** (στάση για σουβλάκια), περνώντας από **Στενή**, μια διαδρομή με πολλές στροφές που όμως αποζημιώνει. Ή να συνεχίσουμε νότια διασχίζοντας στενούς ορεινούς δρόμους, με τη θέα σε σημεία να κόβει την ανάσα, καθώς βλέπουμε ζηλευτές παραλίες από ψηλά, όπως τα **Θαψά** με την άσπρη άμμο. Η διαδρομή καταλήγει στην **Κύμη**, επιβεβλημένη στάση για περιηγητές του νησιού και τουρίστες ή για οικογενειακές διακοπές με εξορμήσεις στις κοντινές παραλίες. Η πόλη της Κύμης, χτισμένη ψηλά και μέσα στο πράσινο, είναι πολύ γραφική με παραδοσιακά αρχοντικά –παλιότερα τόπος καπεταναίων, άλλωστε υπάρχει και σχολή Εμποροπλοιάρχων–, ενώ κάτω το λιμάνι επεκτάθηκε πρόσφατα –από εκεί φεύγει καράβι για Σκύρο και Αλόνησο. Με πολλά καφέ, ταβέρνες με φρέσκο ψάρι και ντόπια κρέατα, κάτοικοι, επισκέπτες και διερχόμενοι, συναντιούνται όλοι εκεί. Η πιο ωραία κοντινή παραλία είναι η **Μουρτερή**, τεράστια και πολύ δημοφιλής στους σέρφερ και όχι μόνο – τον Αύγουστο συνήθως με πολύ κύμα λόγω των αέρηδων. Εξίσου εντυπωσιακές η **Αχλαδερή**, η **Κορασίδα** και ο **Κάλαμος**, για κοντινή εκδρομή ή μια μικρή παράκαμψη για κολύμπι και φαγητό πάνω στο κύμα στον δρόμο της επιστροφής. Αν δεν θέλουμε να κάνουμε τον γύρο του νησιού, που απαιτεί περισσότερες μέρες και διάθεση για εξερεύνηση, στην Κύμη φτάνουμε από Χαλκίδα σε 1,5 ώρα, και από εκεί μπορούμε να ακολουθήσουμε ανάλογα με τον χρόνο που έχουμε την αντίστροφη διαδρομή για όσο πάει. ●

Ναύπακτος

Η παραμυθένια πόλη

Ένα ταξίδι που θα σε κάνει να σκεφτείς:
μήπως να ζούσα για πάντα εδώ;

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ

Φωτό: ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΜΙΝΤΖΑΣ (@mintzas_view)

ΤΗΝ ΕΧΟΥΝ ΑΠΟΚΑΛΕΣΕΙ ΠΟΛΗ ΜΑΓΙΚΗ, ΒΓΑΛΜΕΝΗ από παραμύθια, ιδανική για τους ερωτευμένους και για όσους είναι ερωτευμένοι με την ομορφιά. Δυόμισι ώρες από την Αθήνα με χαλαρή οδήγηση και ξεδιπλώνεται ένας κόσμος που μοιάζει να ξεπήδησε από τη μηχανή του χρόνου. Σε κάθε βήμα, από το πανέμορφο λιμάνι μέχρι τα γραφικά στενάκια με τα πετρόχτιστα σπίτια, συνυπάρχουν η αύρα της πλούσιας ιστορίας με το σφυγμό της σύγχρονης ζωής. Η Ναύπακτος, με σχεδόν 20.000 μόνιμους κατοίκους και χιλιάδες ακόμη ορκισμένους θαυμαστές, η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη του Νομού Αιτωλοακαρνανίας, θα σας διηγηθεί δεκάδες μυστικά και ιστορίες, πολλά περισσότερα από τον ταξιδιωτικό οδηγό που ακολουθεί και τον οποίο σας προτείνουμε ως ένα πρώτο μικρό χάρτη για ένα ταξίδι που θα σας μείνει αξέχαστο.

Το λιμάνι

Υπέροχα γραφικό, πρωί και βράδυ, χαρακτηρίζεται από τους δύο βραχίονες του κάστρου οι οποίοι ξεκινούν από την κορυφή του λόφου και καταλήγουν στη θάλασσα, όπου με δύο πύργους κλείνουν την είσοδο του λιμανιού – σαν να το αγκαλιάζουν. Είναι η καρδιά της πόλης, εδώ θα κάνετε τις βόλτες σας, αλλά και στο διπλανό **Στενοπάζαρο**, ένα πλακόστρωτο σοκάκι μεδιώροφα παραδοσιακά κτίρια που σφυρίζει από χρώμα και ζωή. Να πιείτε νερό από την επιβλητική πέτρινη βρύση στη βάση του μεγάλου πλάτανου κοντά στην **εκκλησία του Αγίου Δημητρίου**. Εδώ τριγύρω βρίσκονται και τα περισσότερα καφέ και εστιατόρια της πόλης. Tips γνώσης για να πείτε στην παρέα: Το άνοιγμα του λιμανιού είναι 35 μέτρα, ενώ το άγαλμα στο δυτικό βραχίονα είναι του **Ανεμογιάννη**, ενός ναύτη που έδωσε τη ζωή του σε μια αποστολή αυτοκτονίας το 1821.

Το επιβλητικό Κάστρο

Βρίσκεται σε υψόμετρο περίπου 200 μέτρων, ακριβώς πάνω από την πόλη της Ναυπάκτου. Θα εντυπωσιαστείτε από τις μεγαλοπρεπείς οχυρώσεις, αποτέλεσμα των διαδοχικών κατασκευαστικών φάσεων, από την αρχαιότητα έως και την τουρκοκρατία. Το **Κάστρο** της Ναυπάκτου αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά και καλοδιατηρημένα παραδείγματα φρουριακής αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα. Περιβάλλεται από πευκόδασος, ενώ υπάρχει και καφέ για να πάρετε μια ανάσα.

Ρομαντική βόλτα στο Ρολόι

Αξίζει να ανεβείτε μέχρι το **Ρολόι**, το νεότερο μνημείο της Ναυπάκτου, το οποίο χτίστηκε το 1914 από τον Μητροπολίτη Σεραφείμ Δομβοΐτη επάνω στο βυζαντινό κάστρο. Θα φτάσετε ανηφορίζοντας απ' το πλακόστρωτο σοκάκι πίσω απ' τον **Άγιο Δημήτριο** και ανεβαίνοντας μερικά σκαλιά, αλλά η θέα στις κόκκινες από τα κεραμίδια στέγες των σπιτιών και το λιμάνι από ψηλά θα σας ανταμείψει.

Γνωρίζετε ότι εδώ πολέμησε ο Θερβάντες;

Μάλιστα, υπάρχει και το άγαλμά του, στη δεξιά πλευρά του λιμανιού, με το χώρο να έχει ονομαστεί **«Πάρκο Θερβάντες»**. Ο Ισπανός συγγραφέας, «πατέρας» του Δον Κιχώτη, το 1571 συμμετείχε σε μία από τις σημαντικότερες ναυμαχίες της παγκόσμιας ιστορίας, στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου. Όπως λέει η ιστορία, ο Θερβάντες επιβαίνει στην ιταλική φρεγάτα **«Μαρκέσα»** και αν και άρρωστος, καθώς έπασχε από ελονοσία, αποφάσισε να πολεμήσει. Στη μάχη τραυματίστηκε στο αριστερό του χέρι, το οποίο έμεινε παράλυτο για το υπόλοιπο της ζωής του.

Επίσκεψη στον Πύργο Μπότσαρη

Θα τον ανακαλύψετε ανηφορίζοντας στα πλακόστρωτα δρομάκια βόρεια της πλατείας του λιμανιού. Χτισμένος σε δύο φάσεις, τον 15ο και 16ο αιώνα, ο Πύργος Μπότσαρη χρησιμοποιήθηκε για τη στέγαση διαφόρων ηγεμόνων της περιοχής, όμως μετά την απελευθέρωση της πόλης, το 1829, ήρθε στην κατοχή του Σουλιώτη στρατηγού, Νότη Μπότσαρη. Σήμερα ο πύργος ανήκει στο «Ίδρυμα Δημητρίου και Αίγλης Μπότσαρη» και φιλοξενεί διαρκή έκθεση αντιγράφων από πίνακες, χάρτες και σχεδιάσματα που έχουν σχέση με τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου.

Εξόρμηση στην ορεινή Ναυπακτία

Αγαπημένος προορισμός για τους απανταχού φυσιολάτρες και τους πεζοπόρους, καθώς μπορεί κανείς να διασχίσει την ορεινή Ναυπακτία μέσα από τις ειδικά χαραγμένες διαδρομές – μονοπάτια, που περνούν από δάση, μικρές χαράδρες, χειμάρρους, γραφικά χωριά και μία εκπληκτική χλωρίδα. Εδώ και ο ποταμός **Εύννος**, με οργανωμένες εγκαταστάσεις για καγιάκ, ράφτινγκ, κάνιονινγκ κ.λπ. Extra tip: Έχοντας τη Ναύπακτο ως βάση, μπορείτε, επίσης, να κάνετε εκδρομές προς Λευκάδα, Ιωάννινα, Πρέβεζα, Πάργα, Γαλαξίδι, Δελφούς, Αράχοβα

Οι πεντακάθαρες παραλίες

Ανατολικά και δυτικά της πόλης υπάρχουν δύο πανέμορφες παραλίες, αμφότερες με γαλάζια σημαία και με πελώρια αιωνόβια πλατάνια πίσω τους. Η μία βρίσκεται στη συνοικία **Ψανή**, μήκους ενός χιλιομέτρου, με δημοτική πλαζ κι έναν παραλιακό δρόμο από αυτούς που θες να περπατάς πάνω κάτω, πάνω κάτω, όλη την ώρα. Η δεύτερη παραλία βρίσκεται στην περιοχή του **Γριμπόβου**. Και αυτή έχει πολλά καφέ, εστιατόρια, ξενοδοχεία. Κι αν θέλετε να πάτε λίγο πιο μακριά, μπορείτε να επιλέξετε τις όμορφες παραλίες της γειτονικής Φωκίδας: **Χιλιάδου**, **Μοναστηράκι**, **Σκάλωμα**, **Μαραθιάς** και **Σεργούλα**. Αξέχαστη επιλογή και το μικροσκοπικό νησάκι **Τριζόνια**, μία ώρα οδικώς από τη Ναύπακτο μέχρι το χωριό **Χάνια** κι έπειτα με το καϊκι σε πέντε λεπτά. ●

Πώς θα πάτε στη Ναύπακτο

Η πρόσβαση από την Αθήνα μπορεί να γίνει μέσω της Κορίνθου και είτε της Γέφυρας είτε του πορθμείου Ρίου-Αντιρρίου μετά από διαδρομή 218 χιλιομέτρων, καθώς και μέσω Λιβαδειάς και Ιτέας μετά από διαδρομή 270 χιλιομέτρων. Μπορείτε, επίσης, να πάτε με ΚΤΕΛ, τα οποία αναχωρούν δύο φορές την ημέρα από τα ΚΤΕΛ Κηφισού (**Κηφισού 100, ΚΤΕΛ Αιτωλοακαρνανίας 2105129293**).

Χρήσιμα τηλέφωνα

Κέντρο Υγείας Ναυπάκτου **2634360000**, Αστυνομικό τμήμα **2634027258**, Τμήμα Τροχαίας **2634027453**, Λιμενικός Σταθμός Αντιρρίου **2634031296**, Λιμενικός Σταθμός Ναυπάκτου **2634027909**

ΚΥΝΗΓΟΙ ΚΥΜΑΤΩΝ

**Σερφάροντας από την Αττική
ως την Ικαρία**

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ

Φωτό: Greek Surfing Academy & Ikaria Surf School

ώς να ξεχωρίσεις ένα surf spot στην αθηναϊκή ριβιέρα και να πετύχεις το τέλειο κύμα

Κύματα, μελέτμια, άνεμοι που δυναμώνουν, σανίδες πάνω στο αφρό. Όταν εκτός από τα γαλιανά νερά, «βουτάς» και στην ιδιαίτερη κουλτούρα των σέρφερ, μέρος της ζωής σου περιστρέφεται γύρω απ' τα δελτία καιρού, κι έπειτα στα surf trips από την Πάργα μέχρι το Λαγκούβαρδο και από την Κρήτη μέχρι τη Λήμνο, με υπομονή ώσπου να πετύχεις το τέλειο κύμα! «Πρώτη επαφή με το surf στα 16 μου. Ένας φίλος, μισός Πορτογάλος, είχε σανίδα. Την έφερε στο νησί μου την Ικαρία και κάναμε τα καλοκαίρια. Από εκεί και πέρα, κατά τη διάρκεια των δύο επόμενων χρόνων το πήρα πιο ζεστά και αγόρασα τον δικό μου εξοπλισμό. Σε κάποια φάση με τον φίλο μου Βασίλη Μίσσα αποφασίσαμε να πάμε στην Αγγλία και να βγάλουμε το δίπλωμα του καθηγητή surf με την ιδέα να ταξιδεύουμε στο εξωτερικό για surf και συγχρόνως να μπορούμε να δουλέψουμε πάνω σε αυτό. Βλέπαμε όμως ότι υπήρχε άνοδος στην Ελλάδα στο μαθητικό surf και έτσι δημιουργήσαμε το Ikaria surf school», μου εξηγεί ο **Ισίδωρος Πλύτας** που ξεκίνησε κάνοντας σερφ στις ικαριώτικες θάλασσες και τώρα είναι εκπαιδευτής σε μια από τις πιο iconic σχολές για surf στη χώρα, στην παραλία της Μεσακτής, αλλά και ιδρυτής του **Greek Surfing Academy** στο Φάληρο.

Μύθος: Δεν μπορείς να κάνεις καλό σερφ στην Ελλάδα

Σίγουρα στην Ελλάδα δεν μπορείς να βρεις κύματα σαν αυτά των ωκεανών ή ύψους 20 μ. όπως εκείνα στο Ναζαρέ της Πορτογαλίας στον ανατολικό Ατλαντικό, ωστόσο οι άνεμοι που ξεπερνούν τα 5 μποφόρ, ειδικά τον χειμώνα, βοηθούν να «τσουλήσεις» και να το ευχαριστηθείς. Άλλωστε surfers θα δεις στη Ρουμανία, στη Βουλγαρία, στη Μαύρη Θάλασσα, γιατί όχι στην Ελλάδα που έχει ακτογραμμή πάνω από 14.000 χλμ. και συνδυάζεται με ένα lifestyle που το ελληνικό καλοκαίρι μπορεί να υποστηρίξει;

Το να είσαι surfer όμως εδώ σημαίνει άπειρο ψάξιμο και τρέξιμο, που ευτυχώς αποζημιώνει συχνά και δυναμώνει συνεχώς την εγκώρια κοινότητα του surf, όπως μου εξηγεί ο Ισίδωρος. Πέρα από τους τύπους με τις ολόσωμες στολές που θα παρατηρήσεις στο κλασικό surf spot της αθηναϊκής ριβιέρας, τη Βουλιαγμένη, πλέον θα ακούσεις και για παρέες που ανοίγουν καταστήματα με είδη γύρω από το σπορ, προωθούν το design χειροποίητων σανιδιών, διοργανώνουν φεστιβάλ (Surf Art Festival). Όταν έχει κύμα, το ξέρεις λίγο πριν. Παρακολουθείς τα δελτία καιρού της εβδομάδας και σχεδόν τελευταία στιγμή τα μαζεύεις για τον γύρο της χώρας. Πρέπει να είσαι ευέλικτος γιατί αν χάσεις την ώρα με το κύμα η θάλασσα μετά μπορεί να είναι ήρεμη για καιρό. «Υπάρχουν πολλά παιδιά που γυρίζουν όλη τη χώρα για να πετύχουν καλές συνθήκες surf, και για να πω την αλήθεια εάν κολλήσεις με το άθλημα το να γράφεις χιλιόμετρα είναι μονόδρομος. Η ιδιαιτερότητα του σπορ, που κάνει τον κόσμο να κολλάει μάλλον, είναι ότι καταλαβαίνουν από πρώτο χέρι τη δύναμη της φύσης και την προσαρμοστικότητα που χρειάζεται από την πλευρά τους. Σίγουρα με την πάροδο του χρόνου και την εμπειρία φτάνουμε σε ένα σημείο που μπορούμε να προβλέψουμε μέχρι έναν βαθμό, μέσα από προγνώσεις κυματισμού αλλά και κατά την ώρα που κάνουμε surf, πώς θα συμπεριφερθεί το κύμα που είμαστε πάνω. Πάντα όμως μπορεί να είναι απρόβλεπτο, αυτή είναι και η ομορφιά του surf. Το ιδανικό κύμα ή το ιδανικό ride νομίζω ότι είναι καθαρά προσωπική υπόθεση. Σε κάποιους μπορεί να αρέσει ένα δυνατό κύμα που κάνει tube και σε κάποιους απλά να κάνουν σερφ στον τόπο τους με καλή παρέα! Για να γίνεις τεχνικά καλός χρειάζεται πολλή δέσμευση και ενασχόληση, αλλά πάντα να θυμάσαι ότι το κάνεις για να περνάς όμορφα».

Η Ικαρία θεωρείται από πολλούς το νησί των surfers στην Ελλάδα με τον κόσμο να πηγαίνει τα καλοκαίρια όχι μόνο για πανηγύρια ή τη νυχτερινή ζωή, αλλά για εναλλακτικές δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με τη φύση. Οι ντόπιοι το έχουν αγκαλιάσει, στέλνουν τα παιδιά τους στη σχολή για να μάθουν και λόγω της ύπαρξης των surfers τα τελευταία χρόνια αυξάνεται και η ναυαγοσωστική κάλυψη στις παραλίες του νησιού. Παρόλα αυτά, «κυνηγούς» των κυμάτων και των μποφόρ βρίσκεις στην Αττική όχι μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες αλλά όλο τον χρόνο. Βουλιαγμένη, Βάρκιζα, Ραφήνα, απευθύνονται κυρίως σε αρχάριους. Περιοχές που μπορούν να πάνε πιο προχωρημένοι είναι ο Άγιος Δημήτριος πριν το Λαγονήσι, τα Λεγραινά, το Σούνιο και το Παλαιό Φάληρο, ενώ η Βραυρώνα δεν ενδείκνυται και τόσο. Στο καθένα από τα spot παίζει ρόλο, βέβαια, η εμπειρία του surfer και οι άνεμοι που φυσούν.

Πώς καταλαβαίνεις ότι βρήκες ένα καλό surfspot στην Αττική; Αρχικά η πηγή του κύματος να είναι όσο το δυνατόν πιο μακριά από το μέρος που θέλεις να σερφάρεις έτσι ώστε τα κύματα να είναι ομοιόμορφα και δυνατά. Στο μέρος που κάνεις surf, να μην υπάρχει αέρας ή να είναι μικρής έντασης και αντίθετος από τον κυματισμό, γιατί αυτό κάνει το κύμα να σκάει πιο απότομο. Χρειάζεται ένας ομοιόμορφα διαμορφωμένος βυθός για να μη σκάει το κύμα ακανόνιστα. Με αυτά ως προϋποθέσεις και μετά από επικοινωνία με κάποιον εκπαιδευτή –ειδικά αν δεν το έχεις ξαναδοκιμάσει– είσαι έτοιμος να φέρεις τις παραλίες της Αττικής μια ιδέα πιο κοντά... στην Καλιφόρνια! **A**

Σε κάποιους μπορεί να αρέσει ένα δυνατό κύμα που κάνει tube και σε κάποιους απλά να κάνουν σερφ στον τόπο τους με καλή παρέα!

Το ωραιότερο
ηλιοβασίλεμα με

kite

το βλέπεις
στο Πευκί
της Εύβοιας

Φουλάρουν βενζίνη και γυρίζουν τη χώρα για kite.
Οι παρέες με τους κιτάδες ταξιδεύουν όπου φυσάει
ο άνεμος για να πετύχουν το τέλειο ride στα κύματα.

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΜΠΟΣΟΥ
Φωτό: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΛΙΑΝΔΡΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΕΧΟΥΝ ΑΚΟΜΗ ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΑΠΟ ΤΟ KITESURF του Σαββατοκύριακου. Τετάρτη ψάχνουν να μάθουν πού θα φυσάει τις επόμενες μέρες. Πέμπτη τα μαζεύουν και Παρασκευή φεύγουν για το spot. Κάπως έτσι είναι η βδομάδα τους, τύποι παράφορα ερωτευμένοι με το kitesurf, που γράφουν χιλιόμετρα κυνηγώντας τα μποφόρ για να νιώσουν ένα με το πανί, τη θάλασσα και το σανίδι τους κάτω από τον ήλιο. Ανάμεσά τους ο Κωνσταντίνος Κολιανδρής, που πρωτοέμαθε kite ένα καλοκαίρι στο χωριό του, το Πευκί Ευβοίας, χάρη στο Kites Guru, τη σχολή που άνοιξε εκεί η Κατερίνα Λίτσα. Και οι δύο εθισμένοι όχι μόνο στο σπορ αλλά και στο ελληνικό beach culture γενικότερα, που, όπως μας εξηγούν, φιγουράρει στον παγκόσμιο χάρτη των action water sports.

Kitetrips

«Το ταξίδι μας κάθε φορά διαφέρει ανάλογα με το μέρος, την πρόγνωση και τη σεζόν. Υπάρχει περίπτωση ο αέρας να ξεκινά πολύ δυνατός και να είναι “τάπα” από τις 8 το πρωί, άρα πρέπει να έχουμε φτάσει από το βράδυ της προηγούμενης ώστε το ξημέρωμα να είμαστε στο spot για να στήσουμε, να φουσκώσουμε το πανί και μετά να το σκλώσουμε, να φτιάξουμε τα σχοινιά, να βάλουμε τη στολή μας. Στριμώνουμε λοιπόν πανιά και σανίδια στο αμάξι και κλείνουμε ξενοδοχείο, σπίτι, ή στήνουμε σκηνή. Έχουμε μείνει επίσης σε τροχόσπιτο, αλλά και σε αμάξι. Όταν έχουμε δυτικούς ανέμους συνήθως πάμε Ελαφόνησο και Ναύπακτο, αλλιώς τουρ στην Εύβοια και την Κορινθία, π.χ. Κύμη, Μαρμάρι, Λέξιο, Βραχάτι, Ξυλόκαστρο. Βενζίνη να έχουμε και “δωσ’ του”. Το ωραιότερο ηλιοβασίλεμα κάνοντας kite, όμως, το βλέπεις στο Πευκί της Εύβοιας».

Νερό και αέρας

«Κυνηγάμε τον θερμικό άνεμο, ειδικά την άνοιξη, δεν φαίνεται όμως πάντα στις προγνώσεις. Γενικά τσεκάρουμε καθημερινά τις θερμοκρασίες, τα βαρομετρικά στις περιοχές, τα pods, μπαίνουμε σε εφαρμογές όπως το Windy να δούμε τι θα βγάλει. Έχει τύχει να φάμε και φόλα βέβαια, να πάμε δηλαδή και να μη βγάλει ποτέ. Τότε αρχίζει η γκρίνια και αναγκαστικά κάνουμε κάτι άλλο, γυμναστική, sur ή κανό. Έμενα μ’ αρέσει το “chor”, να έχει δηλαδή το νερό μικρές ράμπες, όπως τις λέμε. Αλλά και το flat νερό π.χ. σε λιμνοθάλασσα. Τίποτα δεν συγκρίνεται όμως με τη φάση στις ακτές τις Πορτογαλίας αφού άλλη είναι η αίσθηση στο Αιγαίο κι άλλη στον Ατλαντικό ωκεανό. Εκεί το κύμα που πέφτει επάνω σου έχει τόσο μεγάλη δύναμη και το “πλυντήριο” είναι σαν να σε χτυπάει αμάξι, με τον αέρα ταυτόχρονα να είναι φουλ σταθερός και να μην κόβει πουθενά. Η θάλασσα δίνει μια απίστευτη ελευθερία, δεν κουράζει γιατί δεν είναι ποτέ ίδια, αλλού πιο γαλάζια, βλέπεις τον βυθό, αλλού πιο σκούρα και τρομακτική».

Η παρέα με τους kiteάδες

«Η παρέα στο kitesurf, πιστεύω, είναι το παν. Οι δικόι μου είμαστε σαν να πηγαίνουμε 5ήμερη. Κάνουμε ταλιμπανιές στη θάλασσα, περνάει ο ένας πάνω από τον άλλον, δίνουμε χέρια μέσα στο νερό. Μπορεί να κάνουμε kite μέχρι 3 ώρες, μετά κουραζόμαστε, πονούν και λίγο τα πλευρά από τις ζώνες, οπότε θα κάνουμε ένα διάλειμμα για τσιγάρο και θα ξαναμπούμε για καμιά ωρίτσα πάλι, ώσπου να τα μαζέψουμε, να πλύνουμε τον εξοπλισμό από τα αλάτια και πάμε για φαί. Το έχουμε παράδοση να ακολουθεί η τέλεια μπίρα μετά το kite. Πάντα στα spots γνωρίζουμε παρέες από άλλα μέρη, στη Λήμνο, για παράδειγμα, έχουμε πετύχει ανθρώπους από όλο τον κόσμο που έρχονται στο νησί για τους ανέμους του. Κάθε Αύγουστο, τα μελέτμια που κατεβαίνουν από τον Εύξεινο Πόντο σκάνε στο πρώτο νησί του πελάγους που βρίσκουν, τη Λήμνο δηλαδή. Πιάνουμε όμως φιλίες και με τους λόκαλς που μας δίνουν στοιχεία για τις παραλίες, προκειμένου να προσέξουμε τα βράχια, τους ακινούς ή και το μπουρίνι που έρχεται, όταν σκοτεινιάζει. Μετά τους πετυχαίνουμε στις ταβέρνες και καθόμαστε όλοι μαζί».

Οι φιγούρες

«Δεν χρειάζεται να έχεις την τέλεια φυσική κατάσταση για το kitesurfing ή κάποια ηλικία, έχω δει και 80χρονο να το κάνει. Εμένα μ’ αρέσουν τα ψηλά άλματα και τα “kite loops”, είμαι κάπως old school. Εντυπωσιακό όμως είναι και το freestyle, τα “εξαντίζωτα” που λέμε εμείς. Για να κάνεις φιγούρες χρειάζεται λιώσιμο και χώσιμο, υπομονή δηλαδή και να γράφεις ώρες μέσα στο νερό ώσπου να μάθεις να σκλώνεσαι και να χειρίζεσαι το πανί. Ο στόχος είναι να γίνεσαι ένα μαζί του, να ξέρεις πού βρίσκεται χωρίς να κοιτάς ψηλά. Σε κάθε περίπτωση χρειάζονται από 4 μποφόρ και πάνω. Χρειάζεται όμως και σύνεση, αφού το kite ανήκει στην κατηγορία των extreme sports. Πρέπει να έχουν προηγηθεί τουλάχιστον 10 ώρες με κάποιον ειδικό. Έχει τύχει να προσπαθεί γνωστός μου να σκλώσει το πανί που δεν ήταν όμως σε φάση για να σκλωθεί, μπήκε στο “παράθυρο του αέρα” και τον πήρε μαζί του σέρνοντας το σώμα του στην παραλία. Έχουν τύχει επίσης να μπλέξουν τα σχοινιά στη θάλασσα και το πανί να κάνει λούπες, το λεγόμενο deathloop. Το kitesurf μπορεί να γίνεται κατά κάποιο τρόπο εθιστικό λόγω της αδρεναλίνης και επειδή συχνά θες να αποδείξεις ότι το “έχεις”. Δεν πρέπει να ξεχνάς όμως ότι βασικά το κάνεις για να περάσεις ωραία».

Η μόδα

«Το kitesurf είναι περισσότερο ανδροκρατούμενο σπορ, αν και αυτό πάει να αλλάξει τα τελευταία χρόνια, όσο γίνεται πιο γνωστό. Οι Ελληνίδες που κάνουν θαλάσσια σπορ είναι κυρίως αυτές που κρύβουν ένα αγοροκόριτσο μέσα τους και που καταλαβαίνουν ότι δεν χρειάζεται να έχουν τη δύναμη του Πετρουνία, αλλά να ξέρουν απλά κολύμπι και να αγαπούν τη θάλασσα και τη φύση. Αρχισα να ασχολούμαι επαγγελματικά με το Kite από το 2011, έχοντας μεγαλώσει σε περιοχή που ήξερα από μικρό παιδί ότι κάθε μεσημέρι σήκωνε “θερμικό” άνεμο, στο Αρτεμίσιο και την παραλία της Αγίας Ελένης, όπου έχω κάνει μάλιστα και από τα καλύτερα kite session. Από παλιά και μέχρι σήμερα η κουλτούρα των ανθρώπων που ασχολούνται με θαλάσσια αθλήματα είτε είναι kite είτε είναι surf είναι παρόμοια. Σε γενικές γραμμές επικρατεί χαλαρή και φιλική διάθεση και πάνω κάτω όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους... μέχρι τη στιγμή που θα αρχίσει ο αέρας όπου όλοι τρέχουν αριστερά και δεξιά να ετοιμαστούν, για να μπουν στο νερό. Είναι λες και χτυπάει καμπανάκι. Αυτή η εικόνα για κάποιους μπορεί να είναι μόδα, για τους καϊτάδες και τους σερφάδες όμως είναι τρόπος ζωής» μας λέει η Κατερίνα Λίτσα.

Spots στην Αττική

«Η Λούτσα και τα Νησάκια είναι αγαπημένο σποτ των καϊτάδων της Αττικής. Εκεί θα δεις πολύ κόσμο. Πιο ωραία όμως είναι στον Μαραθώνα και τον Σχοινιά λόγω του δάσους. Η Βάρκιζα έχει ωραίο κύμα, εκεί πας αν έχει νοτιάδες, ή και στη Γλυφάδα. Αν έχει βοριοδυτικό, όμως, πας στη Βούλα και στο Μπάτι. Εκεί σου δημιουργείται μια industrial αίσθηση γιατί έχεις θέα το αστικό τοπίο, καθώς κάνεις kite, τα νερά όμως δεν είναι καθαρά. Μπορείς να πας επίσης Φάληρο και Ανάβυσσο. Την άνοιξη προτείνουμε Ωρωπό». **A**

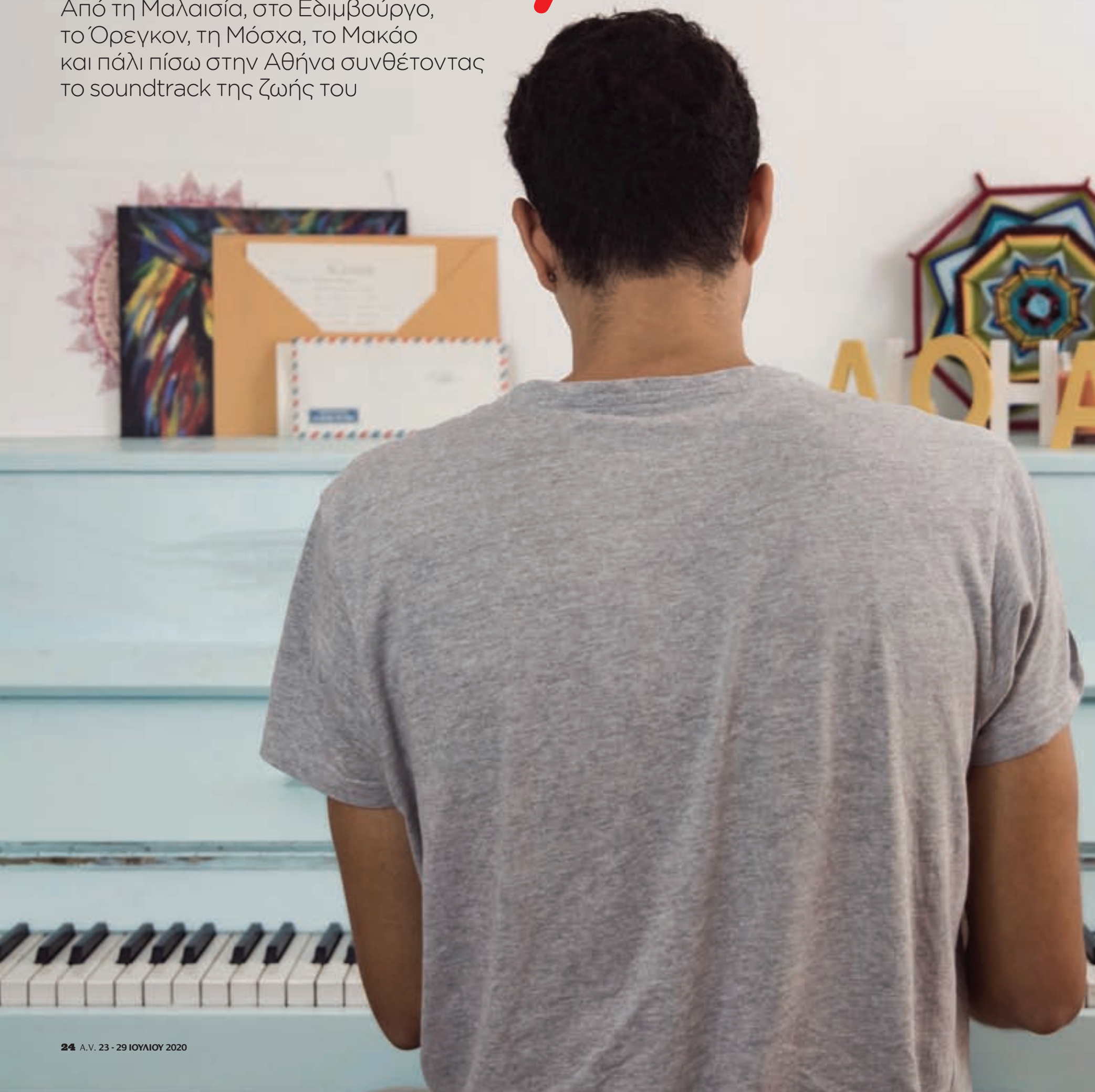
INFO

Η Σχολή Kites Guru βρίσκεται στο Αρτεμίσιο Ευβοίας. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε το kitesguru.gr

Περπάτησα στα μουσικά μονοπάτια του **-ΞΕΡΩ-**

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ
Φωτό - video: ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ ΣΕΛΕΚΟΥ

Από τη Μαλαισία, στο Εδιμβούργο,
το Όρεγκον, τη Μόσχα, το Μακάο
και πάλι πίσω στην Αθήνα συνθέτοντας
το soundtrack της ζωής του

Το πρώτο πράγμα που είδα όταν μπήκα στο χώρο ήταν το πιάνο. Γαλάζιο. Είναι απόγευμα, είμαι στη Βούλα και έχω έρθει να συναντήσω τον Ερμή, έναν ιδιαίτερο καλλιτέχνη, στο studio του. Εδώ είναι το μέρος που μεγάλωσε με τον παππού του και ο χώρος έμπνευσής του. Παρατηρώ ότι είναι εξαιρετικά μελετημένα διακοσμημένο, αλλά, όπως καταλαβαίνω στην πορεία, δεν ήταν «διακόσμηση» αλλά οι αναμνήσεις του που τον καθόρισαν και συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στη σύνθεση του «soundtrack» της ζωής του. Ήταν την προηγούμενη εβδομάδα όταν μου ήρθε η ιδέα «να πάρω συνέντευξη από έναν νέο μουσικό» που ανακάλυψα στο Instagram, όπου η μουσική του και η αισθητική του με μάγεψαν ακαριαία. Φύση, πόλεις, ομορφιά, Ελλάδα... Αυτά υμνεί με τη μουσική του ο Ερμής και ταξιδεύει όποιον την ακούει στον κόσμο και στον κόσμο του. Το ίδιο έγινε και σ' αυτή τη συνέντευξη. Δεν θα σας κρύψω πως με εντυπωσίασε αυτός ο 25χρονος καλλιτέχνης που έχει ζήσει σε διαφορετικές πόλεις του πλανήτη και είναι σίγουρα υπερταλαντούχος.

Ερμή, πού γεννήθηκες και πού μεγάλωσες; Σε ένα σπίτι στη Μαλαισία, με πρώτη γλώσσα τα αγγλικά. Μετακόμισα στην Ελλάδα 2 χρονών και έμενα με τον παππού μου στη Βούλα, όπου και μεγάλωσα. Επειδή δεν μπορούσα να επικοινωνήσω έγινα πολύ ντροπαλός και εσωστρεφής και έμεινα έτσι μέχρι και σήμερα. Τώρα το πού έχω ζήσει είναι μεγάλη ιστορία...

Θέλεις να μας τη διηγηθείς; Σπούδασα οικονομικά στο Εδιμβούργο γιατί ήθελα μια σταθερή δουλειά, χρήματα, οικογένεια... Όταν ήμουν 18 νόμιζα ότι ήξερα ακριβώς τι θέλω να κάνω αλλά ευτυχώς τίποτα δεν έγινε έτσι. Έζησα επίσης ένα χρόνο στο Όρεγκον των ΗΠΑ με ένα πρόγραμμα ανταλλαγής μαθητών. Μετά έκανα πρακτική στη Μόσχα στην CocaCola, στον τομέα του marketing και δεύτερη πρακτική στο Μακάο, αφού τελείωσα το μεταπτυχιακό μου σε συμπεριφορικά οικονομικά. Μετά από όλες αυτές τις περιπλανήσεις γύρισα στην Ελλάδα...

Πώς πήρες αυτή την απόφαση να επιστρέψεις και πώς κατέληξες, από οικονομολόγος, μουσικός; Αρχικά ήθελα να πάω στην Αμερική, αλλά δεν κατάφερα να πάρω την πράσινη κάρτα, και έτσι βρήκα δουλειά εδώ, στην Johnson and Johnson. Όλα αυτά δύο χρόνια πριν ξεκινήσει επίσημα η μουσική μου καριέρα.

Η μουσική ως τότε ήταν απλώς ένα χόμπι; Ένα όνειρο, μια ανάγκη πιο πολύ. Για να καταλάβεις, είχα γράψει ένα κομμάτι στο πιάνο και οι φίλοι μου επειδή τους ακουγόταν κατάλληλο για διαφήμιση ούζου, με παρότρυναν να το στείλω στο visitGreece, όπου και το χρησιμοποίησαν. Ο λόγος που παράτησα τη δουλειά μου ήταν ότι ανυπομονούσα να γυρίσω στο σπίτι μου το βράδυ, να γράψω μουσική και ας μου έπαιρνε όλη τη νύχτα. Όταν γύρισα στην Ελλάδα, ήταν η πρώτη φορά που δεν ήθελα να φύγω, αισθανόμουν οικεία. Στο παρελθόν είχα τάσεις φυγής. Επειδή είχα αλλάξει τόσες χώρες, πολιτισμούς, ηπειρούς σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, αισθανόμουν «διάτρητος». Αυτή η νομαδική ζωή σίγουρα με σημάδεψε.

Ένιωσες ότι δεν θα μπορούσες να ασχοληθείς με κάτι άλλο επαγγελματικά πέρα από τη μουσική; Ακριβώς... Στη δουλειά μου αισθανόμουν μικρός. Να φανταστείς, ζήλευα απίστευτα την πιο δημιουργική πλευρά. Πήγαινα να κάνω τα voice over στις διαφημίσεις και αυτό με γέμιζε ενέργεια. Ανήκω στη μουσική, την έχω ανάγκη. Παλαιότερα έγραφα κάθε μέρα ένα κομμάτι σαν ημερολόγιο και ακόμα και τώρα, αν ακούσω αυτή τη μελωδία, ξέρω ακριβώς τι έγινε τότε και πώς αισθανόμουν.

Το soundtrack της ζωής σου; Μοναδικό! Πώς επηρέασαν η ζωή σου στο εξωτερικό και οι εμπειρίες που απέκτησες τη μουσική σου; Οι σπουδές μου με έμαθαν να παρατηρώ, θέλω να μαθαίνω για τη μουσική με την ίδια ευλάβεια. Τα ταξίδια με έχουν μάθει να δέχομαι διάφορα είδη μουσικής και ιστορίες, με έχουν κάνει πιο ανοιχτόμυαλο. Συγκεκριμένα δύο συμβάντα έχουν επηρεάσει άμεσα τη μουσική μου αυτή καθαυτή. Το πρώτο ήταν σε ένα φεστιβάλ στο Όρεγκον, όπου σε κάθε stage υπήρχε μεταφραστής για κωφάλαλους. Εκεί κατάλαβα πως η μουσική δεν είναι μόνο αυτό που ακούς αλλά και αυτό που μοιράζεσαι. Το δεύτερο, επειδή ήμουν μόνος στην αρχή σε μια ξένη χώρα, μάζευα ιστορίες σε καφέ από αγνώστους. Ήταν τόσο εύκολο και διασκεδαστικό.

Θεωρείς τα πάντα πηγή έμπνευσης; Τα πάντα που μου συμβαίνουν. Απλές καθημερινές στιγμές, εικόνες, η φύση... Πολλές φορές έχω αισθανθεί κάπως για μια εμπειρία, αλλά δεν καταλάβαινα τι ακριβώς μου προκαλεί, ενώ το βράδυ που καθόμουν στο πιάνο μου τα εξηγούσε αυτό όλα. Όσο πομπώδες κι αν σου ακούγεται...

Πες μου μια παιδική εμπειρία που ήταν μεγάλο κομμάτι έμπνευσης... Δεν ήταν ακριβώς έμπνευση, πιο πολύ συναισθηματική διέξοδος.

Με τη μαμά μου δεν μιλούσαμε πολύ μεγάλωνοντας, αλλά μου έλεγε πως καταλαβαίνει πώς νιώθω όταν παίζω πιάνο. Είχαμε αναπτύξει αυτό τον τρόπο σύνδεσης και επικοινωνίας.

Η μουσική, από χόμπι, έγινε καθημερινότητα, το επάγγελμά σου. Φαντάζει το όνειρο κάθε ανθρώπου... Μετά από μια κουραστική μέρα μουσικής, θέλω να κάνω πάλι μουσική για να χαλαρώσω. Χωρίς κανένα ίχνος αμφιβολίας!

Φοβόσουν ποτέ την έκθεση ή σε εξιτάρει το συναίσθημα αυτό; Με τρομάζει η έκθεση γενικότερα, αλλά ποτέ στη μουσική. Νιώθω «σαν το σπίτι μου». Με συναρπάζει γιατί είναι το μέσο της εξωστρέφειάς μου, παρόλο που είμαι ντροπαλός.

Για να κατακτήσει την αναγνωρισιμότητα ένας νέος μουσικός, εκτός από μουσική παιδεία και ταλέντο τι χρειάζεται; Τι εννοείς μουσική παιδεία; Ξέρω τις νότες αλλά δεν ξέρω να διαβάζω ούτε να γράφω στο πεντάγραμμο. Είμαι αυτοδίδακτος. Παίζω και συνθέτω εμπειρικά. Γράφω όλα τα κομμάτια ακουστικά και έχω ένα πρόγραμμα που τα μετατρέπει σε παρτιτούρες.

Πρωθείς τον εαυτό σου μέσω social media; Υπάρχουν δύο τρόποι, η έκφρασή μου και η τέχνη μου, που τα παρουσιάζω μέσω του Instagram, και οι γνωριμίες. Συνεργάζομαι με εταιρείες παραγωγής και μου προτείνουν νέες δουλειές όταν είναι ευχαριστημένοι από μένα. Το Instagram είναι ένας τρομερά αποδοτικός χώρος προώθησης. Έτσι γνωρίζω πολλούς ανθρώπους της τέχνης και άτομα που με τιμάνε, ενώ μπορώ να είμαι απλώς ο εαυτός μου.

Η δουλειά ενός καλλιτέχνη δεν έχει συνθήως σταθερό μισθό. Αυτό είναι κάτι που τρομάζει κάθε νέο μουσικό; Η δουλειά πίσω από τη μουσική τρομάζει περισσότερο, γιατί η καλλιτεχνία δεν είναι μόνο να εκφράζεις τα συναισθήματα και τις σκέψεις σου. Σίγουρα όλοι θα περάσουν από δουλειές που δεν τους εκφράζουν, αλλά δεν παύουν να είναι αξιόλογες. Όσον αφορά το μισθό, το μεγαλύτερο κομμάτι του βιοπορισμού μου είναι μέσω της διαφήμισης. Επίσης γράφω μουσική για ταινίες, μουσεία και διάφορα πρότζεκτ. Η δισκογραφία είναι ένα μέσο εσόδων αλλά πολύ λιγότερο.

Σε φοβίζει η αβεβαιότητα του κορωνοϊού; Σέβομαι το γεγονός ότι η κατάσταση είναι δύσκολη, αλλά για μένα ήταν μεγάλη πηγή έμπνευσης. Θεωρώ πως θα βγει πολλή τέχνη μέσα από την πρωτόγνωρη αυτή εμπειρία. Επίσης δεν είναι μόνο τα live τρόπος να καταναλώνει κάποιος μουσική, είναι κάτι πολύ πιο προσωπικό που θεωρώ πως βοήθησε σε πολλές καταστάσεις στην περίοδο του εγκλεισμού. Νιώθω πως συνδέθηκα με τον κόσμο, σαν να με καλούσαν να τους φτιάξω τη μέρα.

Ποια αισθητική σε περιγράφει; Στο Instagram, που όπως σου είπα είναι ο κύριος τρόπος που προωθώ τη δουλειά μου, έχω ένα συγκεκριμένο μοτίβο με Polaroid. Για μένα η μουσική είναι ένας τρόπος να καρφитσώσω στιγμές όπως μια φωτογραφία. Έχω έναν κανόνα στη ζωή μου, θέλω να περιτριγυρίζομαι από αντικείμενα που έχουν μια ιστορία, έτσι έχω διακοσμήσει και το στούντιο μου.

Σε ενδιαφέρει η γνώμη των άλλων και μέχρι ποιο επίπεδο το θεωρείς υγιές; Θεωρώ το feedback ένα δώρο. Η κριτική δεν με αγχώνει, τη θεωρώ πάντα εποικοδομητική και είμαι ευγνώμων για κάθε σχόλιο, θετικό ή αρνητικό, γιατί ο άλλος οφείλει είτε να με δεχτεί είτε να με απορρίψει.

Αν έπρεπε να διαλέξεις έναν καλλιτέχνη που θαυμάζεις περισσότερο ποιον θα διάλεγες; Σίγουρα τον Μάνο Χατζιδάκι. Θεωρώ πως έδωσε στην Ελλάδα τον ήχο της. Είναι ο ήχος που μου θυμίζει αυτή την ανεμελιά που έχω ανάγκη. **Α**

Στο Instagram, που είναι ο κύριος τρόπος που προωθώ τη δουλειά μου, έχω ένα συγκεκριμένο μοτίβο με Polaroid. Για μένα η μουσική είναι ένας τρόπος να καρφитσώσω στιγμές όπως μια φωτογραφία...

www.athensvoice.gr
Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

ΡΕΝΑ ΜΟΡΦΗ

Η Αθήνα ήταν πάντα το σπίτι μου

Επιμέλεια: Α.Υ. TEAM - Φωτό: ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΡΑΝΙΟΣ

Η ερμηνεύτρια με τα χίλια πρόσωπα, λίγο πριν παρουσιάσει τη μουσικοχορευτική νουβέλα της με τα εξωτικά χρώματα στην Τεχνόπολη, μας μιλάει για τη δική της Αθήνα

Το πρώτο σας διαμέρισμα στην Αθήνα; Από το 2003, που ήρθα στην Αθήνα, μένω πάντα στην ίδια γειτονιά στο Καλλιμάρμαρο. Το πρώτο μου διαμέρισμα ήταν μια γκαρσονιέρα 4ου ορόφου περίπου 30 τετραγωνικά, εσωτερική με μια μικρή μπαλκονόπορτα που κοιτούσε στον ακάλυπτο. Κάθε Κυριακή κατέβαινα στη σπιτονοικοκυρά μου στον δεύτερο όροφο και μου έκανε το τραπέζι. Η κυρία Μαρίκα ήταν 94 ετών σοπράνο, είχε την ίδια δασκάλα με την Κάλλας και αμέτρητες συναρπαστικές ιστορίες να μοιραστεί. Ήταν η πρώτη φίλη που έκανα στην Αθήνα.

Πώς ήταν η μετάβαση από τον Βόλο στην Αθήνα; Από μικρή ήθελα να ζήσω στην Αθήνα, ένιωθα να με τραβάει κάτι σ' αυτή την πόλη. Ούτε Λονδίνο, ούτε Νέα Υόρκη, ούτε Παρίσι ούτε τίποτα άλλο δεν ονειρευόμουν, είχα πάθος με την Αθήνα συγκεκριμένα. 17 χρόνια μετά δεν με έχει απογοητεύσει ακόμη. Ήταν πάντα το σπίτι μου.

Τι σας δυσκόλεψε, τι σας ενθουσίασε; Τα άτιμα λεωφορεία προς το πανεπιστήμιο. Για ένα χρόνο έκανα έναν τεράστιο κύκλο μέχρι να συνειδητοποιήσω ότι είναι μια ευθεία η πανεπιστημιούπολη από την Υμηττού! Με ενθουσίασε το εσωτερικό λεωφορείο στην πίσω πύλη!

Η πρώτη δουλειά που κάνατε στην Αθήνα; Η πρώτη μου ασχολία ήταν εθελοντής στους Παραολυμπιακούς αγώνες το 2004, η πρώτη μου δουλειά που πληρώθηκε νομίζω ήταν σε μια high end καφετέρια στο Κολωνάκι που ετοιμαζόταν για εγκαίνια. Με έδωξαν πριν ανοίξει, ήμουν η χειρότερη σερβιτόρα που μπορείς να φανταστείς.

Σε πόσες και σε ποιες γειτονιές της Αθήνας έχετε ζήσει; Εγώ δεν αλλάζω γειτονιά, η γειτονιά όμως αλλάζει. Όταν ήρθα είχε ένα καφενείο κι έναν ράφτη και τώρα είναι το χοτ σποτ της πόλης γεμάτο μπαρ και φαγάδικα.

Πού ζείτε τώρα; Στο χοτ σποτ της πόλης! Χαχα!

Τι σας αρέσει περισσότερο στη γειτονιά σας; Μου αρέσει που έχει κρατήσει τον γειτονίστικο χαρακτήρα, γνωριζόμαστε όλοι μεταξύ μας, με τις καλημέρες και τα χαμογέλά μας. Όταν πέφτει το βράδυ όμως αλλάζουν τα πράγματα. Βγαίνουμε όλοι σαν άγρια ζώα στο κυνήγι για μια θέση πάρκινγκ.

Έχετε κατοικίδιο; Έχω δυο γάτους, τον Οράτιο και τον Οκτάβιο. Είναι αδέρφια και μου κυβερνούν τη ζωή εξ ολοκλήρου.

Ποια ταινία νομίζετε πως αποτύπωσε καλύτερα την πόλη; Τα «Φθηνά τσιγάρα» ήταν η ταινία που αποτύπωνε μια Αθήνα που με έκανε να την ονειρευτώ κι εγώ σαν παιδί. Όταν ήρθα είχε ήδη αλλάξει δραματικά, όμως για μένα έχει συντηρήσει τη γοητεία της.

Το καλύτερο σύνθημα που έχετε δει σε αθηναϊκό τοίχο; Έχω δει στιχάκι από τραγούδι μου οπότε πρέπει να το πω: Όταν σ' αγκαλιάζω, σταματάει η ώρα.

Ποιο είναι το στέκι σας στην πόλη; Το μπαλκόνι μου.

Πού θα πηγαίνατε έναν ξένο καλεσμένο σας; Δεν ξέρω αν υπάρχει πιο εντυπωσιακό μέρος από την ίδια την Ακρόπολη.

Ο αγαπημένος σας περίπατος; Παγκράτι - Κεραμεικός με πόδια ή ποδήλατο.

Τι θα έκανε την πόλη πιο όμορφη; Λίγη επιστημονική μελέτη.

Μια αξέχαστη συναυλία που είδατε στην Αθήνα; Manu Chao στη Φρεατίδα. Είχα έρθει μόνο γι' αυτό.

Αγαπημένο εστιατόριο ή/και streetfood στην Αθήνα; Μαύρος Γάτος στην Προσκόπων δαγκωτό.

Ποιο είναι το αγαπημένο σας ελληνικό πιάτο; Τα γεμιστά.

Ποιον έλληνα σεφ εμπιστεύεστε; Την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου. Ποτέ δεν μ' έχει προδώσει συνταγή της.

Τι είναι για σας οι Imam Baildi με λίγες λέξεις; Ο γύρος του (δυτικού) κόσμου αγκαλιά με ένα μικρόφωνο και φίλους.

Ποιο είναι το κρυφό σας ταλέντο; Wall twerking.

Προλαβαίνετε να βλέπετε ξένες σειρές; Τι θα μας προτείνετε; Βλέπω αλλά κουράστηκα και λίγο με τις πολλές εξυπνάδες που βγαίνουν, γι' αυτό θα σου προτείνω μεξικανική σαπουνόπερα «La reina del sur». Εμένα πάντως μου άρεσε...καημένη Τερέσα!

Ποιο ελληνικό τραγούδι αντανakλά ιδανικά την Αθήνα; Ο καθένας τη βλέπει διαφορετικά. Εγώ πάντως μέσα στην Αθήνα νιώθω «Ο μπάσταρδος γιος» του Φοίβου Δεληβοριά.

Ποια είναι τα στοιχεία και οι επιρροές που διαμόρφωσαν το νέο σας προσωπικό άλμπουμ «Σάμπα Τσικίτα»; Η «Σάμπα Τσικίτα» είναι το επόμενο βήμα από τη «Σούλη Ανατολή». Σε μπερδεύω, ξέρω, αλλά αυτοί είναι οι τίτλοι των δύο προσωπικών μου δίσκων. Η επιρροή είναι το κλασικό λαϊκό τραγούδι και τα παραδοσιακά κουβανέζικα, στον δεύτερο δίσκο επηρεαστήκαμε και από τη μεξικανική Cumbia. Παντρεύοντας λοιπόν όλα αυτά τα είδη βγαίνει κάτι καινούριο που μ' αρέσει να το λέω Greek-latin.

Τι ακολουθεί; 29 Ιουλίου είναι η κεντρική μας συναυλία στην Τεχνόπολη, όπου θα συναντηθούμε μετά από τόσο καιρό και συγκινούμαι μόνο στην ιδέα. Έχουμε περάσει πολλά όλοι μας τον τελευταίο καιρό και πιστεύω πως χρειαζόμαστε τη λύτρωση που μπορεί να σου προσφέρει η μουσική. Είναι μια στιγμή που περιμένω πώς και πώς. **A**

INFO

Η Ρένα Μόρφη εμφανίζεται το βράδυ της Τετάρτης 29 Ιουλίου στην Τεχνόπολη, με σπέσιαλ εξωτικό πρόγραμμα, με Los Angeles Azules, Δεληβοριά, Ζαμπέτα, Κούμαρη και άλλους πολλούς. Τετάρτη, 29 Ιουλίου, στις 21.00

Γιάννης και Μίρκα Καλατζοπούλου

Ιστορίες από άλλη εποχή

Ως παιδί έπαιξε με τον Αυλωνίτη, τον Κωνσταντάρα και όλους τους σταρ της εποχής, στην εφηβεία του μοιράστηκε το σανίδι με τον Μινωτή, τον Κατράκη και τον Διαμαντόπουλο, μεγάλους δασκάλους του στη ζωή και την τέχνη. Μας αφηγείται τη ζωή του και τη ζωή της αδελφής του, Μίρκας.

Της ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΜΑΣΟΥΡΗ

Όταν ήμουν 5 χρονών και ακόμα δεν πήγαινα σχολείο, είχαμε πάει οικογενειακώς στο “Άλσος” του **Γιώργου Οικονομίδη**, σαν θεατές. Θυμάμαι ότι μαγεύτηκα με το θέαμα ποικιλιών που έβλεπα για πρώτη φορά. Ηθοποιοί σε νούμερα επιθεώρησης, μίμους, ζογκλέρ, τραγουδιστές, ακροβάτες, το χορευτικό ντουέτο **Γιάννης Φλερύ, Λίντα Άλμα**, τον ίδιο τον Οικονομίδη που ήταν ένας πολύ λαμπερός και χαρισματικός κομμερσασιέ... Αλλά το τελειωτικό χτύπημα μου το έδωσε το δεύτερο μέρος του προγράμματος, που ήταν τα “ταλέντα”, δηλαδή άνθρωποι που κατέφθαναν απ’ όλες τις άκρες της χώρας κυνηγώντας το όνειρο της δημοσιότητας και της επιτυχίας, αλλά και το βραβείο της βραδιάς που ήταν το μυθικό ποσό των 200 δραχμών! Ανάμεσα σε άλλους, ένα καλοντυμένο και κατάξανθο αγοράκι είπε ένα σαχλό ποιηματάκι που έκανε τη ζήλεια μου να εκτιναχθεί και να οδηγήσει τα βήματά μου μέχρι τη σκηνή, εν αγνοία των γονιών μου που έπιναν αμέριμνοι την πορτοκαλάδα τους. Είπα ένα “κοινωνικού περιεχομένου” ποίημα, τον “Κουρελή” του **Τίμου Μωραϊτίνη**, το οποίο είχα μάθει ακούγοντας την αδελφή μου τη Μίρκα να το απαγγέλλει στη γιορτή λήξης του σχολικού έτους, στη δεύτερα δημοτικού. Έγινε ένας απίστευτος χαμός, πήρα τις 200 δραχμές, ο Οικονομίδης έψαχνε να βρει τη μάνα μου για πάρει το τηλεφώνωμάς (δηλαδή του μπακάλη της γειτονιάς), ο Γιάννης Φλερύ μου είπε μελαγχολικά “*Άχ, αγοράκι μου, να ξερες σε τι περιπέτεια μπαίνεις...*” και ο σκηνοθέτης **Αντρέας Λαμπρινός** που έτυχε να είναι στο Κοινό με ζήτησε για να παίξω στην πρώτη μου ταινία, “*Το κορίτσι με τα παραμύθια*” με τη **Βουγιουκλάκη**. Δηλαδή όντως έγινα ηθοποιός από τύχη και... από ζήλεια! Ήταν μια εποχή πιο γνήσιων, πιο αληθινών ανθρώπων, εποχή φτώχειας αλλά και ελπίδων, εποχή με ασπρόμαυρη ζωή αλλά με πολύχρωμα όνειρα. Όσο για το παιδί-θαύμα... Νομίζω πως ποτέ δεν υπήρξε πραγματικά. Ήταν μάλλον ένα κατασκευάσμα του μάρκετινγκ της εποχής. Άσε που κάθε παιδί, εδώ που τα λέμε, είναι ένα θαύμα. Όχι, κανένα “θαύμα” δεν κουβαλάω ακόμα μέσα μου. Ένα παιδί κουβαλώω, που ευτυχώς με συντροφεύει ακόμα και με ανακαλεί στην τάξη όταν κάνω τον μεγάλο.

Σχω παίζει στο σινεμά με τον **Αυλωνίτη**, τον **Φωτόπουλο**, την **Βασιλειάδου**, τη **Βουγιουκλάκη**, τον **Αλεξανδράκη**, τον **Νέζερ**, τον **Μυράτ**, την **Χατζηπαργύρη**, τον **Τζόγια**, τη **Δάφνη Σκούρα**. Αλλά και στο θέατρο έπαιξα από 9 χρονών με τον Μινωτή, την **Παξινού**, τον **Βασίλη Διαμαντόπουλο** και τη **Μαρία Αλκαίου**, με την **Κατερίνα Ανδρεάδη**, την **ΚΥΡΙΑ Κατερίνα** όπως ήταν γνωστή στο θεατρόφιλο κοινό, με τον **Γιώργο Λαζάνη**, τη **Μάγια Λυμπεροπούλου** και τους άλλους μαθητές του Κουν στο Θέατρο Τέχνης, με τον **Κατράκη**, την **Λαμπέτη**, τον **Χορν**. Πιο πολύ απ’ όλα θυμάμαι πως όλοι μ’ αγαπούσαν, με βοηθούσαν να μάθω τα λόγια μου, μου μάθαιναν μικρά μυστικά του επαγγέλματος! Έσπαγαν φαίνεται και λίγο πλάκα γιατί ήμουνά πολύ αστείος μπόμπιρας, όχι μόνο στους ρόλους αλλά κυρίως στη ζωή. Εγώ δεν το θυμάμαι αλλά αργότερα που μεγάλωσα και συνέχισα να συνεργάζομαι σαν επαγγελματίας με κάποιους από αυτούς τους σημαντικούς ανθρώπους, μου θύμιζαν περιστατικά, ατάκες, μου έλεγαν πως ήμουν φοβερά ετοιμόλογος, στα όρια της αυθάδειας καμιά φορά αλλά μου το συγχωρούσαν γιατί τα έλεγα χαριτωμένα. Δεν θα ξεχάσω ποτέ μια φορά που ο Αυλωνίτης, καταπληκτικός άνθρωπος, ανοιχτόκαρδος και καθόλου σνομπ, μου λέει σ’ ένα διάλειμμα των γυρισμάτων της “*Καφετζούς*” μπροστά σε όλους, προφανώς για να σπάσουν πλάκα, “*Λοιπόν, Γιαννάκη, αποφάσισε να μη σε ξαναπιάω Γιαννάκη. Θα σε αποκαλώ κύριε συνάδελφε*” κι έκλεισε το μάτι στον **Αλέκο Σακελλάριο**. Κι εγώ ατακάρια αμείωσα: “*Δε βαριέσαι, τώρα που όποιος θέλει γίνεται ηθοποιός, όλοι συνάδελφοι είμαστε*”! Αυτά το 1956. Πού να ξερα τι πρόκειται να επακολουθήσει με την εμφάνιση της τηλεόρασης, όπου κυριολεκτικά όποιος ήθελε δήλωνε ηθοποιός.

Δεν υπήρχε η τηλεόραση τότε, οι άνθρωποι έβγαιναν από πολέμους, κατοχή, εμφύλιο. Υπήρχε μεγάλη φτώχεια αλλά και μεγάλα όνειρα, ελπίδες για μια καλύτερη ζωή. Υπήρχε η γειτονιά, η αλάνα, ένα αίσθημα κοινής μοίρας και πάνω απ’ όλα η δίψα για ιδέες, ιδανικά. Δεν είχαμε μπει ακόμα τότε στο λούκι του καταναλωτισμού, της φιγούρας, της επίδειξης. Ήταν ακόμα ζωντανό το πνεύμα της εθνικής αντίστασης που είχε μολιάσει στην πλειοψηφία των Ελλήνων την εκτίμηση, τον σεβασμό σε αξίες ηθικές και πνευματικές. Ο καλλιτέχνης τότε, ο ηθοποιός, ο ποιητής, ο ζωγράφος είχαν για τον απλό κόσμο το φωτοστέφανο του πνευματικού ηγέτη και όχι του σούργελου που κατασκευάζει σκάνδαλα και “πουλάει” την ιδιωτική του ζωή για να είναι στην επικαιρότητα. Βέβαια, για να τα λέμε όλα και να μην εξιδανικεύουμε το παρελθόν, από ένα σημείο και μετά έπαιξε και ο κινηματογράφος εκείνης της εποχής τον ρόλο του στη μετάλλαξη της κοινωνίας και του νεοέλληνα. Συγκρίνοντας όχι μόνο τη θεματολογία αλλά και το ύφος, τη μορφή ταινιών όπως ο “*Δράκος*», η “*Στέλλα*”, η “*Κάλυκη λίρα*” και τα “*Κόκκινα φανάρια*”, με τις μεταγενέστερες έγχρωμες ιλουστρασιόν ταινίες της Φίνος Φιλμ, που μισούνταν τα αμερικάνικα μιούζικαλ και προπαγάνδιζαν το αμερικάνικο όνειρο, η διαφορά είναι μεγάλη.

Ο **Βασίλης Διαμαντόπουλος** ήταν ο άνθρωπος που με βοήθησε να πάρω τη συνειδητή απόφαση να γίνω επαγγελματίας ηθοποιός. Ήμουνά 11-12 χρονών στις πρόβες του “*Γαλιλαίου*” του Μπρεχτ και μια μέρα με φώναξε στο καμαρίνι του και μου λέει: Τελικά τι θες να γίνεις; Ηθοποιός ή σταρ; Δηλαδή; τον ρώτησα. Κοίτα, μου λέει, ο σταρ είναι κατοστάρης. Ο ηθοποιός είναι μαραθνοδρόμος. Μετά την πρόβα πήγα σπίτι και δήλωσα στους γονείς μου πως δε θα ξαναπαίξω στο σινεμά και πως όταν τελειώσω το σχολείο θα πάω σε δραματική σχολή. Βέβαια και πριν από τον Διαμαντόπουλο, ο Μινωτής και ο Κουν μου είχαν δείξει με τον δικό του τρόπο ο καθένας ότι το αληθινό θέατρο είναι πολύ σοβαρή υπόθεση και χρειάζεται ιεραποστολική αφοσίωση. Ο Μινωτής στον “*Ριχάρδο Γ*”, όπου έπαιζα τον μικρό Δούκα του Πορκ, σταμάτησε την πρόβα και είπε στους ηθοποιούς: Να, έτσι πρέπει να παίζετε: με την αθωότητα ενός παιδιού. Μετά γύρισε σε μένα και με αυστηρό ύφος συμπλήρωσε: Αλλά εσύ μην το πάρεις επάνω σου, δεν το κάνεις εσύ, η Φύση το κάνει. Πρόσεξε να μην τη χάσεις μεγαλώνοντας. Και ο Κουν σε μια πρόβα είπε κάτι ανάλογο: Βλέπετε πόσο φυσικά μιλάει ο Γιαννάκης, που η λογική του δεν επεμβαίνει ακόμα στο συναίσθημα; Πέρασαν τόσα χρόνια από τότε κι ακόμα όταν παίζω προσπαθώ αυτό που τότε έκανα ασυναίσθητα, να το κάνω συνειδητά.

Το να είσαι παιδί, από μόνο του είναι ένα θαύμα. Εδώ που τα λέμε, το να υπάρχεις είναι ένα θαύμα, αν σκεφτούμε πως η ύπαρξή μας στη ζωή είναι μια εντελώς τυχαία συγκυρία. Η ζωή είναι ένα θαύμα. Τον χαρακτηρισμό “Παιδί-θαύμα” μου τον είχανε δώσει γιατί έπρεπε να είμαι κι εγώ ένα μέρος του star system εκείνης της εποχής που ήθελε τα παιδιά θαύματα. Πριν από μένα ήταν ο **Νίκος Πιλάβιος**, μετά από μένα ο **Βασίλακης Καΐλας** και άλλοι. Εγώ δεν θεωρώ πως ήμουνά παιδί θαύμα. Θεωρώ πως ήμουνά ένα παιδί με κάποια κλίση προς το να εκφράζομαι. Αυτή την κλίση την είχαμε πάρει η αδελφή μου κι εγώ από τους γονείς μας που δεν ήτανε άνθρωποι της τέχνης αλλά τους άρεσε η τέχνη. Στο σπίτι που μεγαλώναμε, με κεφαλλοντίσσο μάνα, πατέρα ψάλτη και ερασιτέχνη σε χορωδίες, κι εγώ και η αδερφή μου είχαμε από πολύ μικροί ένα περιβάλλον που μας ευνόησε. Αυτό που ίσως ξεχωρίζει τη δική μας περίπτωση είναι πως δεν μας έσπρωξαν οι γονείς μας, απλώς δεν μας εμπόδισαν. Πάντα όμως ήταν από πάνω και το πρόσεχαν. Θυμάμαι πως πολλές φορές κι εγώ και οι γονείς μου σκεφτήκαμε μήπως να σταματήσω, μήπως κάνει κακό στην ψυχολογική μου ανάπτυξη, στο σχολείο αλλά βλέποντας πως μπορώ να τα συνδυάζω, πήγαινα καλά στο σχολείο και δεν καβάλησα ευτυχώς κανένα καλάμι, συνέχισα. Πρέπει να πω βέβαια πως κινδύνευσα. Ήταν μια εποχή που δεν μπορούσα να περπατήσω

στον δρόμο. Τότε δεν υπήρχε τηλεόραση αλλά με ξέρινε από τις ταινίες που έπαιζα και όλος ο κόσμος πήγαινε στον κινηματογράφο ή και απ’ το θέατρο, που ναι μεν ξεκίνησα από το θέατρο για παιδιά αλλά πολύ γρήγορα σε πολύ μικρή ηλικία έπαιξα στο θέατρο των ενηλίκων και με πολύ καλούς δασκάλους. Σε ηλικία δέκα χρονών έπαιξα με τον **Μινωτή**, την επόμενη χρονιά στο Θέατρο Τέχνης με δάσκαλο τον **Κουν**. Μπήκα, δηλαδή, στην καλή πλευρά του επαγγέλματος κι αυτό βοήθησε στο να μην πάρουν τα μυαλά μου αέρα.

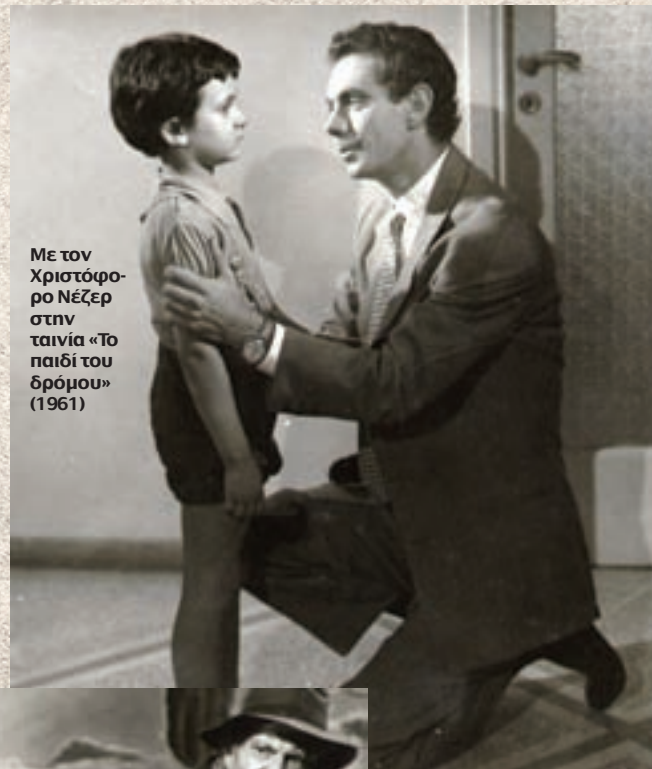
Το πρώτο πράγμα που μου έκανε φοβερή εντύπωση ήταν ότι στον κινηματογράφο, επειδή έχει να κάνει κυρίως με την τεχνική, δεν γυρίζαμε τα σενάρια από την αρχή μέχρι το τέλος. Μπορούσαμε δηλαδή για τεχνικούς λόγους, επειδή είχαμε την τάδε μέρα το στούντιο, να γυρίσουμε την τελευταία σκηνή τις επόμενες μέρες που ήταν καλός ο καιρός να βγούμε έξω για τα εξωτερικά γυρίσματα κ.λπ. Αυτό δεν σου δίνει τη δυνατότητα να έχεις μια συνέχεια στην ανάπτυξη του χαρακτήρα και του ρόλου, όπως συμβαίνει στο θέατρο. Γεγονός, βέβαια, που είναι και πολύ ωραίο συγχρόνως γιατί είναι μια εξαιρετική άσκηση για τον ηθοποιό να μπορεί στη διάρκεια των γυρισμάτων να παίζει τον χαρακτήρα όπως θα είναι στο τέλος, αυτοσχεδιάζοντας μέσα του τα προηγούμενα στάδια χωρίς να τα έχει ζήσει. Στο θέατρο είναι σημαντικό να μην παίζει κάθε ηθοποιός μόνος του, όπως και στη ζωή, πρέπει να υπάρχει αλληλεπίδραση και επικοινωνία. Στον κινηματογράφο, όχι μόνο δεν πειράζει όταν συμβαίνει αυτό, αλλά πολλές φορές πρέπει να συμβαίνει, γιατί στον κινηματογράφο έχεις τη μηχανή μπροστά σου, σου κάνει ένα κοντινό πλάνο κι εσύ υποτίθεται πως μιλάς με κάποιον αλλά αυτός ο κάποιος δεν είναι καν εκεί. Αντ’ αυτού είναι ένας ηλεκτρολόγος, κάποιος για να του απευθύνεις τον βλέμμα σου. Κι αυτό νομίζω γίνεται γιατί στο σινεμά πρωταγωνιστής δεν είναι ο ηθοποιός αλλά ο σκηνοθέτης. Το πού θα κοιτάξει ο θεατής το αποφασίζει αυτός στο μοντάζ. Αν όμως δει κανείς τις παλιές ταινίες προσεκτικά θα διαπιστώσει πως αυτές οι ταινίες δεν ήταν στην πραγματικότητα κινηματογραφικές αλλά θεατρικές. Οι ηθοποιοί αυτοί ήταν εξαιρετικοί θεατρικοί ηθοποιοί και οι σκηνοθέτες επίσης. Δεν είχαν κινηματογραφική εμπειρία. Έβαζαν την κάμερα και τραβούσαν. Ξαν να βλέπεις θέατρο. Αργότερα είδαμε τις διαφορές και τώρα πια είναι μια ειδική δουλειά. Και δυστυχώς οι ηθοποιοί στις δραματικές σχολές δεν διδάσκονται αυτές τις διαφορετικές συνθήκες και μεθόδους που πρέπει να ξέρει ένας ηθοποιός για το θέατρο, τον κινηματογράφο, την τηλεόραση, το θέατρο στο ραδιόφωνο, που τώρα πια δεν υπάρχει. Όλα αυτά είναι διαφορετικές πλευρές της δουλειάς του ηθοποιού που οφείλει να τις ξέρει αλλά δεν τις ξέρει.

Ήταν η εποχή όχι μόνο της δικής μου αθωότητας, αλλά και του κινηματογράφου και της κοινωνίας ολόκληρης. Πρόλαβα τον κινηματογράφο πριν γίνει βιομηχανία ιλουστρασιόν. Ο κινηματογράφος ήταν η απόλυτη ψυχαγωγία, το καλοκαίρι έπαιρνες μ’ ένα πεννταράκι ένα σακουλάκι στραγάλια ή πασατέμπο και έβλεπες ταινίες αριστουργήματα. Οι περισσότερες από τις ταινίες που έπαιξα έγιναν από “χειροτέχνες” παραγωγούς, όπως ο **Μαυρίκιος Νόβακ** της Νόβακ Φιλμς, που ήταν παραγωγός, σεναριογράφος και σκηνοθέτης των ταινιών του, ενώ ο ένας του γιος χειριζόταν την κάμερα, ο άλλος τον ήχο και η γυναίκα του τηγάνιζε τους κεφτεδες για να φάνε οι ηθοποιοί και το συνεργείο! Και όλοι νιώθαμε σαν μια οικογένεια, οι ανταγωνισμοί και τα βεντετίλκια δεν είχαν ακόμα κάνει την εμφάνισή τους. Ο **Σακελλάριος**, ο **Αυλωνίτης**, ο **Φωτόπουλος**, η **Βασιλειάδου**, η **Χατζηπαργύρη**, ο **Νέζερ**, όλοι με είχαν σαν παιδί τους. Μόνο η Βουγιουκλάκη με είχε σαν... αδελφάκι της.

Σχω πολλές αναμνήσεις από τα γυρίσματα. Έπρεπε να κάνω σχεδόν το γύρο της Ομόνοιας. Να ξεκινήσω από Πανεπιστημίου, να κατευθυνθώ προς τον κινηματογράφο “Κοτοπούλη” που ήταν στο στενάκι πριν την Αγίου Κωνσταντίνου, να περάσω απέναντι στην Πειραιώς και να κατέληξω στο εστιατόριο “Μέγας Αλέξανδρος”. Το περίπτερό μου κρατούσαν στο στήθος μου. Ένας ταμπλάς με καμιά πεννταριά πακέτα τσιγάρα και δυο κούτες σπύρτα του Ελληνικού Μονοπωλίου. Περπατούσα στο πεζοδρόμιο φωνάζοντας “*Τσιγάραaaa... σπύρταaaa... Πάρτε σας παρακαλώ, έχω τη μανούλα μου άρρωστη*”. Έπρεπε να περπατάω με όσο πιο σταθερή ταχύτητα μπορούσα γιατί στην ασφάλτο, παράλληλα με μένα, πήγαινε το αυτοκίνητο της “παραγωγής”. Η κυκλοφορία στην Ομόνοια του ‘56 δεν είχε καμιά σχέση με τη σημερινή, εντούτοις ο τροχονόμος με την περικεφαλαία δεν αστειευόταν και δεν είχαμε υπολογίσει την ευαισθησία των συνανθρώπων μας εκείνης της εποχής. Σε κάθε βήμα, κάποιος περαστικός με σταματούσε και αγόραζε τσιγάρα ή σπύρτα ενώ εγώ έπαιζα χωρίς ν’ αλλάξω την έκφραση του τυπημένου απ’ τη μοίρα παιδιού. Όσπου να φτάσω στην Πειραιώς είχα ξεπουλήσει και η είσπραξή μου ήταν λίγο μικρότερη από την αμοιβή μου για ολόκληρη την ταινία! Με τον Νόβακ, εκτός από το “*θέλω να ζήσεις μανούλα*”, γύρισα άλλες δύο πολύ ωραίες ταινίες: “*Για την αγάπη μιας ορφανής*” με την **Γκέλλυ Μαυροπούλου** που έκανε την αδελφή μου και τον **Στέφανο Στρατηγό**, που έκανε ως συνήθως τον κακό αλλά ήταν πάντα ένας γλυκύτατος άνθρωπος, καλαμπουρτζής, ανοιχτόκαρδος και γκομενιάρης καθώς και “*Το μυστικό της κατηγορουμένης*”, όπου έκανα πάλι το μικρό αδελφάκι της πρωταγωνίστριας τη **Μάρθα Βούρτση** στα πρώτα της βήματα πολύ πριν καθιερωθεί σαν η “δακρύβρεκτη Μάρθα” ή “ο θηλυκός Ξανθόπουλος”. Εγώ δούλευα τάχα στο “Μινιόν» σαν παιδί του ασανσέρ, όμως η ταινία είχε χαρακτηριστεί “ακατάλληλη” και στην πρεμιέρα στο “ΙΡΙΣ” της Ακαδημίας δεν με άφησαν να ▶

Με την Ελένη Χατζηπαργύρη, στην ταινία «Της νύχτας τα κατώματα» (1957)

Με τον Χριστόφορο Νέζερ στην ταινία «Το παιδί του δρόμου» (1961)

«Τα παιδιά του Ήλιου», σε σκηνοθεσία Αλέκου Σακελλάρειου.

Με τον Νίκο Τζόγια στο «Μανούλα, θέλω να ζήσεις» (1957)

μπω. Θυμάμαι τον Νόβακ να εξηγεί πως είμαι εκ των πρωταγωνιστών, τη μάνα μου να παρακαλάει τον πορτιέρη, εμένα να εκβιάζω “αν δεν μ’ αφήσετε, θα κάτσω εδώ και θα μαρτυράω το μυστικό”.

Όταν μεγάλωσα και τα κανάλια άρχισαν να παίζουν και να ξαναπαίζουν όλες αυτές τις αρχαίες ταινίες, μεταξύ των οποίων και κάμποσες πολύ κακές έως δυσφημιστικές για μερικούς καλούς ηθοποιούς, αναρωτιόμουν πώς και δεν έτυχε να δω ποτέ κανένα φιλμ του **Μαυρίκιου Νόβακ**. Η απορία μου λύθηκε γνωρίζοντας έναν γνωστό παραγωγό που μου εκμυστηρεύτηκε ότι ήμουν ο πρώτος άνθρωπος που είχε δει να παίζει στο θέατρο (στο παιδικό θέατρο, όπου τον πήγαιναν οι γονείς του), πήρα κι εγώ το θάρρος να τον ρωτήσω πώς βρέθηκε σήμερα να δεσπόζει σ’ αυτόν. Τότε μου μίλησε για την πραγματικά εμπνευσμένη από επιχειρηματική άποψη κίνησή του, να αγοράσει σε απίστευτο τσίμινγκ σχεδόν όλες τις παλιές ταινίες που σάπιζαν σε αποθήκες χρεοκοπημένων παραγωγών, προβλέποντας τη ζήτηση η οποία θα εκδηλωνόταν μερικά χρόνια αργότερα. Τον διέκοψα ευγενικά, λέγοντας “σχεδόν όλες”; Εξάίρεση αποτελούσαν οι ταινίες της NOBAK ΦΙΛΜ. “Υπάρχει κάποια κυρία Νόβακ που αρνείται να τις πουλήσει για την τηλεόραση. Πήγα και την βρήκα. Της έκανα πολύ γενναϊόδωρες προσφορές αλλά τίποτα, ανένδοτη” μου είπε. “Αυτές τις ταινίες τις έφτιαξαν οι δικοί μου με τα χέρια τους, για να τις βλέπουν πολλοί άνθρωποι μαζί. Με συγχωρείτε, δεν σας τις πουλάω για τον καναπέ” είπε. “Παράξενη γυναίκα. Αλλά αξιοθαύμαστη!” σχολίασε ο παραγωγός.

Δεν ξεχνώ τον Ηλία Περγαντή, το μεράκι του ήταν να κάνει ωραίες, λαϊκές, ελληνικές ταινίες. Τρελός και άρρωστος με το σινεμά, ο πιο ακέραιος άνθρωπος του ασπρόμαυρου κινηματογράφου. Ξεκίνησαν μαζί αυτός και ο Φίνος, αλλά ύστερα χώρισαν οι δρόμοι τους, καθένας έβαλε την κάμερά του να κοιτάζει τη ζωή, τον κόσμο, από άλλη οπτική γωνία. Ήταν νομίζω συμπαραγωγός και στο “**Κορίτσι με τα Παραμύθια**”, αλλά εγώ τον γνώρισα πολύ αργότερα, όταν ήμουν δέκα-έντεκα χρονών. Μας τηλεφώνησε μια μέρα και πήγαμε μαζί με τον πατέρα μου στο γραφείο του, κάπου στη γειτονιά του λεγομένου “Χόλιγουντ”. Το κυρίως “Χόλιγουντ” ήταν η θρυλική πολυκατοικία στην Πλατεία Κάνιγγος, όπου την εποχή της ακμής σε κάθε όροφο υπήρχαν νέντε-έξι γραφεία παραγωγών. Αλλά γύρω γύρω υπήρχαν κι άλλες εταιρίες. Κλεισόβης, Σουλτάνη, Τζωρτζ, Μπόταση, Σολωμού, όποια ώρα κι αν περνούσες, έβλεπες σκηνοθέτες και παραγωγούς, ηθοποιούς, οπερατέρ, σεναριογράφους, μακιγιέρ, διανομείς και αισθουσάρχες να τρέχουν να προλάβουν, να κλείνουν συμφωνίες καμιά φορά στον δρόμο, στα όρθια, έβλεπες τον **Ηλία** και τον **Τάκη Περγαντή**, τον **Αλειφέρνη**, τον **Κατσιμπτούλια**, τον **Νίκο Μήλα**, τον **Αντρέα Αναστασάτο**, τον **Βίωνα Παπαμιχάλη**, τον **Τάσο Κατράπα**, τον **Αντρέα Λάπηα**, τον **Καρατζόπουλο**, τον **Στράντζαλη**, τον **Ορέστη Λάσκο**, τον **Άγγελο Συρογιάννη**, τον **Ντίνη** (Αριστείδη) **Καρύδη-Φουκς**, τον **Τάσσο Ζωγράφο**, τον **Ηλία Μαχαίρα**, τους **Δανάληδες**, τον **Σταματοπούλο-Αριώνα**, τον **Παπακώστα**, τον **Ρώνη**, τη **Βαρβάρα Νικολέτου**, τον **Κίμωνα Σπαθόπουλο** μακιγιέρ και πωλητή ειδών μακιγιάζ που τα έφτιαχνε μόνος του και που ένα διάστημα δοκίμασε να γίνει ο “Ελληνας -Σαρλώ”, έγραφε ο ίδιος ένα σενάριο και το πήγε στη **Μαρία Πλυτά**, με φώναζαν κι εμένα να κάνω το αντίστοιχο “**Αγόρι**”, κάναμε δύο-τρία γυρίσματα κι ύστερα ο χρηματοδότης υπαναχώρησε κι ο Κίμωνας έμεινε για πάντα μακιγιέρ. Με τον **Τόλη Βοσκοπούλο** πριν γίνει ίνδαλμα, συναντηθήκαμε στο θίασο της Κατερίνας.

Πρωταγωνίστησα στην ταινία «Δε γνώρισα μητέρα» με την αδελφή μου τη Μίρκα, που σε ηλικία 14 χρονών είχε περάσει στην κατηγορία “ενζενύ” με την κομεντί της ΦΑΡΟΣ ΦΙΛΜ “Ερωτικά παιχνίδια” σε σκηνοθεσία **Γιώργου Θεοδοσιάδη**, με τους **Κωνσταντάρα**, **Πάντζα** και **Γκιωνάκη**. Το «Δε γνώρισα μητέρα» σάρωσε εισπρακτικά. Παίχτηκε σε όλη την Ελλάδα και όπου αλλού υπήρχαν Έλληνες: Γερμανία, Αυστραλία, Αμερική, Καναδάς... Ο **Περγαντής** τηλεφωνούσε κάθε τόσο και ο πατέρας μου πήγαινε στο γραφείο του για τα ποσοστά. Θα μπορούσε, αν ήθελε, να μας ρίξει. Πώς να μαθαίναμε εμείς, πώς να ελέγχαμε πού παίχτηκε η ταινία, πόσα εισιτήρια έκοψε στο τάδε υπαίθριο σινεμά των Σοφάδων Καρδίτσας ή στην ομογένεια της Μεμβούρνης; Κι όμως ο κυρ-Ηλίας τυπικότατος, με “μπορντερό” και με δελτία αποστολής, χωρίς κομπιουτεράκι που δεν υπήρχε τότε, μ’ ένα στυλό πολλαπλασίαζε την εισπραξη επί τέσσερα κι ύστερα έκοβε δυο μηδενικά: εφτακόσιες είκοσι οκτώ και σαράντα. Όταν, μετά από δύο χρόνια, η ταινία έκανε τον κύκλο της, οι εισπράξεις –και τα ποσοστά– πήραν την κατιούσα, πήγαινε ο πατέρας μου στον “κυρ-Ηλία τον έντιμο” όπως τον έλεγε, κι έπαιρνε ογδόντα έξι δραχμές τη μια φορά, δώδεκα την άλλη.

Με την Αλίκη Βουγιουκλάκη στη ταινία «Το κορίτσι με τα παραμύθια» (1957)

Ο Περγαντής δεν μπορούσε να διανοηθεί πως δεν θα δώσει τα ποσοστά στο παιδί. Έλεγε: “Έχω μια ιστοριούλα ό,τι πρέπει για τη Μίρκα και το Γιαννάκη. Δεν έρχεστε στο σπίτι το βράδυ, να μας φτιάσει η κυρά κανένα καλό φαί να τα πούμε; Να δώσω του Γιαννάκη ένα καλό πιάνο, αμερικάνικο. Έχει ταλέντο, το παιδί”. Την ίδια χρονιά με το “Θέλω να ζήσεις μονούλα”, είχα

παίξει ένα μικρό ρολάκι στην “Καφετζού” του Σακελλάριου της “ΦΙΝΟΣ”. Εκεί αν και μικρός κατάλαβα αμέσως τη διαφορά. Μεγαλύτερο συνεργείο, κομπάρσοι, σύγχρονη λήψη ήχου, στο διάλειμμα όχι σάντουιτς ή κεφτεδάκια απ’ τη γυναίκα του παραγωγού, αλλά φηγητό κανονικό από το «NTEAL» σε διακάκια. Εκεί έγραγα για πρώτη φορά στη ζωή μου σίντσελ με προτροπή του Αυλωνίτη. Κάναμε το γύρισμα στις Τρεις Γέφυρες όταν μου έκλεισε το μάτι, όπως ακριβώς το έκλεινε στους ρόλους, λέγοντάς μου “Δεν έχει πολλά. Πάρ’ το πριν τελειώσει και μείνουμε μόνο τα σουτιπιά και οι κιμάδες”. Κι ύστερα ήθελε να του λύσω την απορία, “Εσύ, να πούμε, τώρα, είσαι συνάδελφος;”. “Ε όχι και συνάδελφος, παιδάκι είμαι” απάντησα. “Μωρέ, παιδάκι το βλέπω πως είσαι αλλά τα παιδάκια παίζουν με τα στρατιωτάκια τους, δεν παίζουν με τη Βασιλειάδου. Εσύ πώς έμπλεξες, φουκαρά μου. Σχολείο πας;” “Στο Εικοστό Όγδοο, Πεδίο του Άρεως που το λέμε “Παράγκα” γιατί είναι ξύλινο. Έχει κι ένα ουζερί δίπλα, Του Σοπαλικά, που έχει δροσά και χρωματιστά λαμπάκια που έχει κρεμάσει στα πεύκα! Αλλά είναι φαρμακείο, πολύ ακριβός”. Ο **Σακελλάριος** γελούσε γιατί του είχε φανεί πολύ αστείο που μας έβλεπε να κουβεντιάζουμε τόση ώρα σαν παλιόφιλοι, ένας θεόρατος ηθοποιός κι ένας “Γαβριάς” όπως μ’ έλεγε.

Με τον καιρό κατάλαβα ότι αυτοί οι τύποι των παλιών ταινιών μας αρέσουν, γιατί ενώ δεν υπάρχουν πια, δείχνουν τον Έλληνα που κουβαλάμε μέσα μας. Τώρα όλοι προσπαθούν να μιμηθούν κάποιους ανθρώπους που βλέπουν στα ξένα σίριαλ και που στην ουσία δεν υπάρχουν, δηλαδή δεν ανταποκρίνονται ούτε στον χαρακτήρα του Έλληνα ούτε στις εμπειρίες του. Προσπαθούμε λοιπόν να μοιάσουμε σε κάτι που δεν είμαστε και γινόμαστε γελοίοι. Αυτό ακριβώς αντανakλάται και στην τέχνη. Όλα γίνονται πια για το θεαθόνη. Όλα έγιναν “χρηματιστήριο”. Όλα ανεβάζουν ή κατεβάζουν μετοχές! Όταν λοιπόν δεν υπάρχει αληθινός άνθρωπος στην καθημερινότητα, πώς να υπάρχει αληθινός άνθρωπος στην Τέχνη;

Δεν έχω καταλάβει ότι μεγάλωσα. Παρά τα χρόνια μου, θεωρώ τον εαυτό μου παιδί. Κινδυνεύω να κατηγορηθώ για παλιμπαιδισμό. Αλλά αναλαμβάνω το ρίσκο. Οι νέοι έχουν τεράστια δύναμη, που δυστυχώς πρέπει να μεγαλώσουν για να την καταλάβουν. Έχουν τη δύναμη να βλέπουν ακόμα τα πράγματα αντισυμβατικά και τολμούν να ονειρεύονται.

Υπήρξε μεγάλη ανισορροπία με τη μισθοδοσία των ηθοποιών. Ενώ τα νόμιμα ήταν 9.000 δραχμές, παίρναμε 2.000. Όταν ζήτησα 500 δραχμές αύξηση στον **Μυράτ** με απέλυσε. Αντιπρότεινε να ανταλλάρο, 1981ζω τα συνδικαλιστικά μου δικαιώματα με τη δόξα και τ’ όνομά μου πρώτο στη μαρκίζα. Σαν αντίπραξη δεν έδωσε το τηλέφωνό μου στη **Λαμπέτη**, που με έψαχνε. Πήγαίνα συχνά στο σπίτι της **Αλίκης**. Μου είχε αποκαλύψει την επιθυμία της να κάνει κάτι ποιοτικό να απεγκλωβιστεί από την εικόνα της. Έγινε μια εκπληκτική “**Φιλουμένα Μαρτουράνο**”.

Η αδελφή μου Μίρκα όταν ήταν μικρή ήθελε να μεγαλώνει τον εαυτό της για να παίζει ρόλους κοπέλας. Δεν είχε πατήσει τα είκοσι όταν έπαιξε στο “**Κορόιδο γαμπρέ**” με τον **Σταυριδμή** και τον **Αυλωνίτη**. Στον “**Κατήφορο**” όταν έπαιξε τη μικρή αδελφή της Λάσκαρη ήταν μόλις δεκατεσσάρων, δεν χρειάστηκε να της πάρουν μέτρα, φόρεσε την ποδιά του σχολείου της στον ρόλο. Την άνοιξη του ίδιου έτους έπαιξε στην πρώτη της ταινία σαν ενζενί τα “**Ερωτικά παιχνίδια**” με τον Κωνσταντάρα και τον Πάντζα. Λόγω μπαλέτου γρήγορα σχηματίστηκε. Παιζαμε πολύ παιδικό θέατρο με σπουδαίους ηθοποιούς, όπως η **Λήδα Πρωτοψάλτη**, η **Κατερίνα Χέλμη**. Κάποια στιγμή στο Αλάμπρα έπεσε πάνω της ο **Νίκος Κούρκουλος**, εντυπωσιάστηκε με το παρουσιαστικό της και τη σύστησε στον **Δαλιανίδη**. Η Μίρκα δεν υπολόγιζε συμφέρον, ακολούθησε πάντα το ένστικτό της, τους έρωτές της. Φανατικός της θαυμαστής υπήρξε ο γιος του βασιλιά της Σαουδικής Αραβίας που θέλησε να την παντρευτεί και θα την έπαιρνε στη χώρα του. Η σχέση τους απασχόλησε την κοσμική Αθήνα και τις σελίδες των περιοδικών. Ο **Ζαμπέτας** λέγεται ότι από αυτήν εμπνεύστηκε το τραγούδι “**Τουστάρει τον αράπη, τον μαύρο, τον μπλακ**”. Στην ακμή της καριέρας της κι ενώ έπαιξε στις “**Εκκλησιαζουσες**” με τη **Συνοδινού** είδε έναν Γερμανό, ίδιος ο Πωλ Νιούμαν, και τον ακολούθησε στην Αμερική τρελά ερωτευμένη, δεν άκουσε κανέναν, προτίμησε να είναι δεύτερη εκεί παρά πρώτη εδώ έχοντας όμως ήδη στο χέρι της ένα κλεισμένο συμβόλαιο από το φεστιβάλ Βενετίας από την “**Οργή**” του **Βασίλη Γεωργιάδη**. Εκεί συμμετείχε σε διάφορες σειρές δίπλα σε μεγάλους σαρ, ανάμεσά τους ο **Ρόμπερτ Βάγκνερ** και ο **Τζορτζ Πέαρντ**. Έκανε οπουδές, έπαιξε στο πειραματικό θέατρο του Χόλιγουντ. Οι παραγωγές που έπαιξε τότε της στέλλουν ακόμα και σήμερα ετησίως ένα τεκ από τις επαναλήψεις. Βρίσκονταν συχνά με τη **Μελίνα** και τον Κούρκουλο, όταν έπαιζαν το “**Ιλια Ντάρλινγκ**” στη Νέα Υόρκη κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Χωρίζοντας με τον πρώτο της άντρα και έχοντας αποκτήσει την κόρη της, ο **Τίτος Βανδής** αναλαμβάνει να της γνωρίσει επιτέλους έναν Έλληνα. Έτσι γνωρίζει τον μεγαλοκατασκευαστή από το Λος Άντζελες, **Γιώργου Χρονόπουλο**. Παντρεύτηκαν αμέσως. Ο γάμος έγινε στο Κάραβελ παρουσία **Μινωτή**, **Χορν** και πολλών επώνυμων. Η ευτυχία δεν κράτησε πολύ στο όμορφο μεγαλοαστικό σπίτι τους στο Λος Άντζελες που η Μίρκα μεγάλωσε τα δυο της παιδιά. Μια μέρα γυρνώντας από μια συγκέντρωση της ομογένειας κατά της Χούντας βρήκε τα πολιτικά βιβλία της περικυκλωμένα από φωτιά που είχε ανάψει ο σύζυγος. Στη θυρίδα υπήρχαν μόνο τα πολύτιμα κοσμήματα που της είχε χαρίσει. Οι κοινοί τους λογαριασμοί είχαν μπλοκαριστεί. Φτάνοντας στο ελληνικό με ένα μωρό στην αγκαλιά και τη **Κλοντί** μικρή, μου τηλεφώνησε. Τι μαζεύω με το μικρό μου Πόνυ αυτοκίνητο. Μένει σπίτι μου όταν ένα πρωί χτύπησε το κουδούνι και δυο τύποι με απειλή όπλου της πήραν το μωρό. Κάναμε δέκα χρόνια να το διεκδικήσουμε πίσω. Ο νόμος στη Καλιφόρνια υποστήριζε τον πάμπλουτο πατέρα. Δεν μπορούσε να ξεπεράσει το ότι δεν έβλεπε τον γιο της

ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΚΑΤΑΛΑΒΑ ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΠΑΛΙΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ ΜΑΣ ΑΡΕΣΟΥΝ, ΓΙΑΤΙ ΕΝΩ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΙΑ, ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΑ ΠΟΥ ΚΟΥΒΑΛΑΜΕ ΜΕΣΑ ΜΑΣ

ώσπου μετά από δέκα χρόνια το παιδί ζήτησε να δει τη μητέρα του. Ως τα δεκαέξι ήταν για τέσσερα χρόνια όλα τα καλοκαίρια Επίδαυρο που έβλεπε τη μητέρα του να παίζει, Δελφούς, Ηρώδειο, Σούνιο. Μπολιάστηκε με τέχνη. Αντί να γίνει διάδοχος των επιχειρήσεων του πατέρα του σπούδασε στη σχολή του Σπίλμπεργκ σκηνοθέτης. Σήμερα έχει στούντιο παραγωγών στη Δυτική Ακτή. Ο τρίτος γάμος της Μίρκας ήταν με τον **Δημήτρη Γόντικα** του ΚΚΕ, δεξί χέρι του **Φλωράκη**. Ήταν μια σχέση που δεν ευδοκίμησε. Σήμερα η ηθοποιός ζει στη Βραυρώνα, διδάσκει θέατρο στα παιδιά της περιοχής έχει τρία εγγόνια, αισθάνεται ήρεμη και ευτυχισμένη. Θέλει να θυμάται λίγα πράγματα από το παρελθόν και τις ταινίες που για χρόνια χάρισε το βαθύ πράσινο βλέμμα της, τα νιάτα της και το εκφραστικό της πρόσωπο πλαισιωμένο με πλούσια πυρρόξανθα μαλλιά, μετά τη μελαχρινή της εποχή στον Φίνο. **Λ**

Το αυτοβιογραφικό βιβλίο του Γιάννη Καλατζόπουλο, με τίτλο “**Γιαννάκης, το Παιδί-Θαύμα**”, κυκλοφόρησε το 2006 από τις εκδόσεις Καστανιώτη

Επιμέλεια:
TANIA ΔΕΛΗ

style

Με τα γυαλιά ηλίου **PAUL FRANK** το καλοκαίρι δεν τελειώνει

▶ Το απόλυτο αξεσουάρ του καλοκαιριού είναι φυσικά τα γυαλιά ηλίου. Από τη μία προστατεύουν τα μάτια μας από την ηλιακή ακτινοβολία και από την άλλη αναδεικνύουν το στιλ μας ώστε να δείχνουμε ακόμα πιο cool. Στα **Paul Frank** βρήκαμε σχέδια εμπνευσμένα από την τελευταία λέξη της μόδας, cat eye, πο-

λυγωνικούς φακούς, έντονα χρώματα και πολλά ακόμα με υλικά υψηλής ποιότητας και αισθητικής, και φυσικά τον Julius να στολίζει το εσωτερικό ή εξωτερικό κάθε βραχίονα. Ο Paul Frank σχεδιάζει τις συλλογές του πάντα με άξονα το χαμόγελο και αυτό είναι το μόνο που χρειάζεται κανείς για να βρει το ιδανικό ζευγάρι.

ZOUMBOULAKIS GALLERIES
Σετ 3 skateboards, Andy Warhol - Flowers, €620

H&M

Μεταλλικό παγούρι,
από τη συλλογή
Women + Waves
x H&M, €14,99

ADIDAS

Αθλητικό παπούτσι
Parley Ultra Boost DNA,
από ανακυκλωμένα
απορρίμματα και δίχτυα
ψαρέματος που
συλλέχθηκαν από
τους ωκεανούς

YAMAMAY

Υφασμάτινες μάσκες
προσώπου

HUAWEI

Ασύρματα ακουστικά FreeBuds 3i €99

CARPISA

Σακίδιο πλάτης
€29,95

«Ο καλύτερος τρόπος για να μάθεις ένα σπορ είναι να

παρακολουθείς πώς κινείται και πώς ντύνεται ο πρωταθλητής»

(ατάκα σε αθλητικό φόρουμ στο διαδίκτυο)

HUAWEI

Watch GT 2e €159

CONVERSE

Μποτάκι με τρακτερωτό
διπλό πάτο από τη σειρά
Converse Twisted Classics

XIAOMI
MI ELECTRIC SCOOTER ESSENTIAL
Το πιο έξυπνο σκούτερ της πόλης!

Το τέλειο σκούτερ πόλης, κομψό, φορητό (μόλις 12 κιλά),
χρειάζεται μόλις 3 δευτερόλεπτα για να αναδιπλωθεί και να
ξεκινήσει! Διαθέτει εξελιγμένο έλεγχο ταχύτητας και ανάκτησης
ενέργειας (KERS), ενώ το σύστημα ελέγχου Cruise Control βοηθά
στη διατήρηση σταθερής ταχύτητας που έχει ρυθμιστεί από τον
οδηγό για ξεκούραστη οδηγική εμπειρία σε μεγάλες αποστάσεις.
Με μέγιστη ταχύτητα 20 χλμ./ώρα και αυτονομία μπαταρίας 20 χλμ.,
αντιολισθητικά ελαστικά 8,5 ιντσών που απορροφούν αποτελεσμα-
τικά τους κραδασμούς, διπλό σύστημα πέδησης και δισκόφρενο
στον πίσω τροχό και σύστημα E-ABS στον μπροστινό τροχό,
το Mi Electric Scooter Essential κερδίζει τις εντυπώσεις
στο δρόμο με το στιλ του και την ασφάλειά του!

Δείτε περισσότερα για το Προϊόν:
<https://www.xiaomi-greece.gr/>
Διάθεση και Υποστήριξης
Info Quest Technologies

GLAMAZON

Forgive our rent

Ο τοίχος έχει τη δική του
φωνή και μιλάει για
μια μεγάλη στεγαστική
κρίση στις ΗΠΑ

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Forgive our rent. Σύνθημα σε ένα
καλοβαμμένο τοίχο. Άκου τον τοί-
χο, έχει κάτι να σου πει. Κι έχει να
σου πει πως εξαιτίας της κορωνο-
ύφεσης περισσότεροι από είκοσι
εκατομμύρια Αμερικανοί κινδυνεύουν με
έξωση από τώρα έως τον Οκτώβριο. Όταν
εμείς ευλογημένοι με τόση θάλασσα, άμμο
και ήλιο σκεφτόμαστε ακρογιαλιές και τα-
βερνάκια. Και να σε κυνηγάει ο κορωνοϊός,
που οδήγησε στην απώλεια ενός τεράστι-
ου αριθμού θέσεων εργασίας στην άλλη
πλευρά του Ατλαντικού, και να κινδυνεύεις
να μείνεις χωρίς στέγη πάνω από το κεφά-
λι σου. Το παλιάκι «κεραμίδι» που κάποτε
ακουγόταν μίζερο και αφόρητα μικροα-
στικό, εδώ, σε εμάς. Τόσο πολύτιμο εκεί,
σε αυτούς. Η κρίση εκτιμάται ότι θα ξεπε-
ράσει κι αυτή του 2008 στη χώρα, όπου ο
Μπάιντεν ζήτησε να μην καταβάλλονται
ενοίκια όσο διαρκεί η κρίση του κορω-
νοϊού. Πώς είναι δυνατόν η πλουσιότερη
χώρα του κόσμου να αφήνει χωρίς στέγη
τόσους ανθρώπους; Η μεγάλη πλειοψη-
φία των φτωχότερων οικονομικά στρω-
μάτων δίνουν κάτι παραπάνω από το 40%
του μισθού τους στο ενοίκιό τους. Και στα
δικά μας, τα κανονικά, όχι της κρίσης, οι
25ρπδες, 28ρπδες, 30ρπδες και πολύ βάλε
κινδυνεύουν να μείνουν για... πάντα με τη
μαμά και τον μπαμπά καθώς είναι αδύνα-
τον με τους μισθούς που βγάζουν να νοι-
κιάσουν δικό τους αξιοπρεπές σπίτι. Ίσως
και οποιοδήποτε σπίτι, και να μπορούν να
πληρώσουν ενοίκια, ρεύματα, κινητά και
φυσικά ίντερνετ. Εφόσον βρουν δουλειά
και παραμείνουν σε αυτή. Τα ωράρια
εξοντωτικά με την επωδό να δουλέψουν
τώρα που είναι νέοι. Πίσω στην Αμερική.
Υπάρχει κι ένα μορατόριουμ που κάπως
απαλύνει την κατάσταση και λειτουργεί ως
δίχτυ προστασίας για το ένα τέταρτο του
συνόλου των ενοικιαστών. Είναι το ομο-
σπονδιακό μόνον ασφαλιστικής ανεργίας
ύψους 600 δολαρίων το οποίο οι δικαιού-
χοι λαμβάνουν επί 13 εβδομάδες και οι επι-
ταγές των 1.200 ευρώ που διανεμήθηκαν
οριζόντια για την ανακούφιση από την κρί-
ση του κορωνοϊού. Είναι και ένα επίδομα
500 δολαρίων για κάθε παιδί, είναι κι άλλα.
Είναι μια ογκώδης οικονομική ανακούφιση
2,2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Δεν είναι
ότι τα χρήματα δεν φτάνουν για όλους, εί-
ναι ότι δεν έχουν φτάσει σε όλους. Πολλά
κρατικά συστήματα ασφαλιστικής ανεργίας
δεν κατάφεραν να συμβαδίσουν με τόσες
αιτήσεις, ένα μεγάλο ποσοστό εργαζο-
μένων δεν πληροί τις προϋποθέσεις για
ομοσπονδιακές παροχές ανεργίας και
άλλοι δουλεύουν «μαύρα». Η κρίση του
κορωνοϊού σαρωτική. Έως τις 25 Μαρτίου
είχαν μείνει για πρώτη φορά άνεργοι περί-
που 3,3 εκατομμύρια Αμερικανοί.

Στη Νέα Υόρκη το ένα τέταρτο του συνό-
λου των ενοικιαστών αδυνατεί να πληρώ-
σει το νοίκι του, ούτε τον Μάρτη δεν έχει
καταβάλει. Στη Νέα Υόρκη, όπου ακόμα και
η Σάρα Τζέσικα Πάρκερ έβαλε τη μάσκα
της για να πουλήσει η ίδια τα παπούτσια
της. Όχι επειδή δεν πουλήθηκαν οι ψηλο-
τάκουνες γόβες της λόγω κορωνοϊού. Η
θρυλική Κάρι Μπράντσοου εγκαινίασε το
σούπερ ντούπερ κατάστημά της στο Με-
γάλο Μήλο των αντιθέσεων.

CITY GUIDE

Δημήτρης Πλατανιάς

Λίγες μέρες πριν την πρώτη live εμφάνισή του στο διπλό γκαλά της Εθνικής Λυρικής στο Ηρώδειο, ο Δημήτρης Πλατανιάς μιλά στην Α.Υ. για την όπερα στην εποχή του κορωνοϊού

Της ΛΕΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

ΦΩΤΟ: CATHERINE ASHMORE

Κανονικά, σε μια συνέντευξη με τον «διεθνή» μας βαρύτονο, θα μιλούσαμε για την καριέρα του και τους ρόλους που τον σημάδεψαν, για τις μετακλήσεις του στα μεγάλα λυρικά θέατρα της Ευρώπης, για τις μελλοντικές εμφανίσεις του. Μόνο που το καλοκαίρι αυτό τίποτα δεν είναι κανονικό. Στη σύντομη κουβέντα μας, με αφορμή την επιστροφή του επί σκηνής, έπειτα από μήνες αναγκαστικής... αφωνίας, ο Δημήτρης Πλατανιάς μιλά για τις ανατροπές, για την αβεβαιότητα που έφερε η πανδημία, επιχειρεί να φανταστεί το νέο τοπίο που διαμορφώνεται για τον κόσμο της όπερας στη μετά Covid-19 εποχή και συνιστά ψυχραιμία και υπομονή.

Το γκαλά όπερας στο Ηρώδειο είναι η πρώτη ζωντανή εμφάνισή σας στο κοινό έπειτα από αρκετούς μήνες. Πώς αισθάνεστε; Ανυπομονείτε; Ομολογώ ότι υπάρχουν ανάμικτα συναισθήματα χαράς και αβεβαιότητας, όμως σίγουρα νομίζω πως είναι καιρός να πάρουμε μπρος ξανά έστω και με αυτόν τον τρόπο, δηλαδή με συναυλίες στη θέση ολόκληρων παραγωγών όπερας. ►

INFO

Ο Δημήτρης Πλατανιάς συμμετέχει στο Γκαλά Όπερας με τους Κρασσιμίρα Στογιάνοβα και Ρικκάρντο Μάσσι, στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού στις 26 Ιουλίου, ενώ στις 9 Αυγούστου θα δώσει ένα προσωπικό Ρεσιτάλ στο Αμθιθέατρο Κάστρου Καλαμάτας.

Πώς θα περιγράψατε την καθημερινότητά σας στη διάρκεια του lockdown; Η αναγκαστική αργία ήταν για εσάς μια ευκαιρία για ξεκούραση, για περισυλλογή και ανασύνταξη ή προσπαθήσατε να κρατήσετε τους συνήθεις ρυθμούς σας

Τα μεγάλα λυρικά θέατρα του κόσμου –και η Λυρική– έδειξαν γρήγορα αντανakλαστικά και σχεδόν ταυτόχρονα με την έναρξη του lockdown, πρόσφεραν δωρεάν σπουδαίες παραγωγές όπερας

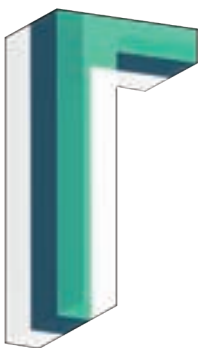
Μπορείτε να φανταστείτε μια παραγωγή μεγάλης όπερας στην εποχή του Covid-19, με όλους τους περιορισμούς που επιβάλλονται; Στο θέατρο μπορούν να βρεθούν λιγοπρόσωπα έργα ή μονόλογοι, στο ρεπερτόριο της όπερας όμως τέτοιες επιλογές είναι ελάχιστες. Τι πιστεύετε ότι θα γίνει μέχρι να επανέλθουμε στην

Το γεγονός ότι παντού επικρατεί αβεβαιότητα, ότι τα μελλοντικά σας σχέδια, σε επαγγελματικό τουλάχιστον επίπεδο, μπορούν ανά πάσα στιγμή να ανατραπούν είναι κάτι που σας δημιουργεί ανασφάλεια; Πώς το διαχειρίζεστε; Δεν νομίζω ότι μπορούμε να κάνουμε πολλά πάνω σ' αυτό, με ψυχραιμία πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά τη γνώμη μου αυτή η πρωτόγνωρη κατάσταση, σε ένα πλαίσιο συνεχούς ετοιμότητας, αμφισβήτησης ενίοτε, άρα και ανασφάλειας ή τέλος πάντων μη εφησυχασμού που, ούτως ή άλλως, προϋποθέτει αυτό το «επάγγελμα». ●

102.5
ATHENS
VOICE
RADIO

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

TO SOUNDTRACK
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΓΕΥΣΗ

Επιμέλεια
ΝΕΝΕΛΑ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

Vassilenas Parkside Νύχτες καλοκαιριού στη δροσερή πλατεία Μαδρίτης

Ένας ακόμη λόγος να αγαπήσεις το καλοκαίρι στην Αθήνα

Καθισμένη κάτω από τα δέντρα κι έχοντας δίπλα τις φουντωτές πρασιές που λειτουργούν σαν φυσικός πράσινος «τοίχος» και με απομονώνουν από τον θόρυβο της κεντρικής λεωφόρου πίσω μου, πίνω ήδη το πρώτο μου ποτήρι λευκό παγωμένο κρασί – Νόστος του Μα-νουσάκη από Μοσχάτο Σπίνας και είναι υπέροχο! Βρίσκομαι στο Vassilenas Parkside, το θερινό pop up που στήθηκε πάνω στη μικρή, ρο-μαντική πλατεία Μαδρίτης, πίσω από το Χίλτον και την Εθνική Πινακοθήκη. Είναι πανέμορφος ο δροσερός αυτός καινούργιος κήπος της πόλης, έχει τα δέντρα του, ωραίο οικολογικό βότσα-λο κάτω και μια σειρά από μοντέρνα μεν φωτιστικά, τύπου γιρλάντα δε, ό-πως οι παλιές ταβέρνες, να κρέμονται από ψηλά. Η θρυλική μπακαλοταβέρ-να που άνοιξε στον Πειραιά στις αρ-χές του προηγούμενου αιώνα έχει ήδη κλείσει 3

χρόνια στο κέντρο της Αθήνας και συνεχίζει την ένδοξη ιστορία ως ένα εξαιρετικό, αστικό (και πολυβραβευμένο) εστιατόριο με δημιουργικά ελ-ληνικά πιάτα. Ξεκινάμε με χειροποίητο προζυ-μένιο ψωμί που έχει ψηθεί στον ξυλόφουρνο και με το «καλωσόρισμα» του σεφ, μια σπανακόπιτα σε μορφή μους και πεντανόστιμη. Συνεχίζουμε με τα... ιερά και τα όσια, δηλαδή την ιστορική τα-ραμοσαλάτα του Βασιλείου που έρχεται σε ικανή ποσότητα μαζί με ξεροψημένες αραβικές πίτες – αποδεικνύονται εξαιρετικά βοηθητικές στο τσιμπολόγημα. Εξαφανίζουμε την καπνιστή με-λιτζάνα με την ντομάτα και το τσίλι και περνάμε σε carpaccio φαγκρί, γεμάτο δροσιά και αρώμα-τα. Δυο ποτήρια λευκό μετά, υποδεχόμαστε το

πιάτο-ύψος της βραδιάς: καλαμάρι ψητό πάνω σε φάβα, με αλμύρες πίκλα, μελάνι σουπιάς και σουτζουκι Δράμας – κάποιους μπορεί να τους ξενίσει το άκουσμα του συνδυασμού, εγώ απλά θα πω πως ήταν βόμβα νοστιμιάς! Τελειώνουμε με ωραιότατο μπακαλιάρο με φινό κουρκούτι, δίπλα του μια ανάλαφρη μαγιο-νέζα σκόρδου και μια πολιτι-κη σαλάτα δουλεμένη με kimchi. Στα καλύτερά του ο πολύ καλός και χαμηλών τόνων σεφ Μάνος Γαρνέλης, αυτή τη σεζόν παρου-σιάζει ένα μενού που δίνει έμφαση στα ελ-ληνικά ποιοτικά προ-ϊόντα, τα οποία «ντύ-νει» με άψογες τεχνικές, πλούσια φαντασία αλλά και βαθιά πραγματική νοστι-μιά. Κλείσαμε με μους γιαούρτι με φρέσκιες φράουλες και ένα, πιο πληθωρικό αυτό, εκμέκ με σεμιφρέντο από φιστίκι Αιγίνης και μα-στίχα. Ο δροσερός κήπος, το μενού, το εξαιρετικό σέρβις, η πολύ καλή λίστα κρασιών και πάνω απ' όλα η αίσθηση θερινής ραστώνης σε μία από τις πιο όμορφες πλευρές του κέντρου προσφέρουν ένα γοητευτικό σύνολο, μια όμορφη αθηναϊκή καλοκαιρινή εμπειρία που ανεπιφύλακτα σας συ-στήνω! Ανοιχτά κάθε μέρα από Δευτέρα μέχρι και Σάββατο, από το σούρουπο (και για aperitivo με ποτήρι κρασί από €5 μαζί με κάποιο ωραίο συνο-δευτικό μεζεδάκι) μέχρι τα μεσάνυχτα. ●

Βρασίδα 13, όπισθεν Χίλτον, 2107210501, € 40-50 / άτομο

Ένα ποτήρι κρασί έρχεται... delivery

Με μια ωραία και υ-πέροχα καινοτόμα ιδέα έκανε δυναμική επανεκκίνηση μετά την καραντίνα το wine bar **Vintage**. Ο Πάνος Κυ-ριαζής και η ομάδα του διάλεξαν περισσότερα από 30 διαφορετικά ελληνικά κρασιά από την τεράστια συλλογή του Vintage και με αυτά δημιούργησαν μια wine list που θα προσφέρε-ται σε ποτήρι (150ml). Όχι σε κάποιο από τα τραπέζια του Vintage, αλλά... όπου θέλουμε! Η νέα υπηρεσία *Wine Delivery per Glass* χρη-σιμοποιεί το σύστημα Coravin, βάζει τα κρα-σιά σε μικρές γυάλινες φιάλες με πώμα ασφα-λείας και μας τα στέλνει delivery! Οι παραγγελί-ες γίνονται μέσω Wolt και efood και η διανομή αφορά το κέντρο της Αθήνας και τις γύρω πε-ριοχές. Αν βρίσκεστε ε-κτός των περιοχών του κέντρου, επισκεφθείτε το e-shop του Vintage (www.winebarathens.com) ή καλέσετε στο 213 0296570. Υπάρχει και δυνατότητα παρα-λαβής από το κατάστη-μα με απευθείας κλήση και 10% έκπτωση.

TASTE
POLICE

Της ΝΕΝΕΛΑΣ
ΓΕΩΡΓΕΛΕ

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ /
ΠΡΟΣΩΠΑ /
ΑΦΙΞΕΙΣ /
ΣΥΝΤΑΓΕΣ /
TIPS ΓΕΥΣΗΣ

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

22 Ιουλίου (ΥΤΙΥΑ 22. JULI)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ερικ Πόπε ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Άντρεα Μπέρντζεν, Αλεξάντερ Χόλμεν, Ελι Ριάνον, Μίλερ Όσμπορν, Τζένι Σβένεβιγκ

Στις 22 Ιουλίου 2011 η Νορβηγία βρέθηκε σε κατάσταση σοκ ύστερα από τη δι-
πλή επίθεση θανάτου του ακροδεξιού τρομοκράτη Άντερς Μπέρινγκ Μπράιβικ
σε κυβερνητικά κτίρια του Όσλο και στην κατασκήνωση παιδιών του Εργατικού
κόμματος στο νησί Ουτόγια. Το χρονικό του θανάτου στην κατασκήνωση της
Ουτόγια ξετυλίγεται μέσα από το βλέμμα της νεαρής μαθήτριας Κάγια που έχει
όνειρό της να πολιτευτεί κάποτε και βρίσκεται εκεί μαζί με τη μικρή αδελφή της
Εμίλια, την οποία έχει υπό την ευθύνη της.

Γυρισμένο σε realtime και με ένα περίτεχνο μονοπλάνο διάρκειας
72 λεπτών (όσο ακριβώς διήρκεσε η επίθεση του Μπράιβικ κατά
την οποία βρήκαν τον θάνατο 77 άτομα, άλλα 99 τραυματίστη-
καν σοβαρά και περισσότερα από 300 υπέστησαν σοβαρά ψυχικά
τραύματα) το «22 Ιουλίου» είναι μια δυνατή ματιά πάνω στην ψυχολο-
γία και τις αντιδράσεις των νεαρών θυμάτων απέναντι σε ένα γεγονός
που δεν μπορούν να κατανοήσουν —και κυρίως να αντιληφθούν τις
πραγματικές διαστάσεις του— ακόμη και αρκετή ώρα ύστερα από το ξε-
κίνημά του. Στην εισαγωγή του φιλμ οι αρχικές εικόνες των εκρήξεων
στο Όσλο μεταφέρουν την ανησυχία στην κατασκήνωση της Ουτόγια
αλλά κανείς δεν μπορεί να φανταστεί τη συνέχεια. Οι νεαροί κατασκη-
νωτές βρίσκονται ακόμη σε χαλαρούς ρυθμούς από το χτεσινοβραδινό
πάρτι και παρότι η ειδήση της επίθεσης στο Όσλο πέφτει σαν κεραμίδα
στα κεφάλια κάποιων —όχι όλων— ξεκινά μια θεωρητική κουβέντα γύ-
ρω από την πιθανή ταυτότητα των δραστών ή τον ρόλο της Νορβηγίας
στο Αφγανιστάν κι αν συνδέεται με το συμβάν. Κάποιοι υποψιάζονται
την Αλ Κάιντα — «δεν μπορεί να ευθύνεται η Αλ Κάιντα για τα πάντα»
λέει η Κάγια η οποία πάντως διαφωνεί με τον Πέτερ στο αν η Νορβηγία
πολεμά στο Αφγανιστάν ή απλώς προσφέρει «ειρηνευτικές λύσεις». Κι
ενώ τα πειράγματα και οι αστεϊσμοί συνεχίζονται, οι πρώτοι πυροβο-
λισμοί ακούγονται. Από εδώ και πέρα παύει κάθε σχέση με τη γνώριμη
καθημερινότητα και ο εφesusχασμός δίνει τη θέση του σε έναν εφιάλτη.
Το συγκλονιστικό με το φιλμ είναι πως πατάει σε αυθεντικές μαρτυ-
ρίες για να δώσει μια ψευδοντοκιμαντεριστική αναπαράσταση του
μακάβριου γεγονότος. Η φιγούρα του ακροδεξιού Μπράιβικ φαίνεται
από μακριά σε ένα και μόνο πλάνο, αφού η ηλεκτρισμένη κίνηση της
κάμερας είναι συνεχώς κολλημένη πάνω στην Κάγια. Το ανατριχια-
στικό λαχάνιασμά της γίνεται επίκληση για την ίδια τη ζωή σε ένα φιλμ
που δεν μοιάζει με την περισσότερο πλήρη εικόνα της τραγωδίας που
είχε φτιάξει το 2018 ο Πολ Γκρίνγκρας στο «22 July», αλλά η αποσπα-
σματικότητα του Ερικ Πόπε έχει βαρύτητα καθώς και άποψη, ενώ δίνει
τη συγκινητική ανάγνωσή της από την πλευρά των άτυχων θυμάτων.

ΑΚΟΜΗ

► Το «Ενα ντιβάνι
στην Τυνησία»
(ArabBlues) (-) κινημα-
τογραφικό ντεμπούτο
της Μανέλ Λαμπιντί
είναι μια κωμωδία που
προσεγγίζει την τυνησι-
ακή κοινωνία μέσα από
ένα μωσαϊκό διαφορε-
τικών χαρακτήρων και
ιδιόρρυθμων καταστά-
σεων.

► Το αρχαιτικό φιλμ
νουάρ του Ζαν Πιερ
Μελβίλ «Ο αστυνό-
μος» (****) φέρνει στο
ίδιο κάδρο τους Αλέν
Ντελόν και Κατρίν
Ντενέβ σε μια ιστορία
για ληστείες, μοιραίες
γυναίκες, προδοσίες και
ανελέπτα κυνηγητά.

► Ο Λουί Μπουνιουέλ
στην «Κρυφή γοητεία
της μπουρζουαζίας»
(****½) κατάφερε το 1972
να αποτυπώσει γλαφυ-
ρά όλη τη σάτιρά του
πάνω στην παρακμή
και την υποκρισία της
αστικής τάξης.

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

No Tenet, no party

Οδός Μαλασάνια 32 (MALASANA 32) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Άλμπερτ Πίντο
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μπεγκόνα Βάργκας, Ιβάν Μάρκος, Μπέα Σεγκούρα

Το 1976 η οικογένεια Ολμέδο μετα-
κομίζει από το χωριό στη Μαδρί-
τη «όπου όλοι έχουν θέση εδώ»
και αγοράζει ένα παλιό διαμέ-
ρισμα στην οδό Μαλασάνια
32 πραγματοποιώντας ένα
νέο ξεκίνημα στη ζωή της.
Πολύ σύντομα αρχίζουν να
κάνουν την εμφάνισή τους
περίεργα συμβάντα που σχε-
τίζονται με τον παλιό ένοικο
του διαμερίσματος.

Η ανατριχιαστική εισαγωγή από το 1972
μάς δίνει μια εικόνα για το πώς φτιάχνονται οι αστικοί μύθοι και οι
ιστορίες με τους μπαμπούλες των στοιχειωμένων σπιτιών. Το μετά
από 4 χρόνια πέρασμα στην επόμενη εποχή —ένα σχόλιο για τη
μετάβαση της Ισπανίας του Φράνκο στη δημοκρατία— δεν γίνεται
ομαλά και συντείνει στη διατήρηση των παραπάνω μύθων. Όταν
η ταπεινή οικογένεια των Ολμέδο φτάνει στη Μαδρίτη, μοιραία θα
έρθει αντιμέτωπη με την αλήθεια που κρύβεται πίσω από το σκε-
πτικό της φυγής της στη μεγάλη πόλη. Άλλος ένας νεοφερμένος
καταλανός σκηνοθέτης που ξέρει τα μυστικά του αστικού τρόμου
είναι ο Άλμπερτ Πίντο, ο οποίος στη δεύτερη μόλις ταινία του κατα-
σκευάζει ένα άρτιο, συμπαγές και άκρως λειτουργικό σύνολο που
θα αποζημιώσει πλήρως τους λάτρεις του φανταστικού.

Έλα όπως είσαι (COME AS YOU ARE) **½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ρίτσαρντ Γουόνγκ
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Γκραντ Ρόζενμeyer, Χέιντεν Ζίτο, Ράβι Πατέλ, Γκα-
μουρέι Σιντιμπέ, Ζανίν Γκαράφαλο

Τρεις νέοι με ειδικές ανάγκες το
σκάνε από τις οικογενειές τους
κι επιχειρούν ένα παράτολμο
road trip στο Κεμπέκ με σκοπό
να χάσουν την παρθενιά τους.

Η αφοπλιστική χάρη τούτης
της ιδιοσυγκρασιακής και α-
πόλυτα feelgood δραμεντί δεν
μπορεί να περάσει απαρατήρη-
τη, ενώ η ταχύτητα που πηγαίνο-
έρχεται μεταξύ γέλιου και συγκί-
νησης το σενάριο είναι για σεμινάριο.
Κρίμα που στις ακαταμάχητες περιπέτειες
των τριών πρώων επιλέγεται να μπει στο τέλος ένας αχρείαστος
γλυκανάλατος και πέρα ως πέρα politically correct συμβολισμός
—το ερωτικό ειδύλλιο του τυφλού με την οδηγό τους— για να κλεί-
σει ιδανικά το σχόλιο περί αποδοχής της διαφορετικότητας.

Το κλαμπ των χωρισμένων (DIVORCE CLUB) *½

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μικαέλ Γιουν ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Αρνό Ντικρέ, Φρανσουά-
Ξαβιέ Ντεμεζόν, Οντρέι Φλερό, Καρολίν Ανγκλάντ, Μικαέλ Γιουν

Ο τρόπος που ο Μπεν ανακαλύπτει ότι
η αγαπημένη του σύζυγος τον απα-
τά μετά από πέντε χρόνια γάμου
είναι σοκαριστικός και ανα-
φέρεται ως παράδειγμα από
τον ψυχολόγο του προς τους
άλλους ασθενείς του ότι πά-
ντα υπάρχει κάτι χειρότερο κι
αυτό είναι η ιστορία του Μπεν.
Στην κρίσιμη ώρα έρχεται ένας
φίλος από τα παλιά και σώζει τον
ήρωα από τα χειρότερα.

Γαλλική κωμωδία της σειράς που πίσω από
το χαζοχαρούμενο ύφος του πρωταγωνιστή της κρύβει τις παρα-
δοσιακές γαλλικές νευρώσεις: επιφανειακά και γλυκερά μηνύματα
περί έρωτος και άλλων δαιμονίων, αντρικές γουρουνιές και παρ-
ελαση στερεοτύπων και χαρακτήρων, μαζικές υστερίες και παλι-
μπαϊδισμοί σε καταστάσεις που σταματά η λογική.

-«Μαμά, μην ανησυχείς. Το νησί Ουτόγια είναι το πιο ασφαλές μέρος στον κόσμο (»22 Ιουλίου»)

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΘΕΑΤΡΟΥ

«Έξοδος» Προς την Ιερά Οδό των Αισθήσεων

Η Πηνελόπη Χατζηδημητρίου γράφει κριτική για την παράσταση «Έξοδος» του **Θεόδωρου Τερζόπουλου**, στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Έξοδος - Η Τέχνη μετά την Πανδημία» του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών, στις 18 Ιουλίου.

Φωτό: JOHANNA WEBER

Τι θέλουμε να είμαστε, πιο έξυπνοι ή πιο σοφοί; Η πανδημία έβγαλε στο άπλετο φως αυτό το κρίσιμο δίλημμα, μια και εδώ και καιρό η επιστήμη μοιάζει να προσπερνά την κοινωνία σ' έναν ξέφρενο αγώνα δρόμου, συσσωρεύει γνώση πολύ πιο γρήγορα από ό,τι εκείνη αποκτά σοφία. Πώς διαχειριζόμαστε, λοιπόν, τα επιτεύγματά μας, τους καρπούς της ανθρώπινης ευφυΐας;

Και το θέατρο στην Covid-19 εποχή καλείται να τοποθετηθεί απέναντι σ' αυτό το δίλημμα –έξυπνο ή σοφό; Ξεκινώντας από αυτό το ίδιο. Από την αμφισβήτηση του εαυτού του μια και ο ιός το έχει ήδη αμφισβητήσει, αμφισβητώντας την αναγκαιότητά του. Στον 21ο αιώνα, το θέατρο είναι σίγουρα έξυπνο – παίζει την τεχνολογία στα δάχτυλά του, παίζει το επικοινωνιακό παιχνίδι στα δάχτυλά του, παίζει την οικονομία στα δάχτυλά του. Αν, όμως, ο κόσμος επιθυμεί να γυρίσει στην κανονικότητά του, το θέατρο δεν πρέπει να επιστρέψει εκεί. Γιατί ένα «κανονικό» θέατρο δεν είναι ζωντανό θέατρο. Αν ο κόσμος περιμένει το πολυπόθητο εμβόλιο για να γίνει πάλι «κανονικός», το θέατρο στον 21ο αιώνα πρέπει να φτιάξει τα δικά του σώματα και αντι-σώματα. Εν μέσω αυτών των διεργασιών που ξεκίνησαν με τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος λόγω της πανδημίας την πολύ δύσκολη άνοιξη που όλος ο πλανήτης έζησε, το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών συνεργάστηκε με τον **Θεόδωρο Τερζόπουλο** και οργάνωσε την πρώτη του εκδήλωση στην νέα εποχή, με τον τίτλο «Έξοδος»: Η Έξοδος από μια πραγματικότητα που όπως φαίνεται τελειώνει, προς μια νέα. Το κεντρικό γεγονός του διημέρου ήταν η ομώνυμη παράσταση «Έξοδος» στον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών, με τη σύμπραξη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Φωκίδας, σε επιμέλεια - διδασκαλία του Θεόδωρου Τερζόπουλου και τη **Σοφία Χιλλ** να εμπνεύει χρησμούς της Πυθίας και τρεις μονολόγους από τη Μήδεια, την Άλκηστη και την Αντιγόνη.

Η «Έξοδος» δεν είναι απλά και μόνο μια ακόμα συγκλονιστική παράσταση αρχαίου δράματος του Θεόδωρου Τερζόπουλου. Η Έξοδος είναι το σκηνικό μανιφέστο του μεγαλύτερου εν ζωή, διεθνούς Έλληνα σκηνοθέτη για ένα Νέο Θέατρο στη Νέα εποχή. Είναι η θέση του στα ερωτήματα που έθεσε ο ιός, κατ' αρχήν για τον άνθρωπο και αναπόφευκτα για το θέατρο ως ζωντανό αισθητικό και κοινωνικό γεγονός. Η «Έξοδος» είναι η ζωντανή Διακήρυξη και Απόδειξη ότι η Ιερά Οδός του ανθρώπου και του θεάτρου περνάει μέσα από το Σώμα, μέσα από τις Αισθήσεις. Σώματα δωρικά σαν αυτό της Σοφίας Χιλλ σε πλήρη εναρμόνιση με τη φύση τους και τη φύση, σε ανοιχτό διάλογο με τα θαυμαστά επιτεύγματα του πολιτισμού και τα ερείπιά του. Σώματα ανοιχτά στην συνεύρεση με τον εαυτό τους και με τον άλλο, άρα σώματα ανοιχτά στην μεταμόρφωση. Σώματα ντυμένα το παλλόμενο και δονούμενο σώμα τους και –στην περίπτωση της Σοφίας Χιλλ– απέρριπτα αλλά επιβλητικά μαύρα κοστούμια και υφάσματα (της **Λουκίας**), που οι πτυχώσεις και οι ροές τους ενώνονται με τις γραμμές, τις κινήσεις και τις μεταμορφώσεις του φυσικού και αρχαιολογικού τοπίου, του σώματος ως τοπίου. Τα τραγικά κείμενα εδώ –οι μονόλογοι της Μήδειας, της Άλκηστης και της Αντιγόνης– δεν λειτουργούν ως φρόντο και σχολιασμός στο σημερινό πανδημικό δράμα, αλλά υποδεικνύουν τον τρόπο να δούμε τα παρόντα και τα μελλούμενα. Κι αυτό χάρη στην ερμηνεία τους από την Σοφία Χιλλ, από αυτή την ιέρεια και πριμαντόνα του ελληνικού θεάτρου. Ο τραγικός λόγος της Σοφίας Χιλλ, «ακαλλώπιστος» και «αμύριστος», όπως έλεγε ο Ηράκλειτος για εκείνον της Σίβυλλας, έχει πετάξει κάθε αρχαίο στολίδι και αρχαιοπρεπή μεγαλοπρέπεια. Είναι βαθιά σπλαχνικός, άρα ογκωδώς ανθρώπινος. Μια φωνητική παρτιτούρα φυσικών συχνοτήτων που μετατρέπει τον τραγικό λόγο σε λάλον ύδωρ που αναβλύζει από τα βάθη του σώματος και σαν τα ιερά νερά της Κρυσταλίας πηγής μάς βοηθάει να καθαρθούμε. Να καθαρίσουμε τη στάση μας στα τραγικά έργα των ανθρώπων, τα δικά μας έργα, να επανακαθοριστούμε. Είναι στον φυσικό χρόνο και στον φυσικό χώρο της φωνής της Χιλλ, υπό τον ακατάπαυστο ήχο ενός τζιτζικιού και τον αντίλαλο των Φαιδριάδων, που με αξιοπρέπεια πενήθησε το βράδυ της παράστασης τον σε κρίση εαυτό μας, την πτώση του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού μετά την ύβρη (για να μιλήσουμε με όρους τραγωδίας). Είναι σ' αυτό τον κοινό χρόνο και τόπο της φωνής της Σοφίας Χιλλ που οι θεατές βγήκαμε από τον οίκο μας, τον οίκο της καραντίνας, και συναντηθήκαμε με μια αίσθηση δυνατής και ικανής πολιτικής κοινότητας μπροστά στην συνειδητοποίηση της κοινής μας μοίρας, και αναλογιστήκαμε το από δω και πέρα, τη συλλογική μας ευθύνη για τις βιολογικές ζωές των άλλων και τη φύση. Κι αυτό δεν το κατάφερε ο τραγικός λόγος από μόνος του, τα νοήματα και οι σηματοδοτήσεις του, αλλά η φωνή και το σώμα της Σοφίας Χιλλ, σ' αυτό το απέρριπτο θέατρο των ιερών Πηγών. Ξαν τις τραγικές ηρωίδες της παράστασης, στην έξοδό μας από τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών, είχαμε πια επίγνωση ότι «Έξοδος» είναι η στιγμή του αναστοχασμού, η στιγμή της συνειδητοποίησης ότι η φύση δεν είναι μόνο εκεί έξω, αλλά ότι ο καθένας μας φέρει μέσα του ένα μικρό κομμάτι φύσης. Ο Τερζόπουλος με αυτό το σκηνικό μανιφέστο υπέδειξε την Ιερά Οδό, τον δρόμο που πρέπει να πάρει το θέατρο σήμερα αν θέλει να αναπτύξει τις δικές του πολιτισμικές τεχνικές αλλαγής και να συντονίσει τα του οίκου του με τον δήμο. Ακόμα κι αν αυτό σημαίνει το τέλος της παντοδυναμίας του σκηνοθέτη και το τέλος του θεατρικού ναρκισσισμού. **Α**

Έχουμε και λέμε: καινούργιος *Sunset* δίσκος για τον Paul Weller, μικρό βιβλιαράκι με άρθρο του Βάλτερ Μπένγκιαμιν, οι *bdrmm* στους δρόμους των *Ride*, οι *Bauhaus* του 1981, ο Μάντης στο Netflix, η Hania Rani από το *Gdansk* και το Βερολίνο και οι *Keleketla!* από το Λονδίνο και τη Νότια Αφρική (ταυτοχρόνως). Καλή συγκομιδή για ένα καλό καλοκαίρι...

Αν δεν είχε στήσει με τους Jam αυτή την απίθανη αναβίωση της mod κουλτούρας σε συνδυασμό με μια ιδιαίτερη –μελωδικότερη και λιγότερο θυμωμένη– εκδοχή του punk, αν δεν είχε κωθεί βαθιά στη γαλανομάτικη soul δίνοντας –τουλάχιστον– ένα απίθανο ντεμπούτο με τους Style Council, αν δεν είχε γράψει out of the blue κάτι απίστευτα τραγούδια, όπως –ας πούμε– τα *Wild Wood* και *You Do Something To Me*, δεν θα ασχολούμασταν καθόλου με τον 15ο δίσκο ενός γκριζομάλλη Βρετανού, που αντί να φωτογραφίζεται με μια –έστω– πολύχρωμη ομπρέλα κάτω από τον βροχερό ουρανό του Surrey, βολτάρει και απαθανατίζεται στην απογευματινή λιακάδα της Sunset Boulevard.

Όμως, και πάλι δεν θα ασχολούμασταν καθόλου, αν ο δέκατος πέμπτος δίσκος του Paul Weller ήταν μια ακόμη σουπίτσα από τις πολλές που ζουν ανάμεσά μας, ακόμη κι αν συναντούσες στο track listing του ένα ή δύο καλά τραγούδια.

Το *Sunset* είναι μια θαρραλέα κίνηση από έναν μουσικό που ακολουθεί κάθε φορά τον ήχο που βρίσκεται πιο κοντά στην καρδιά του. Κι αν υπήρξαν σ' αυτά τα τριάντα κάτι χρόνια αρκετές αστοχίες, εδώ ανακαλύπτει τον πιο σύντομο δρόμο σύνδεσης μαζί της: φωτεινή αμερικάνικη λευκή soul με πολλά γυναικεία φωνητικά, με άρτιες παλιομοδίτικες ενορχηστρώσεις, με πλούσια έγχορδα και έντονες αναφορές σε όσα και όσους τον στοιχειώνουν: την Alice Coltrane, τον David Bowie, τον George Harrison, τη βρετανική pop, τους mods, τον Βούδα. Ηλιόλουστο και ταυτόχρονα εσωτερικό, αυτό εδώ είναι ένα album που επιβάλλεται να βάλεις στο πικάπ σου. Ε, ναι, βινύλιο, εννοείται!

➤ Αγαπώ τα μικρά βιβλία. Και αντιγράφω: «Ο χαρακτήρας και το πεπρωμένο, συνήθως θεωρούνται ως αιτιωδώς συνδεδεμένα μεταξύ τους, ο χαρακτήρας περιγράφεται ως αιτία του πεπρωμένου. Ο συλλογισμός που υποφώσκει εδώ είναι ο ακόλουθος: αν, από τη μία πλευρά, ο χαρακτήρας ενός ανθρώπου –δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο αντιδρά– ήταν γνωστός σε όλες του τις λεπτομέρειες και αν, από την άλλη, όλα τα γεγονότα μέσα στις περιοχές στις οποίες πλησίασε αυτός ο χαρακτήρας ήταν γνωστά, τότε θα μπορούσε να προβλεφθεί με ακρίβεια τόσο ό,τι θα συνέβαινε σ' αυτόν, όσο κι ό,τι αυτός θα κατόρθωνε». Έτσι ξεκινάει το πολύ μικρό βιβλιαράκι Χαρακτήρας και Πεπρωμένο, ένα σύντομο άρθρο του Βάλτερ Μπένγκιαμιν, που δημοσιεύτηκε το 1921. Όλα όσα ξέρουμε για τον Μπένγκιαμιν είναι παρόντα: η σχέση του με τον ιστορικό υλισμό, τον εβραϊκό μυστικισμό και τον γερμανικό ιδεαλισμό δίνουν τον τόνο σ' ένα κείμενο που καταφέρνει να πλησιάσει τη δυτική λογική μέσω μυστικιστικών τρόπων. Η φιλοσοφική του ματιά έρχεται να συναντήσει τη λογοτεχνικότητα, που συνόδευε πάντα τα γραπτά του. Ακόμη κι αν εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με το τεράστιο σπασμάς *Το έργο τέχνης στην εποχή της τεχνολογικής του αναπαραγωγικότητας*, το μικρό αυτό βιβλιαράκι έχει τη δική του μοναδική και ιδιαίτερη αξία.

➤ Συνδέουν τους *Cure* με τους *Ride* και τους *Bauhaus* με τους *Radiohead* για να δημιουργήσουν ένα σκοτεινό και βόρειο (Hull/Leeds) shoegaze

album από αυτά που θ' ακούσεις αρκετές φορές στο repeat. Σε αντίθεση με τα ήθη της εποχής που θέλουν τα συγκροτήματα να θεωρούν ως μονάδα μέτρησης της τέχνης τους το ένα και μοναδικό τραγούδι, οι *bdrmm* φαίνονται να συγκεντρώνουν τις δυνάμεις τους στο να δημιουργήσουν το album –και όχι το track– των ονείρων τους. Έτσι, στο *Bedroom* δεν διστάζουν να συνδέσουν κάποια τραγούδια μεταξύ τους –attacca θα το αποκαλούσε ο Beethoven– δείχνοντας πιο είναι το σημαντικό γι' αυτούς. Και ναι, φτιάχνουν ένα από τα κορυφαία album της χρονιάς.

➤ Αρκούδι και μισός άνθρωπος είναι το εξώφυλλο ενός από τους πιο επικίνδυνους δίσκους του 1981. Είναι η χρονιά που το καθαρόαιμο punk μοιάζει να έχει τελειώσει. Έτσι, αναζητάς σε σκοτεινότερες κατευθύνσεις ήχους που να έχουν κάποιο νόημα. Το ότι είσαι μόλις 17 παίζει τον ρόλο του, κι επειδή είσαι ήδη αρκετά μανιακός, πρέπει να βάλεις δίπλα στο *Closer* (Joy Division) και το *Seventeen Seconds* (The Cure) έναν δίσκο που να αξίζει αυτή

τη θέση. Ίσως βγαίνει λίγο πιο glammy απ' ό,τι θα 'θελες, κάπως πιο Bowie, ας πούμε, και παράλληλα κάπως πιο σκοτεινό αλλά το *Mask* των *Bauhaus* κρύβει μέσα τους τις πιο βαθιές συγκινήσεις της μετεφηβικής σου κατάστασης. Όταν τελειώνει η ακρόαση, το στομάχι σου είναι σφιγμένο και ξέρεις καλά –τουλάχιστον– ότι «the passion of lovers is for death».

➤ Είναι κάπως παράξενο μία από τις πιο ακραίες serial killers της Γαλλίας να συνεργάζεται με τον γιο της –που τώρα είναι αστυνομικός– ώστε να σταματήσουν μαζί έναν νέο serial killer που την αντιγράφει. Η σειρά *Ο Μάντης* (La Mante) στο Netflix κερδίζει τις εντυπώσεις με τον γρήγορο ρυθμό, τις ενδιαφέρουσες ερμηνείες, την ισορροπία μεταξύ σκληρότητας και συγκίνησης, τον πλούτο των συναισθημάτων και το σασπένς. Αν και πήρε πολύ καλές κριτικές, η σειρά έμεινε στον ένα μόλις κύκλο των έξι επεισοδίων, πράγμα που είναι εξαιρετικό –τελικά– για την οικονομία της.

➤ Η Hania Rani (Ranisewska) έρχεται από το Gdansk της Πολωνίας αλλά πλέον μένει περισσότερο καιρό στο Βερολίνο παρά στην πατρίδα της. Μετά το αριστουργηματικό ηλεκτρονικό περσινό της ambient album *Esja*, κυκλοφορεί τώρα από την ίδια εταιρεία, την αγγλική Gondwana, το *Home*, έναν ακόμη καλύτερο δίσκο, όπου δίπλα στα μινιμαλιστικά ambient στοιχεία προσθέτει φωνητικά και πιο προχωρημένα ηλεκτρονικά. Η φωνή της ακούγεται την ίδια στιγμή εύθραυστη και ζεστή και η προφορά της φέρνει μερικές φορές στο μυαλό την Beth Gibbons των Portishead. Λίγο πιο χειμερινό απ' όσο θα ήθελες αυτόν τον Ιούλιο, αλλά ένας δίσκος που αξίζει να πάρεις τώρα για να ακούσεις με τα πρώτα κρύα.

➤ Ότι οι Coldcut είναι απίστευτες γάτες, το ξέραμε. Έχουν υπάρξει project τους που δεν ένιωσα να μ' ενδιαφέρουν, δεν υπήρξε όμως ούτε μια φορά που να θεώρησα ότι αυτό που επιχειρούν είναι άνευ νοήματος. Η πιο πρόσφατη συμβολή τους στο αέναο ανακάτεμα των ήχων έρχεται με το ομώνυμο album των *Keleketla!*, ένα σχήμα που πέρα από τους δύο Coldcut, αποτελείται από μουσικούς που έρχονται από τη Νότια Αφρική. Οπότε: αφρικάνικοι ρυθμοί με τα ανάλογα φωνητικά, η jazz της μαμάς ηπείρου, το απίστευτο groove των Coldcut που εδώ παίρνει φωτιά, ένας εξαιρετικός rapper (Yugen Blakrok), μια σπουδαία μορφή του afrobeat (Tony Allen) και μια φρεσκάδα που δεν θα τολμούσες να φανταστείς ούτε στα πιο κρυφά αφρικάνικα όνειρά σου. **A**

BIBLIO

Επιμέλεια:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Τζορτζ Πελεκάνος: Ο διάσημος συγγραφέας αστυνομικού μίλησε στην ATHENS VOICE με αφορμή το νέο του βιβλίο, «Ο άντρας που επέστρεψε» (εκδ. Πατάκη)

Είναι ο Τζορτζ Πελεκάνος ο σημαντικότερος σύγχρονος συγγραφέας αστυνομικού; Τι ερώτηση! Με το τεράστιο έργο που εξέδωσε από το 1994 έως σήμερα, ο ελληνοαμερικανός μυθιστοριογράφος έδωσε μια διαφορετική διάσταση στον τρόπο που απολαμβάνουμε το νουάρ. Χωρίς ποτέ να γίνεται κραυγαλέα, η πένα του έλκεται από το σκοτεινό άκρο του ηθικού φάσματος σαν μαγνήτης. Τα βιβλία του περιηγούν τον αναγνώστη στα άδυτα του υποκόσμου, στην αγριότητα του περιθωρίου και την αυτοκαταστροφικότητα των χαρακτήρων που στέκονται στο χείλος του γκρεμού, ενώ παράλληλα εξιστορούν τα τεχνάσματα της επιβίωσης και το πείσμα των ηρώων της διπλανής πόρτας για εξιλέωση – χωρίς περιττή δραματικότητα, πάντοτε με μέτρο και προπάντων βαθύ ανθρωπισμό. Η λογοτεχνία τον καθιέρωσε, η τηλεόραση τον έκανε διάσημο, μέσα από τη δουλειά του σε emblematic series του HBO, όπως τα «The Wire» και «The Deuce».

Σε καλύτερη φόρμα από ποτέ, ο βάρδος της Ουάσινγκτον επανακάμπτει με το «Ο άντρας που επέστρεψε» (εκδόσεις Πατάκη, μετάφραση **Αντώνης Καλοκύρης**), όπου τρεις πρωταγωνιστές χάνουν και κυνηγούν την ακεραιότητά τους στους δρόμους μιας μητρόπολης που βιώνει τις

Τζορτζ Πελεκάνος «Ο Τραμπ είναι η κραυγή της λευκής οργής»

Συνέντευξη του μυθιστοριογράφου
που μεγαλουργεί στο
«Ο άντρας που επέστρεψε»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΘΑΝΟΥ

έντονες αναστατώσεις της σύγχρονης Αμερικής. Ένα βα-
θύτατα πολιτικό και κοινωνικό σχόλιο για την εποχή μας,
το 21ο βιβλίο του Τζορτζ Πελεκάνος είναι ταυτόχρονα το
γοητευτικότερο αφήγημα του συγγραφέα ο οποίος έχει
χαρακτηριστεί «εθνικός θησαυρός». Στη συνέντευξή του
στην ATHENS VOICE, ο κορυφαίος μυθιστοριογράφος
μιλά για την πολιτική και υγειονομική κρίση των ΗΠΑ, τον
ρατσισμό, τα κοινωνικά κινήματα, τον Τραμπ, τις κρίσιμες
εκλογές του Νοεμβρίου και την ακλόνητη πίστη του στα
ωφέληματα της φιλαναγκνωσης.

**Πέρα από αστυνομικό μυθιστόρημα, «Ο άντρας που
επέστρεψε» είναι μια ωδή στην κοσμογονική δύνα-
μη της λογοτεχνίας. Ο Μάικλ Χάντσον είναι ένας άν-
δρας με εγκληματικό παρελθόν, ώσπου η επαφή με
τα βιβλία τον μεταμορφώνει. Υπάρχει χώρος για διά-
βασμα στην εποχή του συνδρόμου διάσπασης προ-
σοχής και των διαρκών ψηφιακών περισπασμών;
Οπωσδήποτε. Το βιβλίο θα είναι πάντα εδώ. Εξαιτίας της
πανδημίας, οι άνθρωποι διαβάζουν περισσότερο από
ποτέ. Η λογοτεχνία θα επιβιώσει και θα ευδοκιμήσει.**

**Μπορούν να ευεργετήσουν οι βιβλιοθήκες και οι λέ-
σχες ανάγνωσης το σωφρονιστικό σύστημα στις
ΗΠΑ;** Διευθύνω λέσχες ανάγνωσης σε φυλακές εδώ και
χρόνια. Δεν θέλω να κάνω πομπώδεις δηλώσεις για τα
αποτελέσματα, μπορώ όμως να πω ότι εμπλουτίζουν τις
ζωές των κρατούμενων, έστω και για λίγες ώρες. Καμιά
φορά αυτό αρκεί.

**Κάτοικος της Ουάσινγκτον ως το μεδούλι, τοποθε-
τείτε ξανά το μυθιστόρημά σας σε μια πόλη η οποία,
παρά τις αλλαγές στη δημογραφία, τις υποδομές και
την οικονομία, διατηρεί τον πολυπολιτισμικό χαρα-
κτήρα της. Πόσο έχει δοκιμάσει την κοινότητά σας
το κλίμα που καλλιεργεί η τωρινή διακυβέρνηση;
Έχει δοκιμάσει το ηθικό ολόκληρης της χώρας. Σε συν-
δυασμό με την πανδημία, έχει δημιουργηθεί ένα φρικτό
κοκτέιλ ανασφάλειας. Αλλά πλησιάζουμε στο τέλος.
Έρχεται η ώρα του λογαριασμού.**

**Η «Ιστορία» είναι μια λέξη που επιμένει να επανέρχε-
ται στο μυθιστόρημα, είτε σε σχέση με τη χάρντοκ
μουσική σκηνή της δεκαετίας του 1980 και την ηθική
που έχει ενσταλάξει στον πληθυσμό της Ουάσινγκτον
μέχρι σήμερα, είτε στην ευρύτερη έννοιά της και στον
τρόπο που διαμορφώνει τις κοινωνικές και φυλετικές
σχέσεις στις ΗΠΑ. Καθώς οι δημαγωγοί και οι λαϊκι-
στές καθορίζουν την ατζέντα παγκοσμίως, θα λέγατε
ότι βιώνουμε τη σκοτεινή πλευρά της Ιστορίας; Είναι
μια σκοτεινή εποχή, αξίζει ωστόσο να θυμόμαστε ότι οι
δημαγωγοί πηγαίνουν και έρχονται, και αναπόφευκτα θα
επιστρέψουν. Να γιατί πρέπει να επαγρυπνούμε.**

**Διαχρονικά οι χαρακτήρες σας αυτοπροσδιορίζο-
νται μέσα από τη σχέση τους με την κουλτούρα, κυ-
ρίως μέσω της μουσικής και του κινηματογράφου.
Στο «Ο άντρας που επέστρεψε», το ενδιαφέρον μετα-
τοπίζεται στη λογοτεχνία. Γιατί;** Η ποπ κουλτούρα μας

*“Το μυθιστόρημα του
Τζορτζ Πελεκάνος «Ο
άντρας που επέστρεψε»
κυκλοφορεί από τις εκ-
δόσεις Πατάκη. Στις ίδιες
εκδόσεις κυκλοφορούν
επίσης: «Drama city», «Ο
κπιουρός της νύχτας», «Το
αδιέξοδο», «Η προμήθεια»
και «Το Δίδυμο»*

διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό, ακόμη και όταν
δεν το συνειδητοποιούμε. Στο συγκεκριμένο
μυθιστόρημα, ήθελα να δείξω ότι τα βιβλία μπο-
ρούν να μας εμπνεύσουν να λάβουμε καλύτε-
ρες αποφάσεις. Προσφέρουν χάρτη πλοήγη-
σης για τη ζωή.

**Μάικλ Χάντσον, Φιλ Ορνέιζιαν, Άννα Κάπλαν:
πόσο δύσκολο στάθηκε να φέρετε τόσο ετε-
ρόκλητες προσωπικότητες μαζί;** Αν το καλο-
σκεφτείς, οτιδήποτε κάνω, συμπεριλαμβάνο-
ντας την τηλεόραση, είναι μια εξερεύνηση της
αμερικάνικης μητρόπολης και των διαφορετι-
κών ψυχισμών που τη συνθέτουν. Μου αρέσει η
ποικιλομορφία στους χαρακτήρες, συμβάλλει
στη δημιουργία της αίσθησης μωσαϊκού.

**Ένα εφηβικό πάρτι αποχαλινώνεται και γίνε-
ται αφορμή να εμβαθύνετε στη σύγχρονη
μάστιγα των ναρκωτικών στις ΗΠΑ. Οι ουσίες αλλά-
ζουν μαζί με τις εποχές και οι μέρες του κρακ, της
κοκαΐνης και των αμφεταμινών ανήκουν στο παρελ-
θόν. Πώς εξελίσσεται η κρίση των οπιοειδών που έ-
χει στοιχίσει τόσες ζωές στην Αμερική;** Καθόλου καλά
και η κατάσταση χειροτέρεψε την περίοδο της πανδημί-
ας. Η φαρμακευτική βιομηχανία ευθύνεται για την πανε-
θνική εξάπλωση των οπιοειδών στο όνομα του κέρδους.
Οφείλει να αναλάβει και το κόστος της απεξάρτησης.

**Οι υπέρμαχοι της λευκής υπεροχής κάνουν επίσης το
πέρασμά τους από το μυθιστόρημα. Θα μπορούσε να
ειπωθεί ότι οι εξελίξεις των τελευταίων ετών έχουν
ενδυναμώσει κάθε ακροδεξιά και ρατσιστική τάση
της κοινωνίας, μήπως όμως ήταν και κάτι που εν-
δρευε πάντοτε κάτω από την επιφάνεια;** Δυστυχώς,
δεν πιστεύω ότι υπάρχει θεραπεία για τον ρατσισμό
στην Αμερική. Θεωρούσα ότι θα μπορούσε να εκλείψει
με τον θάνατο τον παλαιότερων γενεών. Προφανώς δεν
ισχύει κάτι τέτοιο. Ένα είναι βέβαιο, πρόκειται για πρό-
βλημα το οποίο δεν μπορεί να επιλυθεί μονάχα από τους
μαύρους, φιλειρηνικά ή όχι. Οι καλοί Αμερικανοί κάθε
φυλής και εθνικότητας πρέπει να συνδράμουν. Μπορού-
με να κάνουμε τη διαφορά. Συμβαίνει ήδη. Πολλοί μαζί
μπορούμε.

**Είναι σε θέση να πετύχει ουσιαστικές αλλαγές το κί-
νημα Black Lives Matter έπειτα από όλες τις διαμαρ-
τυρίες;** Η Ιστορία θα δείξει. Πιστεύω πάντως ότι μόνο η
επιθετική διαμαρτυρία μπορεί να επιφέρει αλλαγή.

**Είστε θυμωμένος με τον τρόπο που διαχειρίστηκε
την κρίση του κορωνοϊού η κυβέρνηση;** Έκαναν ελά-
χιστα, και στη συνέχεια, εντελώς αναίτια, πολιτικοποίη-
σαν την πανδημία. Και τώρα το πληρώνουμε σαν χώρα.

**Η αμερικανική πολιτική έχει πολωθεί σε σημείο ώ-
στε ακόμη και η χρήση μάσκας ή η χρησιμότητα του
εμβολίου να μετατρέπεται σε ζήτημα ιδεολογικής
στάσης. Ανάμεσα στους εξτρεμιστές, τους συνωμο-
σιολόγους και τους απλούς πολίτες που πασχίζουν
να επιβιώσουν σε κλίμα αβεβαιότητας, υπάρχει δι-
έξοδος;** Το εμβόλιο είναι η μοναδική λύση σε αυτό το
σημείο, μαζί με τις επικείμενες εκλογές του Νοεμβρίου.

**Αρκετοί ισχυρίζονται ότι οι ίδιοι φιλελεύθεροι προ-
κάλεσαν την άνοδο του Τραμπ, με τη στάση τους σε
σειρά ζητημάτων. Συμφωνείτε;** Όχι. Ο Τραμπ είναι η
τελευταία κραυγή της λευκής οργής. Η άνοδος ενός
μαύρου προέδρου αφύπνισε τους ρατσιστές, τους θρη-
σκευτικούς φονταμενταλιστές και την ακροδεξιά. Αυτοί
εξέλεξαν τον Τραμπ. Ήταν αυτοί και η καταστροφική κα-
μπάνια της Χίλαρι Κλίντον που το προκάλεσαν όλο αυτό.

**Αισιοδοείτε για τις πιθανότητες του Τζο Μπάιντεν
στις προσεχείς εκλογές; Θα αποχωρήσει επεισοδια-
κά ο Τραμπ σε περίπτωση ήττας;** Ο Μπάιντεν θα κερδί-
σει και ο Τραμπ θα καταδικαστεί για τα εγκλήματά του. Ο
στρατός θα τον συνοδεύσει, αν αρνηθεί να φύγει.

**Υπάρχει πιθανότητα να συνεχιστεί η τόσο γόνιμη
συνεργασία σας με τον Ντέιβιντ Σάιμον έπειτα από
το φινάλε του «The Deuce»;** Το διάστημα αυτό ετοιμά-
ζουμε μια σειρά για λογαριασμό του HBO σχετικά με την
αστυνομία της Βαλτιμόρης. Βασίζεται σε πραγματικά γε-
γονότα και στα πεπραγμένα ενός διεφθαρμένου σώμα-
τος αστυνομικών, οι οποίοι κατέληξαν στη φυλακή. Δεν
θα είναι σίκουελ του «The Wire», ωστόσο συγκεντρώ-
νουμε την ίδια ομάδα σεναριογράφων. Ανυπομονώ να
ξαναπιάσω δουλειά. **A**

ΦΩΤΟ: NICHOLAS HUNT/GETTY IMAGES

BIBΛΙΟ

Η ΜΑΝΙΝΑ ΛΕΕΙ «ΜΗ ΦΟΒΑΣΑΙ»

Είναι αυτή η εποχή του χρόνου που η **Μανίνα Ζουμπουλάκη** κυκλοφορεί νέο βιβλίο

Του ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΝΕ (panikoval500@gmail.com)

Φωτό: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΦΑΜΑΝΩΛΗΣ

Είναι εκείνη η εποχή του χρόνου που η Μανίνα Ζουμπουλάκη κυκλοφορεί νέο βιβλίο κι εγώ τη συναντάω και υποδυόμαστε τους ξένους και της κάνω συνέντευξη. Το αστείο είναι ότι, κάθε φορά, μαθαίνω κάτι καινούργιο για αυτήν που, ίσως, σαν φίλη μου, να μην το είχα προσέξει. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τα βιβλία της: Ξέρεις το γράψιμό της, είναι πολυγραφοτάτη και busybody, αλλά πάντα, κάθε νέος τίτλος, δίνει και κάτι καινούργιο. Τώρα, την ιδανική στιγμή, καλοκαίρι πριν τις διακοπές, έρχεται με το νέο της βιβλίο «Μη φοβάσαι» (εκδ. Παπαδόπουλος) και ολοκληρώνει μία αθηναϊκή τριλογία με ηρωίδα μια Αθηναία που, όσο κι αν νομίζεις ότι την ξέρεις, τελικά ανακαλύπτεις πράγματα και σκέψεις της που δεν φανταζόσουν. Όπως κάνουν σε όλες τις καλές συνεντεύξεις πια, μιλήσαμε εξ αποστάσεως – και στο τέλος δώσαμε ραντεβού και με τους υπόλοιπους για να πάμε για καφέ.

Να 'μαστε πάλι εδώ, με το καινούργιο βιβλίο σου, Μανίνα. Το οποίο έρχεται να συνεχίσει την τριλογία που είχες ξεκινήσει πριν λίγα χρόνια. Μπορείς να μας βάλεις ξανά στην ιστορία αυτών των τριών βιβλίων; Η ηρωίδα και στα τρία είναι η Δώρα, ευκαιρική ξεναγός. Στα πρώτα μυθιστορήματα («Κάτι μου κρύβεις», «Ακουσέ με») τη γνωρίσαμε μέσα από τις περιπέτειες, την όχι συνηθισμένη οικογένεια και τα όχι στάνταρ ερωτικά της: είναι χωρισμένη, ο πρώην της είναι γκέι, έχουν δύο μεγάλα παιδιά και καλές σχέσεις μεταξύ τους. Η Δώρα έχει διαίσθηση ή 7η αίσθηση, «βλέπει» μέσα στο μυαλό των άλλων μερικές φορές. Στο τρίτο βιβλίο η ιστορία της συνεχίζεται, τα παιδιά της βρίσκουν προσωρινές δουλειές, χωρίζει ή δεν χωρίζει με τον φίλο της, λύνει ή δεν λύνει το μυστήριο των δολοφονιών, ο πρώην της κάνει ή δεν κάνει επιτέλους outing στον φασίστα αδερφό του... Αρχικά σκεφτόμουν ότι είναι η τριλογία του φασισμού – και στα τρία βιβλία, η Δώρα αντιμετωπίζει κάποιο είδος φασισμού. Αλλά η Αθήνα είναι η βάση της ιστορίας της (στο «Μη φοβάσαι», η Αττική) οπότε φάνηκε καλύτερο το «Τριλογία της Αθήνας».

Τι συμβαίνει στο τρίτο βιβλίο; Μέχρι πού μπορείς να πεις χωρίς να κάνεις spoiler; Είχα τελειώσει την πρώτη γραφή το φθινόπωρο του '19, ξεκινάει με κάποιες δολοφονίες ηλικιωμένων στα Βόρεια Προάστια – είχα διαβάσει κάτι σχετικό στις ειδήσεις. Η Δώρα διαισθάνεται ότι αυτός που σκοτώνει, και κλέβει αρχαία νομίσματα από ηλικιωμένους συλλέκτες,

δουλεύει για ένα Αφεντικό. Κι ενώ ξεναγεί το «ιδιαιτέρω» γκρουπ αμερικανών τουριστών στο Λαύριο, αισθάνεται ότι ο δολοφόνος θεωρεί τους γέροντες άχρηστους, γι' αυτό τους σκοτώνει. Έχει και ρομάντσο η υπόθεση – η κυρίως σχέση της είναι στον αέρα, ενώ παίζει ένας σέξι Πολωνός σοφέρ που την αποδιοργανώνει, και λίγα λέω... Μετά ο μεγάλος της γιος αρχίζει κι αυτός να «βλέπει», ενώ η κόρη της μπλέκει χωρίς να το καταλάβει, και κινδυνεύει. Κινδυνεύει και η Δώρα, αλλά αυτά έχει το σασπένς!

Κρίνοντας και από την ηρωίδα του αμέσως προηγούμενου βιβλίου σου, το «Ημερολόγιο μιάς 82χρονης», βλέπω να σε απασχολεί ιδιαίτερα η τρίτη ηλικία. Θες να μου μιλήσεις λίγο για αυτό; Με απασχολεί επειδή μεγαλώνουμε εμείς, η παρέα μας, και οι γονείς μας, όσοι ζούνε ακόμα. Με το «Ημερολόγιο της 82χρονης» ασχολήθηκα πολύ με τα θέματα της Τρίτης και Τέταρτης Ηλικίας, αλλά το «Μη φοβάσαι» το δούλεμα από πριν. Είναι κανα-δυο χρόνια τώρα που το Τέλος έρχεται όλο και πιο κοντά. Οπότε, γράφω για να το ξορκίζω, ή και για να το διασκεδάσω όσο γίνεται.

Πιστεύεις ότι η ελληνική κοινωνία είναι εκθρική προς την τρίτη ηλικία; Έχει τοποθετήσει τους ηλικιωμένους σε στερεότυπα και αρνείται να τους δει οπουδήποτε αλλού; Η ελληνική κοινωνία είναι καλύτερη από τη σουηδική, που βάζει τη μαμά σε ίδρυμα από τα 70, κι ως είναι ωραίο το ίδρυμα, με σιντριβάνια και κλαίουσες (ιτιές). Στην Ελλάδα, η γιαγιά μεγαλώνει τα εγγόνια, μαγειρεύει για τα παιδιά της, συχνά μένει μαζί ή από πάνω/κάτω τους. Είμαστε κοντά στους Κινέζους, που σέβονται τους ηλικιωμένους, αλλά είμαστε και γαϊδούρια όσον αφορά τους ξένους γέροντες, τους μη συγγενείς μας. Έχεις δει πώς κορνάρουν οι οδηγοί, όταν προσπαθεί να βγει από ταξί ένας ηλικιωμένος; Ή το πώς κανείς δεν δίνει τη θέση του στον παππού, όλοι κάνουν ότι δεν τον βλέπουν...

Η τωρινή σου ηρωίδα τι γυναίκα είναι; Πού τη συναντάς στην Αθήνα; Πώς ζει; Είναι περίεργο άτομο, όπως όλοι μας. Προσπαθεί να τα βγάλει πέρα, κι αυτή δεν πιστεύει πώς έχει καταφέρει να μεγαλώσει τα παιδιά της. Δεν είναι νοικοκυρά, μια ζωή δούλεψε, άντε να ανοίξει φύλλο στα 40φύεγα. Ερωτεύεται λάθος γκόμενους, δεν το κάνει θέμα, σπκώνει τους ώμους και προχωράει. Μένει στους Αμπελόκηπους, σε (νοικιασμένο) διαμέρισμα. Ο γιος της είναι 22, η κόρη της 19, μένουν μαζί της αλλά ξενοκοιμούνται συνέχεια, όπως όλα τα συνομήλικα τους. Η κολλητή της έχει το πρακτορείο στο οποίο δουλεύει η Δώρα – στην Αθήνα, με έδρα το Σλίβεν της Βουλγαρίας.

Τι ποσοστό δικό σου υπάρχει μέσα σε αυτήν την ηρωίδα; Ποια δικά σου στοιχεία χρησιμοποιείς στα βιβλία σου γενικότερα; Κάμποσα! Η Δώρα τρώει σαν κι εμένα – χάλια, μικροποσότητες –, κοιμάται επίσης χάλια αλλά οπουδήποτε, σκοτώνεται για τα παιδιά της, βλέπει όνειρα, είναι αισιόδοξη αν και «πέφτει» πότε-πότε, δεν συνεννοείται με τους γκόμενους παρόλο που πάντα είναι κολλημένη με κάποιον/οιους... οι ηρωίδες μου είναι πολύ καλύτερες από εμένα αλλά όχι σούπερ-γούμεν – άμα δεν χάνει στροφές μια ηρωίδα, δεν σε αγγίζει. Οι δικές μου χάνουν ολόκληρους δρόμους, όχι μόνο στροφές.

Έχεις γράψει και θεατρικά έργα. Τι σε εμπνέει περισσότερο να γράφεις; Και τι μεθόδους χρησιμοποιείς; Δεν έχω ιδέα, απλώς δεν μπορώ να ΜΗ γράφω κάτι. Έγραψα π.χ. ένα θεατρικό για τον Θοδωρή Γκόνη, για να ανέβει στην Καβάλα, σε αφιέρωμα στα κλειστά σπίτια... αυτός μου είπε την ιδέα. Μερικές φορές ακούω κάποια φίλη, ή διαβάζω ένα βιβλίο ή άρθρο, και μου κατεβαίνει μια εικόνα. Σίγουρα κάτι δεν πάει καλά – ό,τι και να συμβαίνει, ψάχνομαι πώς θα το επεξεργαστώ γράφοντας....

Μίλα μου λίγο για τα μαθήματα δημιουργικής γραφής. Δίνεις συχνά τέτοια σεμινάρια, έχεις κυκλοφορήσει και βιβλίο σχετικό. Γιατί γίνεται όλο και πιο δημοφιλή αυτά τα courses; Θέλει ο κόσμος να γράψει ενώ η εποχή του Τουίτερ σου λέει μόνο 160 χαρακτήρες; Το να ξέρεις να γράφεις είναι πάντα επίκαιρο. Αισθάνομαι πολύ περήφανη για τους ανθρώπους που πέρασαν από σεμινάρια μου – κι έγραψαν μετά βιβλία, διηγήματα, θεατρικά, οτιδήποτε. Καλά, για μένα οι 160 χαρακτήρες είναι βουνό, πιο εύκολα σου γράφω 1.600 ή 16.000 λέξεις με νόημα, παρά 160!

Τι συμβουλή έχεις να δώσεις σε έναν ή μία επίδοξο συγγραφέα; Κάτι που μου έχει πει ο Φρέντυ Γερμανός: όσο περισσότερο γράφεις, τόσο καλύτερα γράφεις.

Τι κάνεις αυτό τον καιρό; Είμαι σίγουρος ότι έχεις ήδη γράψει ένα σενάριο ή έχεις αρχίσει το επόμενο βιβλίο ή ετοιμάζεις για δημιουργικό course σε κάποιο όμορφο νησί ή τελειώνεις κάποιο νέο θεατρικό ή... Σενάριο, τελειώσαμε και περιμένουμε. Θεατρικό, επίσης. Βιβλίο, βγαίνει όπου να 'ναι. Θα πάω στη Θάσο για τον Ιούλιο με την οικογένεια, μετά δεν έχω σκεφτεί ακόμα. Αλλά όλο και κάτι θα μου κατέβει αύριο μεθαύριο... **A**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ /
ΕΚΔΟΣΕΙΣ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ /
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

Το απαγορευμένο κουτί

Μια μαγική σειρά έρχεται από την OnTime Books, έχοντας ήδη κερδίσει τις εντυπώσεις στο εξωτερικό

ΝΑΤΑΣΣΑ ΛΟΥΠΠΟΥ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

ΤΟ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΟ ΚΟΥΤΙ

OnTime Books

Το «Μυστικό της Μαγείας» είναι το πρώτο βιβλίο της Νατάσσας Λούππου και έχει ήδη προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον ανάμεσα στο αγγλόφωνο αναγνωστικό κοινό, καθώς κυκλοφορεί από την OnTime Books, τον εκδοτικό οίκο με έδρα το Λονδίνο που είναι ο μόνος που μεταφράζει έργα Ελλήνων και Κύπριων συγγραφέων στην αγγλική γλώσσα. Αλλά υπάρχουν κι άλλα καλά νέα: Το «Μυστικό της Μαγείας» κυκλοφορεί σε πολύ πρόσφατα και στα ελληνικά. Το βιβλίο της Ροδίτισσας συγγραφέως, η οποία ζει και εργάζεται στη Μαδρίτη, έχει ήδη προκριθεί σε δύο διαγωνισμούς στο εξωτερικό. Καταλαμβάνει την 7η θέση στη γενική κατάταξη του διαγωνισμού του Online book club και τη 2η στην κατηγορία Young adult, ενώ μέχρι τώρα είναι πρώτο σε ψήφους του κοινού στον διαγωνισμό του TCK Publishing, στην κατηγορία Children's book.

«Το «Μυστικό της Μαγείας» είναι μια σειρά βιβλίων την οποία θα μπορούσαμε να εντάξουμε στο ρεύμα του Μαγικού Ρεαλισμού. Μια μαγική βαλίτσα ταξιδεύει τα παιδιά σε όλον τον κόσμο, σε σημαντικά γε-

γονότα που σημάδεψαν την ανθρωπότητα. Εκεί τα παιδιά καλούνται να πάρουν τις δικές τους αποφάσεις, να υπερασπιστούν το δίκαιο και να βάλουν το δικό τους λιθαράκι στην ιστορία! Και χάρis στην OnTime Books η μαγική βαλίτσα πλέον διασχιζi τα πέρατα της γης. Θα ήθελα να πω ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στον κύριο Δημήτρη Χριστοδούλου που πίστεψε σε αυτό το βιβλίο και το στήριξε εξ αρχής, αλλά και σε όλη την ομάδα της OnTime Books που βάζει τα δυνατά της καθημερινά, για να μας κάνει περήφανους στο εξωτερικό και το καταφέρνει με τον καλύτερο τρόπο!», λέει η Νατάσσα Λούππου.

Στην ιστορία, βρισκόμαστε στις 15 Απριλίου του 2016 και η Τάνια γίνεται 12 χρονών. Στο πάρτι των γενεθλίων της έχει έναν φανταστικό ταχυδακτυλουργό, ο οποίος με τα μαγικά του έχει αφήσει όλους τους καλεσμένους με το στόμα ανοικτό. Όταν τελειώνει το πάρτι, η Τάνια αναρωτιέται αν όλα αυτά που είδε είναι κόλπα που μαθαίνουν οι μάγοι σε κάποια σχολή ή αν υπάρχει στ' αλήθεια μαγεία. Και ανακαλύπτει στο δωμάτιό της μια μυστηριώδη βαλίτσα...

X LALALA PRESENTS

URBAN ATHENS FESTIVAL 2.0

ΣΑΒΒΑΤΟ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
2020

VILLAGERS OF IOANNINA city

PLANET OF ZEUS

Suicidal
Angels

PROJECT
RENEGADE

ΣΤΕ

TerraVibePark

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΠΟΛΟΥΝΤΑΙ: www.hunteragency.gr viva.gr HUNTER AGENCY: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 42 METAL ERA: Ερμιονούλη Μπενάκη 22 ΙΦΑΝΤΑΣ: Σαρρή 46

EPT

102.7
ΔΕΥΤΕΡΟ

ATHENS
ROCK!
96.9

102.8
ATHENS
VOICE
RADIO

ATHENS
www.athensradio.gr

ONEMAN

news
24/7

MAD

RISE
TV

ΕΤΕΡΟΚΕΙΜΕΝΟ
105.5 FM

BIBΛΙΟ

Νάντια Δρακούλα, ποιοι κρύβονται πίσω από τη «Σούπερ Γκρανόλα»;

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Μια υπερφυσική περιπέτεια αθηναϊκής πραγματικότητας με στοιχεία μαύρης κωμωδίας που πηγαινει βόλτα μικρούς και μεγάλους στις αγαπημένες γειτονιές της πόλης. Το νέο μυθιστόρημα της Νάντιας Δρακούλα, «Σούπερ Γκρανόλα», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ποταμός και αποκαλύπτει μια συνταγή που έχουμε ανάγκη σε αυτούς τους παράξενους καιρούς.

Μετά το «Κάμπινγκ», επιστρέφεις με ένα ακόμα μυθιστόρημα για παιδιά, τη «Σούπερ Γκρανόλα». Γιατί γράφεις και για μικρούς κι όχι μόνο για μεγάλους; Το «και» που βάζεις έχει προφανώς νόημα. Ίσως μου είναι ευκολότερο να μιλήσω τη γλώσσα των μικρών για να απευθυνθώ στους μεγάλους. Επίσης, είναι αλήθεια απεριόριστα τα μέσα που μπορείς να χρησιμοποιήσεις για να απευθυνθείς στα παιδιά. Έχει περισσότερη πλάκα... Πάντως η αλήθεια είναι ότι η «Σούπερ Γκρανόλα» διαβάζεται και από μεγάλους.

«Φλωρομπιριμπόνγκολοι», «ΚΔΟΑ», «Οπο», «Ελβιέλες», Patti Smith, Still Corners είναι μερικές από τις αναφορές που επεξηγείς στους αναγνώστες. Μπορεί να εκληφθεί κι ως ένα είδος

προετοιμασίας για τον κόσμο των μεγάλων; Όχι, δεν θα το έλεγα. Είναι περισσότερο η προσωπική μου εμμονή με τις αναφορές που με συναρπάζουν και η τάση μου να τις μοιράζομαι. Από μουσικές και ταινίες που έχω μεγαλώσει μέχρι φράσεις του δρόμου και των τοίχων που μου έχουν κάνει κλικ. Σκέφτομαι πάντα ότι θα είναι ωραίο να μεταφέρεις μια γνώση στα παιδιά με διασκεδαστικό τρόπο. Ας πούμε κάπου ο ήρωάς μου ακούει στο ραδιόφωνο το «Reven Cherie» του Lou Reed, ένα υπέροχο τραγούδι. Κάποιο παιδί ίσως παρακινήθει να ψάξει ποιος ήταν ο Reed και τι έκανε.

Η πόλη είναι το playground όπου η εκκεντρική συμμορία που έχεις σκαρφαστεί δρα. Και ο αστικός χαρακτήρας της ζωντανεύει στις σελίδες μέσα από συνθήματα και περιγραφές. Πώς έβλεπες την Αθήνα σαν παιδί; Τι έχει αλλάξει σήμερα κατά τη γνώμη σου; Σαν παιδί την έχω ζήσει στα 80s, μια εποχή αφθονίας και ανεμελιάς στην Ελλάδα. Τουλάχιστον εγώ έτσι τη θυμάμαι. Με γειτονιές και πλατείες που παίζαμε σκρινάκι και μπάλα, με πολιτικοποιημένους μεγάλους που πλακωνόνταν για τον Παπανδρέου και τον Μητσotάκη στα μπαλκόνια, με ποδόσφαιρο και μπάσκετ, ντίσκο μουσικές και φλερτ παντού. Τη Νέα Σμύρνη και το Π. Φάληρο που μεγάλωσα τα θυμάμαι σίγουρα με πολλές μονοκατοικίες, το κέντρο της Αθήνας ίσως πιο

τσιμεντένιο αλλά και πιο κινηματογραφικό. Τι έχει αλλάξει πιο πολύ; Εμείς και το πώς αντιλαμβανόμαστε τους εαυτούς μας μέσα της.

Η «Σούπερ Γκρανόλα» μπορεί να χαρακτηρίζεται ως «παιδικό μυθιστόρημα» αλλά οι πρωταγωνίστριες-γιαγιάδες συνιστούν, έχω την αίσθηση, μια πινακοθήκη χαρακτήρων του ενήλικου κόσμου. Πότε άρχισες να σκέφτεσαι το στόρι της και πόσο καιρό σου πήρε να το ολοκληρώσεις; Είναι ωραίο αυτό που λες, έτσι είναι. Θέλω να πιστεύω πάντως ότι έχω αγγίξει τις πιο παιδικές εκφάνσεις των βασικών ηρώων, τις πιο αθώες και αυθεντικές. Την ιστορία τη σκεφτόμουν συλλέγοντας εικόνες από τα χρόνια που ζούσα στον Λυκαβηττό. Στη συνέχεια έκανα την έρευνά μου και πολλές συζητήσεις με ενδιαφέρουσες μεγάλες κυρίες που με ενέπνευσαν για τις Γκρανόλες. Από όταν άρχισα να το γράφω εντατικά, γύρω στον ενάμιση χρόνο.

Διάβαζες λογοτεχνία στο σχολείο; Το πρώτο βιβλίο που διάβασες ήταν; Διάβαζα πολύ κλασικούς. Βερν, Δουμά, Ντίκενς, Μπροντέ, Τολστόι, Ζέη, Σαρή, Παπαδιαμάντη κτλ. Το πρώτο που θυμάμαι με μεγάλη αγάπη είναι η «Μυστηριώδης νήσος» του Ιούλιου Βερν, που είναι και βασική αναφορά του προηγούμενου βιβλίου μου, του «Κάμπινγκ».

Τι θυμάσαι από τα σχολικά σου χρόνια; Την προσπάθεια να προσαρμοστώ κάθε φορά που άλλαζα περιβάλλον και κάποιους αγαπημένους καθηγητές που μου άνοιγαν την όρεξη για τα μαθήματά τους.

Το αγαπημένο σου; Έκθεση, κείμενα για το προφανές και γεωγραφία γιατί δίψαγα για να ταξιδέψω στον κόσμο.

Μια υπερφυσική περιπέτεια αθηναϊκής πραγματικότητας. Είναι αυτή η πόλη ένας τόπος όπου όλα μπορεί να συμβούν; Η Αθήνα είναι χαοτική και μαγική παράλληλα. Έχει και ένα βαρύ DNA στο κύτταρό της. Με την έννοια ότι απαιτεί διαρκή αυτοσχεδιασμό έχει τέτοια προοπτική, ναι.

Τι σκέφτηκες όταν τελείωσες τη «Σούπερ Γκρανόλα» και τι ένιωσες όταν την είδες στις προθήκες των βιβλιοπωλείων; Όταν την τελείωσα, ανακούφισα και μικρή λύπη μαζί που έπρεπε να αποχωριστώ τις ηρωίδες μου. Περάσαμε πολύ καιρό μαζί αλλά είχε έρθει η ώρα τους να κάνουν παρέα σε άλλους. Όταν την είδα στα βιβλιοπωλεία, χαρά, τι άλλο;

Τι θα έλεγες σε ένα παιδί που θέλει να γίνει συγγραφέας; Να διαβάζει πολύ και διαφορετικά πράγματα. Να γράφει για ό,τι του κάνει κέφι και να μη συγκρίνεται. **Α**

Οι μαραθωνοδρόμοι της σχέσης και οι δρομείς ταχυτήτων

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Καιρό είχα να διαβάσω τόσο ενδιαφέρον βιβλίο δοκιμιακού χαρακτήρα – βέβαια, είχα πολύ καιρό να διαβάσω οποιοδήποτε δοκίμιο, για να λέμε την αλήθεια. Όμως, ποιος ρομαντικός χαρακτήρας σαν και του λόγου μου δεν θα έμπαινε στον πειρασμό να αγοράσει ένα βιβλίο που έχει τίτλο: Κατά του έρωτα. Το οποίο βιβλίο το έχει γράψει γυναίκα – και δη όμορφη! Τι μπορεί να έχει συμβεί άραγε στη ζωή της, ποιο γεγονός τόσο τραυματικό, για να γράψει 220 σελίδες Κατά του έρωτα;

Όμως δεν άργησα να ανακαλύψω ότι η συγγραφέας διόλου δεν έγραψε μια πολεμική κατά του έρωτα, αλλά μια διαμαρτυρία κατά της μονογαμίας. Η Λάουρα Κίπνις δίνει απλόχερα την ψήφο της στη μοικρεία, που όπως λέει «είναι η μόνη μορφή εξέγερσης ενάντια στο καθεστώς του σύγχρονου ζευγαρώματος». Όπου σύγχρονο ζευγάρι θεωρεί τον δουλικό θεσμό της συμβιωτικής σχέσης, μιας σχέσης που απαιτεί την απόλυτη αφοσίωση των δύο μερών, την ειλικρίνεια, τη σύμπλευση απόψεων, τον αταλάντευτο εξοστρακισμό της απιστίας, την καθαγίαση κοντολογίς του ζεύγους και – όταν το φέρει η ανάγκη – τη σκληρή δουλειά για να σωθεί η σχέση.

«Η απιστία», γράφει η Κίπνις, «είναι η καθιστική διαμαρτυρία ενάντια στο σύνθημα: Ο έρωτας θέλει δουλειά».

Κι όσο για τους όρκους της αιώνιας πίστης, αυτό το «αιώνια μαζί» που είναι το υπέρτατο ιδανικό στις μέρες μας, διαβάζουμε τούτες τις σοφές σκέψεις στο εγχειρίδιο του 12ου αιώνα *De amore et amoris remedio* (Περί του έρωτα και της ιατρειάς του): Όσο περισσότερο βλέπεις την αγαπημένη σου, τόσο ο έρωτας θα εξασθενεί. Κι όσο περισσότερο μιλάς με τον αγαπημένο σου, τόσο θα στερεούνται τα λόγια.

Για τους αρχαίους Έλληνες, γράφει η αμερικάνα Κίπνις, ο έρωτας ήταν μια χαοτική και, συνεπώς, κατά προτίμηση βραχύβια εμπειρία, ενώ ο σκοπός του γάμου ένα τακτικό και νοικοκυρεμένο σπιτικό κι όχι ο δρόμος για τη σωτηρία ή την αυτοπραγμάτωση.

Ωστόσο, γράφει η Κίπνις, στις σημερινές κοινωνίες τα πράγματα έχουν αλλάξει. Η βασική αρχή του σύγχρονου έρωτα είναι η προσδοκία πως η συντροφική μονιμότητα είναι εφικτή. Και αν, τέλος πάντων, ο πόθος σβήσει, τότε εγκαταλείψτε απλώς το σεξ – η έλλειψη επιθυμίας για τον σύντροφο δεν είναι ικανός λόγος για τα δικά σας παρασπράγματα. Έτσι τουλάχιστον προστάζει η κοινωνία. Μόνο που η δοκιμογράφος μάς βγάζει φλύκταινες σε τέτοιες κατηγορικές προσαγές και εντέλει εξεγείρεται Υπέρ του έρωτα.

Το έφερε η τύχη και διάβασα το παρόν καταγγελτήριο κατά της αιώνιας σχέσης σε μια εποχή που αποφάσισα να δοκιμάσω την τύχη μου με τη μονογαμία. Σταχανοβίτης του σεξ κάποτε, τώρα είμαι ιερούργος του αυτοκρατορικού πγκούνου – πρωθιερέα της εσαεί συντροφικότητας.

Διότι, όπως λέει και ο Εκκλησιαστής, υπάρχει καιρός του εναγκαλιζέσθαι και καιρός του απομακρύνεσθαι από του εναγκαλισμού... **A**

Laura Kipnis,
Κατά του έρωτα
(εκδ. Αλεξάνδρεια)

Μυρτώ μου, τα πράγματα είναι απλά.

Τον τελευταίο μήνα μένω με το αγόρι μου που τόσο πολύ αγαπώ, όπως και εκείνος εμένα. Έχουμε αυτά τα καθημερινά καβγαδάκια, καθώς κανένας από εμάς δεν συμβιβάζεται εύκολα. Το πρόβλημα είναι ότι μου λείπει απελπιστικά πολύ η μαμά μου. Τι έπαθα ξαφνικά και ζητάω τη μαμά μου; Πώς μπορώ να σταματήσω να στεναχωριέμαι που δεν μένω πια στο πατρικό μου σπίτι;

Αυτό, αγαπημένη μου, δεν είναι μια δουλειά που έχεις να κάνεις εσύ, είναι μια δουλειά που έχει να κάνει ο χρόνος από μόνος του. Και θα την κάνει θέλοντας και μη – για να μην πω ότι την έχει ήδη κάνει. Κι εμένα μου

έλειπε απελπιστικά πολύ η μαμά μου όταν μετακόμισα για πρώτη φορά σε δικό μου σπίτι. Και συνέχισε να μου λείπει για τα επόμενα 12 χρόνια που ζούσα μακριά από το πατρικό (μακριά, εννοώ 7 χιλιόμετρα). Και συνεχίζει να μου λείπει και σήμερα. Όπως μου λείπουν και πολλά άλλα πρόσωπα και συνθήκες που άφησα ή που άλλαξα τη σχέση μου μαζί τους για να πάω παρακάτω τη ζωή μου. Κάτι χάνεις, κάτι κερδίζεις, τα ξέρουμε αυτά. Αλλά δεν θέλουμε να κάψουμε τη μία και μοναδική μας γύρα σ' αυτόν τον πλανήτη ζώντας με τη μαμά μας για πάντα και παλεύοντας να αποφύγουμε τον πόνο του αποχωρισμού. Όχι.

Υ.Γ. Θα δεις, είναι πολύ ωραία, είναι τέλεια να είσαι και κάτι άλλο εκτός από κόρη. Μόνο ζώντας αλλού το ανακαλύπτεις. Και η σχέση με τη μαμά αποκτά άλλες ποιότητες, πολύτιμες, που δεν ήξερες πριν. Θα δεις.

Έφυγα γιατί είχε ξεφύγει η κατάσταση από τα χέρια μου. Έφτασα να ξυπνάω το πρωί και να μη θέλω να σηκωθώ από το κρεβάτι μου. Είμαι κουρασμένη, με ξενερώνεις συνέχεια, δεν μπορώ άλλο. Οι πράξεις σου, τα λόγια σου, οι αποφάσεις σου είναι κάτι που δεν μπορώ πια να παρακολουθήσω. Δε θέλω να 'ρθεις. Δεν ξέρω, βρες τι κάνεις λάθος, μη με ζαλίζεις. Με ζαλίζεις. Με κουράζεις. Με χαλάς. Με χαλάς, το καταλαβαίνεις; Δεν μπορώ. Δε θέλω να 'ρθεις. Δε θέλω, δε θέλω, δε θέλω. Τώρα δε θέλω εγώ. Πριν δεν ήξερες εσύ αν θέλεις και τι θέλεις. Δυο μήνες τώρα με έχεις από βράδυ σε βράδυ κι

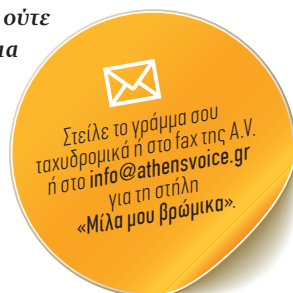
από βδομάδα σε βδομάδα που δεν ξέρω πού είσαι και τι κάνεις και με ανεβοκατεβάζεις. Προχτές το βράδυ κοιμήθηκες στο σπίτι σου, με πήρες μία ώρα και με ξύπνησες γιατί σου ήρθε ξαφνικά να με δεις, μετά το μετάνιωσες, μαλάκα δεν μπορώ, με πήρες μία ώρα χτες το μεσημέρι που είχαμε κανονίσει να έρθεις από το σπίτι στις 11 και μου άρχισες τα γνωστά κάτι έτυχε κ.λπ., δεν μπορώ να ακολουθήσω το πρόγραμμά σου, δεν ξέρω πού είσαι και τι κάνεις. Χτες το βράδυ ήμουνα χάλια. Αύριο πάλι χάλια θα είμαι. Ντάξει, δεν μπορώ να συνεννοηθώ μαζί σου. Την προηγούμενη βδομάδα πάλι τα ίδια. Και την επόμενη και τη μεθεπόμενη πάλι τα ίδια. Πρέπει να είμαι stand by συνέχεια. Μη με ζαλίζεις. Δεν υπάρχει περίπτωση να αλλάξει τίποτα, ούτε εγώ να σε αλλάξω. Σταμάτα να το υπόσχεται. Σταμάτα τα ψέματα.

Δεν πιστεύω πια πως θα αλλάξεις, πως εγώ θα σε αλλάξω. Τέλος.

Όπως είπε και ο Μορφέας στο Νίο, μην προσπαθείς να λυγίσεις το κουτάλι, είναι αδύνατο. Αντί γι' αυτό, προσπάθησε μόνο να καταλάβεις ότι δεν υπάρχει κουτάλι.

Υ.Γ. Το ίδιο νόημα αυτής της φράσης το έχουν επαναλάβει με διαφορετική, πολύ πιο βαρετή διατύπωση ανά τους αιώνες πολλοί και διάφοροι δάσκαλοι της φιλοσοφίας και της ψυχοθεραπείας. Όντως δεν υπάρχει κουτάλι. Αν δεν είναι εκεί από πριν, δεν ήταν ποτέ. Αυτό.

***Πόσα καλοκαίρια πέρασαν από την πρώτη φορά που ευχήθηκα καλές διακοπές από αυτήν εδώ τη στήλη; Κοντεύω πια να χάσω τον λογαριασμό. Το σίγουρο είναι ότι όλα τα πίσω καλοκαίρια, τα καλοκαίρια που ζήσαμε μαζί τόσο χρόνια, ήταν μέρες και νύχτες με ποτά, συνωστισμό και φιλιά, με χορούς και αγγίγματα και αγκαλιάσματα, δεν είχαν μάσκες (εκτός από αυτές που βλέπαμε τους βυθούς), δεν είχαν αντισηπτικές λοσιόν (εκτός από την αμμωνία για τα τοιμήματα), δεν είχαν αγκωνιές (εκτός αν έκανες χορευτικές караγκιοζιές στις 5 το πρωί). Αυτός ο Αύγουστος του '20 δε θα είναι ένας Αύγουστος όπως τον ξέραμε. Έτσι κι αλλιώς ούτε ο κόσμος είναι πια όπως τον ξέραμε. Καλές βουτιές, καλό καλοκαίρι, καλή δύναμη σε όλους. Thanks for the ride.**

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρώμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παθιασμένο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

Μικρές αγγελίες

Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το 210 3617.369 (11.00-18.00)
Χρεώσεις: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.

Σε γνωρίζω...

Αβαντάζ. Ιατρός 51 ετών, αρρενωπός, ψηλός, μελαχρινός, αθλητικός, κοσμογυρισμένος, με 7.000 ευρω μηνιαίως, ακίνητα, εξοχική κατοικία, Ι.Χ, επιθυμεί γνωριμία με κυρία έως 50 ετών, από τον κλάδο των Ιατρών. «Πάππας», Ομήρου 38, Κολωνάκι, 210 3620.147, www.pappas.gr

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Ξεκινάς με άρνηση, αλλά το τέμπο της εβδομάδας σε παρασύρει ευχάριστα

Η Νέα Σελήνη (20) της Δευτέρας δεν φέρνει ακριβώς τον καλύτερό σου εαυτό στην επιφάνεια, στο οικογενειακό σου περιβάλλον και στο γραφείο. Η επίδραση της ερωτικής σου ζωής και της σχέσης με τα παιδιά σου σε πηγαίνει μάλλον στο να υιοθετήσεις έναν ρόλο «γκρινιάρη μάρτυρα», χωρίς όμως κάποια προσπάθεια να κάνεις κάτι διαφορετικά ή να αναλογιστείς μήπως οι στόχοι σου και τα σχέδιά σου κι όκι οι άλλοι σε εγκλωβίζουν σ’ αυτόν. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) μάλλον βάζει στην άκρη οποιονδήποτε σχετικό προβληματισμό, ακόμη κι αν οι κουβέντες δεν σταματάνε. Η διάθεσή σου παίρνει την ανιούσα και έτσι το παίρνεις πάνω σου να διασκεδάσεις, να φλερτάρεις, να γίνεις πιο δημιουργικός. Λειτουργεί μια χαρά γιατί δεν είναι πως αφήνεις τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες σου στην άκρη, απλώς διαφοροποιείται η στάση σου προς το ελαφρύτερο και τονώνεται η αυτοπεποίθησή σου και βρίσκεις καλύτερους τρόπους να αξιοποιήσεις τον εαυτό και την ενέργειά σου.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Φουλ της κοινωνικότητας, μέσα στην οποία βρίσκεις καλύτερη επαφή με σένα

Η αρχή της εβδομάδας κυλά στον ρυθμό της Νέας Σελήνης (20) που σηκώνει από εδώ κι από εκεί, είτε πρόκειται για κάποια εκδρομή, είτε για περισσότερες εξόδους. Θα περνούσες καλύτερα αν μπορούσες να παραμερίσεις τα θέματα που τρέχουν στο σπίτι και το οικογενειακό σου περιβάλλον γιατί στερούνται κάτι από την ποιότητα όσων όμορφων πραγμάτων κι αν προσπαθήσεις να κάνεις. Βέβαια υπάρχουν κάποιες συναντήσεις και ειδήσεις με απρόοπτο αντίκτυπο στη στάση σου. Χρειάζεται επίσης να φροντίσεις να είσαι συγκεκριμένος και τύπος και υπογραμμός στην οδήγηση. Με τον Ήλιο στον Λέοντα (22) είναι πιο εύκολο να ακούσεις τις σκέψεις σου και τον εαυτό σου στο γραφείο και το σπίτι, πράγμα που μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα του χρόνου σου εκεί. Από την άλλη υπάρχει ένα μέτρο δυσκολίας, ενδεχομένως και πίεσης, γιατί εσύ μπορεί να είσαι σε νέο κεφάλαιο, όμως οι γύρω σου, όπως και τα δεδομένα της ζωής σου, είναι οργανωμένα βάση μιας παλιότερης εκδοχής σου.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Πιο ικανοποιημένος συναισθηματικά και οικονομικά, έστω κι αν δεν είναι όλα ρόδινα

Πιο άνετο συναισθηματικά και οικονομικά σε βρίσκει η αρχή της εβδομάδας με τη Νέα Σελήνη (20). Σε αυτό συντελούν οι καθημερινές σου επαφές και συνδιαλλαγές κι αυτό είναι το θετικό κομμάτι. Το όχι τόσο θετικό κομμάτι είναι πως οι οικονομικές σου υποχρεώσεις συνεχίζουν να είναι αρκετά βαριές, ακόμη κι αν τυπικά όχι το ίδιο πιστικές όσο σε άλλες περιόδους. Σε συναισθηματικό ε-

πίπεδο, είναι ευκολότερο να είσαι ευχαριστημένος είτε επειδή ρίχνεις αρκετά τα στάνταρ σου για συντροφικότητα και σεξουαλικότητα, είτε επειδή τα ανεβάζεις στον Θεό με αποτέλεσμα να είσαι βασικά στο «καλύτερα μόνος μου», αλλά ευχάριστα. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) ανοίγει μια περίοδο που προσφέρεται για τις διακοπές σου ή έστω για κάποια εκδρομή και ένα πρόγραμμα στο οποίο θα βλέπεις περισσότερο κόσμο και θα έχεις περισσότερο χώρο για δραστηριότητες που επιλέγεις. Σε αυτό το πλαίσιο είναι αναμενόμενες καινούργιες γνωριμίες και συμφωνίες. Θα θελήσεις να κρατήσεις δικλίδες ασφαλείας, όμως είναι κάπως δύσκολο δεδομένου του βεβαρυμένου παρελθόντος τους.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Αντιλαμβάνεσαι δυνατότητες και κάνεις κάποιες αλλαγές παρά τους πολλούς δισταγμούς

Η Νέα Σελήνη στο ζώδιό σου (20) δίνει τον τόνο της εβδομάδας σου. Η κατάσταση των οικονομικών σου γίνεται αφορμή για να αισθανθείς καλύτερα για τον εαυτό σου και ικανότερος να κάνεις τα πράγματα που θέλεις. Το μελανό σημείο της όλης υπόθεσης είναι πως αν δεν αξιοποιήσεις την ευκαιρία ενεργητικά χάνεται κάποιο ανάμεσα στις ευθύνες των επαγγελματικών και προσωπικών σου σχέσεων, ίσως και στην απροθυμία σου να κάνεις κάτι διαφορετικό μόνος σου, αφού, αρχικά τουλάχιστον, οι άλλοι δεν φαίνεται να τρελαίνον-

ται για οποιαδήποτε αλλαγή σου. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) πιθανόν να είναι ακριβώς το έξτρα σπρωξιματάκι που θέλεις, αφού σε στρέφει στο να εξετάσεις τι κάνεις με τα χρήματα και τα συναισθήματά σου πιο ανεξάρτητα. Παίζουν τον ρόλο τους και οι συναντήσεις και κουβέντες της εβδομάδας καθώς επιβεβαιώνουν τόσο το θετικό, όσο και το αρνητικό για καταστάσεις που δεν μπο-

ρούσες να δεις καθαρά. Έτσι το να ξανακοιτάξεις τα σχέδια και αυτά που προγραμματίζεις γενικά γίνεται μάλλον αναγκαίο, παρά επιλογή.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Με το βλέμμα μόνο σε κάτι σαν διακοπές, αλλά και με ανανεωμένες δυνάμεις και διάθεση

Η Νέα Σελήνη (20) ανακεφαλαιώνει όσα ζητήματα σε έχουν προβληματίσει σχεδόν όλη την προηγούμενη χρονιά, από την υγεία και τα άγχη σου, μέχρι τις σχέσεις σου και το πώς βλέπεις τον εαυτό σου. Ενδεχομένως επειδή έχεις ήδη προσπαθήσεις πολύ κι εξαντληθεί, θέλεις απλά να κάνεις ό,τι είναι πιο εύκολο, οικείο και ξεκούραστο. Στον τομέα της υγείας σου δεν είναι καλή ιδέα. Ο κυβερνήτης σου, Ήλιος, στο ζώδιό σου (22) βοηθά να φύγει από πάνω σου μεγάλο μέρος της κούρασης και όποιας πττοπάθειας και παράδοσης μπορεί να αισθάνηκες. Οι συνθήκες της καθημερινότητάς σου δεν μεταβάλλονται δραστικά, ούτε ξεχνάς ό,τι σε κατέβαλε το προηγούμενο διάστημα. Η αισιοδοξία σου όμως επιστρέφει γιατί γίνεσαι «άνθρωπος με σχέδιο», ασχέτως αν αφορά το πού βαδίζεις στη ζωή ή το πού θα πας το βράδυ. Αυτοπεποίθηση, χιούμορ και δημιουργικότητα κάνουν θαύματα και δεν αργείς να τα θέσεις σε εφαρμογή για να προσεγγίσεις νέα άτομα και στόχους. Στο τελευταίο συμβάλλει και το ξεκαθάρισμα κάποιων οικονομικών θεμάτων.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Εκεί που κάπως, κάτι είχες στρώσει, αλλάζουν εκ νέου τα δεδομένα

Βγαίνουν στη φόρα αρκετά πράγματα, ψυχολογικής και πρακτικής φύσεως τα οποία ζητούν να επηρεάσουν τα σχέδιά σου, με τη Νέα Σελήνη (20). Πάνω που έχεις κάνει τα σχέδιά σου, είτε αφορούν τις διακοπές σου, είτε τη δουλειά σου, είτε την τακτοποίηση εκκρεμοτήτων και ζητημάτων που σε αγχώνουν, αντιλαμβάνεσαι πως υπό το φως των νέων δεδομένων είναι κάπως δύσκολο

να κάνεις αυτά που είχες σχεδιάσει χωρίς σοβαρά πισωγυρίσματα ή εσφαλμένους συμβιβασμούς, ιδιαίτερα στις προσωπικές σου σχέσεις, με έμφαση σ’ αυτές με παιδιά, σύντροφο και φίλους. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) κάνει ιδιαίτερα αισθητή την κούραση που πιθανόν οφείλεται σε παραχωρήσεις που έχεις κάνει ή ακόμη και σε ζητήματα που έχεις εμπλακεί υπερεκτιμώντας ίσως τις δυνατότητές σου ή μην έχοντας όλα τα δεδομένα. Όλα αυτά μπορούν να πάνε καλύτερα και σαφώς πιο ξεκούραστα αν αναζητήσεις καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα άκρα του «επλήρως» και κάποιου με μηδενικές δυνατότητες. Χρειάζεται κι εσύ και όσοι σ’ ενδιαφέρουν να έχουν καλύτερη εικόνα για το μέχρι πού μπορείς.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Δυνατότητες που ανοίγουν δρόμους και δυσπιστία ότι οι άλλοι θα επιβιώσουν χωρίς εσένα.

Η Νέα Σελήνη (20) ανοίγει την εβδομάδα σου και μαζί της φέρνει ένα περίεργο κλίμα στην καριέρα και το σπίτι σου. Ευχάριστες προοπτικές και σχέδια φαίνεται να συνυπάρχουν με κάποια ακαμψία στους στόχους σου και πιθανόν την απροθυμία ή την αδυναμία σου να αναθεωρήσεις αυτά που πιστεύεις για τις ικανότητες και δυνατότητες των γύρω σου. Δηλαδή ενώ έχεις την ευκαιρία να κάνεις περισσότερα πράγματα που σ’ αρέσουν ή θέλεις, δυσκολεύεσαι να εμπιστευτείς πως οι άνθρωποι στο σπίτι και το γραφείο σου μπορούν να κάνουν πράγματα και χωρίς εσένα ή ακόμη καλύτερα, να σε βοηθήσουν και να σου δώσουν λύσεις. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) βοηθά να βρεις από τον λαβύρινθο υποχρεώσεων, επαγγελματικών και κοινωνικών, πράγμα που έχει ευεργετικό εφέ στη διάθεσή σου, όπως και στο πρόγραμμά σου. Ειδήσεις ή συζητήσεις για περιστατικά που αφορούν το σόι, την επιμόρφωση ή απλώς το μέλλον της προσωπικής σου ζωής, ενδεχομένως να σε ωθήσουν να οργανωθείς καλύτερα οικονομικά και συναισθηματικά.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Βοήθεια σε απλές και σύνθετες αποφάσεις και επιβεβαιώσεις της αξίας σου

Τα δεδομένα της καριέρας και του γάμου σου μπορούν να σε βοηθήσουν να προσανατολιστείς καλύτερα ως προς τους σχετικούς στόχους. Από το πού χρειάζεσαι βελτίωση ως άτομο κι επαγγελματία, μέχρι το τι να κάνεις στις διακοπές και πώς να αντιμετωπίσεις το σόι σου, αρκεί απλώς να κοιτάξεις πώς είναι τα πράγματα τώρα. Η επιλογή να μείνεις στα ίδια μέρη, συμπεριφορές και συμφωνίες μάλλον σε βάρος σου λειτουργεί έστω κι αν τη θεωρείς καλή επειδή είναι γνώριμη. Κάποιες ειδήσεις ή συζητήσεις σχετικά με το πού βαδίζεις ερωτικά και οικονομικά αλλάζουν πάντως τις ισορροπίες τόσο στη σχέση σου όσο και στις συμφωνίες και συνεργασίες σου. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) σε κεντράρει καλύτερα ως προς το τι χρειάζεται να κάνεις στη δουλειά και σε σχέση με τα προσωπικά σου, ιδιαίτερα αν αποφυγείς να πάρεις οποιαδήποτε θετική εξέλιξη επάνω σου ή να γίνεις οδοστρωτήρας σε σχέση με τα διαδικαστικά της ρουτίνας σου. Η διαδρομή εδώ ξεκινάει, δεν τελειώνει.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Εντάσεις που όμως απολαμβάνεις, αφού ουσιαστικά τις βιώνεις εκ του ασφαλούς

Το παθιασμένο και δραματικό μπλέκονται με το κωμικό και πολλά υποσχόμενο σε ένα δυναμικό μείγμα με τη Νέα Σελήνη (20). Μάλλον η επίγνωσή του πώς έχεις επιλογή για το πώς θα εξελιχθεί η ερωτική σου ζωή και το πού θα πάνε τα οικονομικά σου, σου δίνει την άνεση να πειραματίζεσαι και να διασκεδάζεις με το φλερτ, δημιουργικά και με ό,τι σε ευχαριστεί. Σου δίνει επίσης την άνεση να διατηρείς πισινές και συνθήσεις που σαφέστατα είναι περιττές, εξών και το ανάμεικτο του πράγματος. Βέβαια αυτά που μαθαίνεις από τον σύντροφο ή τους συνεργάτες έχουν σημαντική βαρύτητα και τελικά προκαλούν μεταβολές στο πρόγραμμα της ρουτίνας σου. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) ανοίγει μια περίοδο που είναι ιδανική για

τις διακοπές σου, αφού ούτως ή άλλως είναι κάπως δύσκολο να συγκρατηθεί το «φρευιό» σου κυριολεκτικό ή μεταφορικό. Είσαι πιο ανοιχτός στο να προσεγγίσεις δημιουργικά, με χιούμορ όμως και με αρκετή εμμονή από το θέμα της εξέλιξής σου, μέχρι της βραδινής σου εξόδου.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Σχέσεις που βρίσκουν άλλο βάθος, παρά τις σθεναρές σου αντιστάσεις

Η Νέα Σελήνη στον Καρκίνο (20) και τον ζωδιακό σου άξονα εμπλουτίζει τις καταστάσεις στις επαγγελματικές και προσωπικές σου σχέσεις. Επειδή αυτά που φέρνει εμπίπτουν μάλλον στην κατηγορία του πάθους, της βαθύτερης ουσίας και αρκετά σοβαρών οικονομικών ζητημάτων, είναι εξαιρετικά πιθανό να γίνεις υπερβολικά συγκεντρωτικός θεωρώντας ότι δεν έχεις να πάρεις βοήθεια από πουθενά, όπως και ότι ο σύντροφος ή οι συνεργάτες τελικά μάλλον βάρος είναι. Πάντως κάποιες ειδήσεις για θέματα του σογιού ή για την εξέλιξη της δουλειάς σου, φέρνουν αναθεώρηση απέναντι στον έρωτα, τη δημιουργικότητα και την καλοπέραση εν γένει. Με τον Ήλιο στον Λέοντα (22) πιθανώς βρίσκεις το θάρρος να βουτήξεις στα βαθιά στα ερωτικά και τις επιχειρήσεις, πράγμα που μπορεί να είναι ιδιαίτερα επικερδές προς αμφοτέρες τις κατευθύνσεις. Αυτό που βοηθά είναι να αποφασίσεις να λειτουργήσεις επί ίσοις όροις με τον σύντροφο ή τους συνεργάτες σου, επειδή οι επιδιέξεις ισχύος ή το κόλλημα στα δικά σου είναι σαν να βάζεις πυρίτιδα στα θεμέλιά σου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Αξιοποιείς ή φορτώνεσαι σχέσεις και συνεργασίες με δραστικές συνέπειες

Προηγούμενως αφανείς πτυχές του πόσο καλύτερη μπορεί να είναι η καθημερινότητα ή η δουλειά σου εξαιτίας των σχέσεων σου, φέρνει στην επιφάνεια η Νέα Σελήνη (20). Λειτουργεί ανάλογα με την προθυμία σου να αποδεχτεί λάθη και να αποδεσμευτεί οικειοθελώς από ευθύνες που δεν σου αντιστοιχούν αλλά αφήνεις να υπάρχουν είτε λόγω ενοχών, είτε λόγω φόβου για κάτι διαφορετικό. Σε αυτό το σενάριο, ο απέναντι των σχέσεών σου γίνεται μάλλον βάρος και δημιουργεί έξτρα δουλειές που πρέπει να φροντίσεις. Φρόντισε την υγεία και την ξεκούρασή σου, ακόμη κι αν σου φαίνεται πως δεν το χρειάζεσαι. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) και τον ζωδιακό σου άξονα δημιουργεί καλύτερο κλίμα στις σχέσεις και τις παρέες σου, καθώς υπάρχουν αφορμές για έξω, εκδρομές, γνωριμίες που σου επιτρέπουν να αξιοποιήσεις την ενεργητικότητά σου με τον καλύτερο τρόπο. Οι ειδήσεις ή κουβέντες σχετικά με τα κέρδη/απώλειες διακοπών, παιδιών, δημιουργικών πρότζεκτ και ερωτικών εμπλοκών αλλάζουν το εσωτερικό σου κλίμα και τα δεδομένα σπίτι και στον οικογενειακό χώρο.

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Ωραία ισορροπία μεταξύ δουλειάς-διασκέδασης, αν την αφήσεις να συμβεί

Ωραίες ισορροπίες ανάμεσα στη δουλειά, τις απαιτήσεις της ρουτίνας και τη διασκέδαση, τον έρωτα και τις δημιουργικές σου ασχολίες, μπορείς να βρεις με τη Νέα Σελήνη (20). Αρκεί να καμφθεί κάπως η επιμονή σου να φορτώνεσαι ευθύνες και να εγκλωβίζεσαι σε δεσμεύσεις μόνος σου, ακόμη και δραστηριότητες που είναι απολύτως της επιλογής σου ή να αρνείσαι να αλλάξεις πορεία στο πλοίο ακόμη κι όταν ολοφάνερα οδεύει προς παγώβουν, είτε το πλοίο είναι οι συγγενικές σου σχέσεις, είτε οι επαγγελματικές σου φιλοδοξίες, είτε το πρόγραμμα των διακοπών σου. Ο Ήλιος στον Λέοντα (22) φέρνει πολυασχολία στη ρουτίνα σου, όμως του είδους που σε επιβεβαιώνει και προσφέρει ευκαιρίες να αποδείξεις την αξία σου, να είσαι δημιουργικός, να κινηθείς ανεξάρτητα και να δώσεις το στίγμα σου. Υπάρχουν κάποια θετικά νέα σχετικά με την οικογένεια και τη σχέση σου, έστω κι αν σε σαστίσουν αρχικά. Οδηγούν σε διεύρυνση του σκεπτικού σου, του κύκλου σου, όπως και σε κάποιες απότομες αλλαγές όμως. **A**

**Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου*

ERT FELIX

ΜΠΗΚΕΣ;

Το συναρπαστικό περιεχόμενο της νέας ψηφιακής πλατφόρμας ertflix βρίσκεται στην τηλεόρασή σου, αλλά και στον υπολογιστή, το tablet ή το κινητό σου και σε περιμένει να το ανακαλύψεις! Απόλαυσε όλο το καλοκαίρι 55 νέες ξένες ταινίες, 10 νέες σειρές, ειδικά αφιερώματα για τους σινεφίλ και τους λάτρεις του ιταλικού κινηματογράφου, πλούσιο παιδικό και αθλητικό πρόγραμμα, αλλά και όλο το αρχείο της EPT όλο το 24ωρο, χωρίς επιπλέον κόστος!

ertflix.gr

Στις διακοπές προτίμησε τις δόσεις, βοηθάνε!

Χρησιμοποίησε τις πιστωτικές κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς και πλήρωσε για διαμονή, μεταφορικά ή ενοικίαση οχήματος έως και σε 6 άτοκες δόσεις:

- ✓ Πλήρωσε με την πιστωτική σου κάρτα της Τράπεζας Πειραιώς.
- ✓ Κάλεσε την Τράπεζα Πειραιώς στο 210 32 88 000 εντός 15 ημερών.
- ✓ Επίλεξε τον αριθμό των δόσεων που επιθυμείς.

Ακόμα και εκεί που δεν υπάρχει η δυνατότητα δόσεων, με την Τράπεζα Πειραιώς τις έχεις εύκολα και απλά!

Ισχύει για συναλλαγές από 1/7/20 έως και 10/9/20 με ελάχιστο ποσό τα €50.

Και αν δεν έχεις πιστωτική κάρτα, απόκτησέ την άμεσα μέσω winbank, χωρίς επίσκεψη σε κατάστημα.

Πληροφορίες και όροι: Τ. 210 32 88 000, www.piraeusbank.gr/diakopes

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ